EKONOMICKÁ UNIVERZITA V BRATISLAVE
NÁRODNOHODPODÁRSKA FAKULTA

Evidenčné číslo: 101006/I/2026/4638248

REGULÁCIA DPH V SEKTORE POISŤOVNÍCTVA A ZAISŤOVNÍCTVA: KOMPARATÍVNA ANALÝZA EFEKTÍVNOSTI A DOPADU VO VYBRANÝCH KRAJINÁCH EÚ

Diplomová práca

2026 **Bc. Anastasiia Dergacheva**

EKONOMICKÁ UNIVERZITA V BRATISLAVE
NÁRODNOHODPODÁRSKA FAKULTA

REGULÁCIA DPH V SEKTORE POISŤOVNÍCTVA A ZAISŤOVNÍCTVA: KOMPARATÍVNA ANALÝZA EFEKTÍVNOSTI A DOPADU VO VYBRANÝCH KRAJINÁCH EÚ

Diplomová práca

Študijný program:	Financie a dane
Študijný odbor:	Ekonómia a manažment
Školiace pracovisko:	Katedra financií
Vedúci záverečnej práce:	Ing. Marcela Rabatinová, PhD.

Bratislava 2026 **Bc. Anastasiia Dergacheva**

Poďakovanie

Týmto by som chcela poďakovať školiteľke diplomovej práce Ing. Marcele Rabatinovej, PhD., za odborné vedenie, cenné pripomienky a odporúčania, ako aj za jej čas a podporu počas spracovania diplomovej práce.

ABSTRAKT

DERGACHEVA, Anastasiia: *Regulácia DPH v sektore poisťovníctva a zaisťovníctva: komparatívna analýza efektívnosti a dopadu vo vybraných krajinách EÚ.* – Ekonomická univerzita v Bratislave. Národohospodárska fakulta; Katedra financií. – Vedúci záverečnej práce: Ing. Marcela Rabatinová, PhD. Bratislava: NHF EU, 2026, 92 s.

Hlavným cieľom záverečnej práce bolo zhodnotiť vplyv regulácie DPH na poisťovací a zaisťovací sektor vo vybraných členských štátoch EÚ, porovnať ich prístupy k uplatňovaniu DPH v sektore poisťovníctva a zaisťovníctva a zhodnotiť ich z hľadiska administratívnej náročnosti, právnej istoty a finančného dopadu pre nadnárodné poisťovacie a zaisťovacie skupiny. Údaje boli získané z interných transakčných databáz nadnárodnej poisťovacej a zaisťovacej skupiny za obdobie rokov 2023–2025. Na spracovanie dát bola využitá komparatívna analýza právno-administratívnych aspektov vo vybraných členských štátoch EÚ (Taliansko, Holandsko, Dánsko, Slovensko) v kombinácii s empirickou analýzou prostredníctvom benchmarku komplexnosti. Súčasťou práce je aj vypracovanie indexu právno-administratívnej komplexnosti (IAC-DPH), ktorý detailne mapuje hlavné aspekty compliance záťaže z pohľadu podnikov pôsobiacich v sektore poisťovníctva a zaisťovníctva. Výsledkom riešenia skúmanej problematiky je syntéza právnych a empirických poznatkov, ktorá potvrdzuje, že napriek harmonizovanému režimu DPH existujú významné rozdiely v praktickej administratívnej náročnosti medzi jednotlivými členskými štátmi EÚ, pričom procesná záťaž a neistota v oblasti DPH sa v praxi koncentrujú najmä do poplatkových a podporných služieb i do DPH-senzitívnych vrstiev.

Kľúčové slová: daň ź pridanej hodnoty, oslobodené služby, skrytá DPH, administratívna záťaž

ABSTRACT

DERGACHEVA, Anastasiia: *Regulation of VAT in the Insurance and Reinsurance Sector: A Comparative Analysis of Efficiency and Impact in Selected EU Countries*. –Bratislava University of Economics and Business. Faculty of Economics and Finance; Department of Finance. – Supervisor: Ing. Marcela Rabatinová, PhD. Bratislava: EU in Bratislava, 2026, 92 pp.

The aim of the final thesis was to assess the effects of VAT regulation on the insurance and reinsurance sector across selected EU Member States, compare their respective approaches to applying VAT in these industries, and evaluate them with regard to administrative complexity, legal certainty, and financial consequences for multinational insurance and reinsurance organizations. Data were sourced from internal transaction databases belonging to a multinational group within the sector, covering the period 2023–2025. The study incorporated a comparative analysis of legal and administrative frameworks in Italy, the Netherlands, Denmark, and Slovakia, complemented by empirical evaluation using a complexity benchmark. Additionally, the thesis developed an index of legal-administrative complexity (IAC-VAT), offering a comprehensive overview of compliance burden from the perspective of insurers and reinsurers. The research outcomes present a synthesis of legal and empirical insights, demonstrating that, despite harmonized VAT regulations, considerable differences persist in practical administrative complexity among individual EU Member States. Process burden and uncertainty surrounding VAT are predominantly concentrated in fee-based and auxiliary services, as well as in transaction layers sensitive to VAT implications.

Keywords: value added tax, exempt services, hidden VAT, administrative burden

OBSAH

Úvod **7**

1 Súčasný stav riešenej problematiky doma a v zahraničí **9**

1.1 Právny rámec dane z pridanej hodnoty v Európskej únii 9

1.1.1 Základné princípy spoločného systému DPH 10

1.1.2 Úloha judikatúry Súdneho dvora Európskej únie 12

1.2 Špecifiká zdaňovania finančných služieb 13

1.2.1 Normatívne a historické dôvody oslobodenia finančných a poistných služieb 13

1.2.2 Oslobodenie bez nároku na odpočítanie dane a jeho systémové dôsledky 14

1.2.3 Súbeh oslobodenia od DPH a národných daní z poistného 15

1.2.4 Cezhraničný rozmer finančných služieb a mechanizmus reverse charge .. 16

1.3 Poisťovacie a zaisťovacie služby z pohľadu DPH – judikatúrny vývoj 18

1.3.1 Vytvorenie autonómneho pojmu poistnej transakcie – materiálny (funkčný) prístup 19

1.3.2 Sprísnenie výkladu – rozlíšenie poistenia a podporných (outsourcingových) činností 20

1.3.3 Funkčný výklad sprostredkovania poistenia 21

1.3.4 Hranice oslobodenia zaisťovacích služieb 21

1.3.5 Kompozitné plnenia 22

1.4 Súčasné výzvy a legislatívne iniciatívy 23

1.4.1 Revízia režimu DPH po roku 2020 26

1.4.2 Kritická diskusia o alternatívnych modeloch zdaňovania 27

2 Cieľ práce **30**

3 Metodika práce a metódy skúmania **32**

3.1 Komparatívna analýza 32

3.2 Empirická analýza 32

4 Výsledky práce 35

4.1 Komparatívna právno-administratívna analýza vybraných krajín z pohľadu DPH v poisťovníctve a zaisťovníctve 35

4.1.1 Taliansko 36

4.1.2 Dánsko 41

4.1.3 Holandsko 44

4.1.4 Slovensko 48

4.2 Benchmark právno-administratívnej komplexnosti krajín (IAC-DPH) 54

4.2.1 Kritériá benchmarkingu a zdôvodnenie váh 55
4.2.2 Výsledky benchmarkingu (Taliansko, Dánsko, Holandsko, Slovensko)... 57
4.3 Prípadová štúdia: DPH komplexnosť a procesná záťaž v segmente korporačného poistenia (2023–2025) 59
4.3.1 KPI rámec: operacionalizácia DPH compliance záťaže a DPH neistoty... 60
4.3.2 Výsledky: KPI profil krajín a časová dynamika (2023–2025) 63
4.3.3 KPI profil krajín podľa typu transakcii 71
4.3.4 Prepojenie s benchmarkom právno-administratívnej komplexnosti 76
4.4 Hlavné zistenia a diskusia 79
Záver 83
Zoznam použitej literatúry 86

Zoznam tabuliek a schém

Tabuľka 1. DPH-senzitívne transakcie v Taliansku 39
Tabuľka 2.Daňová špecifiká Talianska 40
Tabuľka 3. Kľúčové zákony a regulácie DPH platné v Dánsku 41
Tabuľka 4. Daňové špecifiká Dánska 44
Tabuľka 5. Kľúčové zákony a regulácie DPH platné v Holandsku 45
Tabulka 6. Špecifiká DPH režimu v Holandsku 48
Tabuľka 7. Špecifiká DPH režimu Slovenska 52
Tabuľka 8. Kritéria benchmarkingu 56
Tabuľka 9. Výsledky benchmarkingu pre vybrané krajiny 57
Tabuľka 10. Zaradenie krajín podlá celkového indexu IAC-DPH 59
Tabuľka 11. KPI-parametre 61
Tabuľka 12. Výsledky KPI podľa roku a krajiny 64
Tabulka 13. Definícia skupín služieb (BUCO) 72
Tabulka 14. Zaradenie krajín podlá celkového indexu IAC-DPH 77

Graf 1. Vizuálne znázornenie KPI Talianska 65
Graf 2. Vizuálne znázornenie KPI Dánska 67
Graf 3. Vizuálne znázornenie KPI Holandska 68
Graf 4. Vizuálne znázornenie KPI Slovenska 70
Graf 5. Transakčná štruktúra podľa BUCO 73
Graf 6. KPI podľa transakčnej skupiny (BUCO) 74

Úvod

Daň z pridanej hodnoty (DPH) predstavuje v Európskej únii jeden zo základných pilierov harmonizovaných nepriamych daní a zároveň významný zdroj verejných príjmov. Jej systém je postavený na princípe neutrality, podľa ktorého má byť daň v konečnom dôsledku zaťažením konečného spotrebiteľa, zatiaľ čo podnikateľské subjekty by nemali niesť trvalú daňovú záťaž vďaka mechanizmu odpočtu dane na vstupe. Práve v sektore finančných služieb – a osobitne v poisťovníctve a zaisťovníctve – však tento ideálny model naráža na štrukturálne obmedzenia. Európsky systém DPH tradične pracuje s povinným oslobodením poisťovacích a zaisťovacích transakcií, ktoré je historicky odôvodňované najmä technickými a konceptuálnymi ťažkosťami pri určení daňového základu a pri kvantifikácii pridanej hodnoty v týchto službách. Výsledkom je špecifická situácia, v ktorej sektor síce na výstupe DPH neodvádza, no zároveň je obmedzený v možnosti odpočtu vstupnej dane, čo vytvára priestor pre tzv. skrytú (embedded/hidden) DPH a pre potenciálne narušenia neutrality a hospodárskej súťaže.

Problematickosť režimu DPH v poisťovníctve a zaisťovníctve sa neprejavuje len na úrovni ekonomických efektov. Významným zdrojom neistoty je aj právna a interpretačná rovina. Smernica Rady 2006/112/ES o spoločnom systéme DPH síce ustanovuje oslobodenie „poisťovacích a zaisťovacích transakcií vrátane súvisiacich služieb vykonávaných poisťovacími agentmi a maklérmi“, no neobsahuje ich legálnu definíciu. Obsah týchto pojmov preto v praxi dotvára judikatúra Súdneho dvora Európskej únie, ktorá postupne vytvorila materiálne kritériá poistenia, vyjasnila hranice medzi oslobodeným poistením a zdaniteľnými podpornými službami a zdôraznila význam ekonomickej reality pri posudzovaní kompozitných plnení. Kauzistický charakter judikatórneho vývoja však zároveň spôsobuje, že v hybridných modeloch (outsourcing, intraskupinové služby, doplnkové plnenia, cezhraničné scenáre) zostáva daňové posúdenie často zložité a v praxi podlieha rozdielnym administratívnym prístupom jednotlivých členských štátov.

Z uvedených dôvodov je téma DPH v poisťovníctve a zaisťovníctve aktuálna nielen z pohľadu právnej teórie, ale aj z pohľadu praktickej compliance a nákladov nadnárodných skupín pôsobiacich vo viacerých jurisdikciách. V prostredí harmonizovaného práva EÚ totiž pretrvávajú rozdiely v administratívnom výkone, procesných požiadavkách a v miere

lokálnej interpretácie, ktoré môžu viesť k zvýšenej manuálnej záťaži, k opravám transakcií a k opakovanému prehodnocovaniu daňových dôsledkov. Táto práca preto prepája teoreticko-právnu a empirickú rovinu s cieľom zachytiť, kde a prečo vzniká najvyššia praktická neistota a aké typy transakcií sú z hľadiska DPH najcitlivejšie.

1 Súčasný stav riešenej problematiky doma a v zahraničí

Prvá časť práce sa sústreďuje na teoreticko-právny rámec dane z pridanej hodnoty (DPH) v Európskej únii, pričom jej jadrom je analýza fungovania a vývoja regulácie v oblasti finančných služieb, poistenia a zaisťovania. Osobitná pozornosť je venovaná oslobodeniu od dane pre poisťovacia a zaisťovacie služby – jeho historickému zavedeniu, rozsahu a obmedzeniam, ako aj praktickým dôsledkom pre finančné inštitúcie. Súčasťou tejto časti je taktiež analýza judikatúry Súdneho dvora Európskej únie, ktorá zásadným spôsobom dotvára výklad DPH v oblastiach, kde chýbajú jasné legislatívne definície. Zohľadňujú sa najmä rozhodnutia týkajúce sa pojmu kompozitných transakcií, rozsahu oslobodenia poistných a zaisťovacích služieb, problematiky neodpočítateľnej vstupnej DPH či rizika dvojitého zdanenia poistných prémií.

1.1 Právny rámec dane z pridanej hodnoty v Európskej únii

Daň z pridanej hodnoty (ďalej len „DPH“) predstavuje základný prvok fiškálnej architektúry Európskej únie a zároveň jeden z najvýznamnejších nástrojov zabezpečovania fungovania vnútorného trhu. Napriek tomu, že DPH je formálne národnou nepriamou daňou spravovanou členskými štátmi, jej právna úprava je vo významnej miere harmonizovaná na úrovni práva Európskej únie, a to s cieľom odstránenia daňových prekážok v cezhraničnom obchode a zabezpečenia daňovej neutrality hospodárskej súťaže.

Základným právnym aktom upravujúcim spoločný systém DPH je **smernica Rady 2006/112/ES o spoločnom systéme dane z pridanej hodnoty** (ďalej len „smernica o DPH“ alebo „VAT Directive“), ktorá nadobudla účinnosť 1. januára 2007. Táto smernica predstavuje kodifikáciu a systematizáciu predchádzajúcej právnej úpravy obsiahnutej v Šiestej smernici Rady 77/388/EHS, pričom zachovala jej základnú koncepciu a princípy.

Harmonizácia DPH na úrovni Európskej únie je odôvodnená predovšetkým potrebou zabezpečiť riadne fungovanie vnútorného trhu, ktorý je založený na voľnom pohybe tovaru a služieb. Ako vyplýva už z prvého a druhého recitálu smernice o DPH, rozdiely medzi

vnútroštátnymi systémami obratových daní môžu viesť k narušeniu hospodárskej súťaže a k deformáciám v obchodných vzťahoch medzi členskými štátmi.[1]

Cieľom harmonizácie nie je úplná unifikácia DPH, ale vytvorenie spoločného rámca základných pravidiel, najmä pokiaľ ide o:

- vymedzenie predmetu dane,
- definíciu zdaniteľnej osoby,
- určenie miesta dodania tovaru a služieb,
- úpravu oslobodení od dane,
- mechanizmus odpočítania dane na vstupe.

Členské štáty si ponechávajú určitú mieru autonómie, najmä pokiaľ ide o sadzby dane a administratívne aspekty výberu dane, avšak nesmú prijímať vnútroštátne opatrenia, ktoré by narušili neutralitu systému alebo odporovali cieľom smernice o DPH.[2]

1.1.1 Základné princípy spoločného systému DPH

Spoločný systém DPH je vystavaný na viacerých základných princípoch, ktoré majú normatívny charakter a zároveň slúžia ako interpretačné vodidlá pri výklade smernice o DPH zo strany Súdneho dvora Európskej únie (SDEÚ).

Základným princípom systému DPH je **princíp daňovej neutrality,** ktorý je vyjadrený v článku 1 ods. 2 smernice o DPH. Podľa tohto ustanovenia je DPH všeobecnou daňou zo spotreby, ktorá má byť uplatňovaná na všetky stupne výroby a distribúcie, pričom jej ekonomické zaťaženie má niesť výlučne konečný spotrebiteľ. Neutralita dane sa v praxi zabezpečuje prostredníctvom práva na odpočítanie dane na vstupe, ktoré umožňuje zdaniteľným osobám odpočítať DPH zaplatenú pri nadobudnutí tovarov a služieb použitých na uskutočňovanie ich zdaniteľných plnení. Súdny dvor EÚ opakovane zdôraznil, že právo

[1] RADA EURÓPSKEJ ÚNIE. Smernica Rady 2006/112/ES z 28. novembra 2006 o spoločnom systéme dane z pridanej hodnoty (recitály 1–2). [online]. EUR-Lex. [cit. 2025-12-22]. Dostupné na: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/?uri=CELEX:32006L0112

[2] SÚDNY DVOR EURÓPSKEJ ÚNIE. Rozsudok z 7. 3. 2013, C-275/11, GfBk Gesellschaft für Börsenkommunikation. [online]. EUR-Lex. [cit. 2025-12-22]. Dostupné na: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:62011CJ0275

na odpočítanie predstavuje základný prvok systému DPH, bez ktorého by daň stratila svoj neutrálny charakter (napr. rozsudok C-268/83 *Rompelman*).[3]

Na princíp daňovej neutrality nadväzuje **princíp neutrality hospodárskej súťaže**, ktorý je výslovne uvedený v siedmom recitáli smernice o DPH. Podľa tohto princípu majú byť podobné tovary a služby zaťažené rovnakou daňovou záťažou bez ohľadu na dĺžku výrobného alebo distribučného reťazca, ako aj bez ohľadu na právnu formu alebo organizačnú štruktúru podnikateľského subjektu.[4] Cieľom tohto princípu je zabrániť tomu, aby daňový systém zvýhodňoval vertikálne integrované podniky, outsourcing alebo určitý spôsob poskytovania služieb. SDEÚ v tejto súvislosti opakovane konštatuje, že rozdielne daňové zaobchádzanie s ekonomicky porovnateľnými plneniami je nezlučiteľné s princípmi spoločného systému DPH.[5]

Ďalším základným princípom **je princíp proporcionality**, zakotvený v článku 1 ods. 2 smernice o DPH, podľa ktorého sa daň uplatňuje presne úmerne cene dodaného tovaru alebo služby. Tento princíp zabezpečuje, že základom dane je vždy protihodnota, ktorú príjemca plnenia skutočne zaplatil, a vylučuje použitie iných ekonomických ukazovateľov ako základu dane. Princíp proporcionality má osobitný význam v oblasti finančných a poistných služieb, kde by použitie alternatívnych základov dane (napr. výška poistnej sumy alebo hodnota krytého rizika) bolo v rozpore so samotnou koncepciou DPH ako dane zo spotreby.

Z konštrukcie DPH ako viacfázovej dane vyplýva **princíp zaťaženia konečného spotrebiteľa**, podľa ktorého zdaniteľné osoby vystupujú v systéme DPH len ako výbercovia dane a samotná daň pre nich nemá predstavovať ekonomickú záťaž. Mechanizmus odpočítania dane zabezpečuje, že DPH je v priebehu reťazca len prechodnou položkou a ekonomicky sa prejaví až na úrovni konečného spotrebiteľa.[6]

---

[3] SÚDNY DVOR EURÓPSKEJ ÚNIE. Rozsudok z 14. 2. 1985, C-268/83, Rompelman. [online]. EUR-Lex. [cit. 2025-12-22]. Dostupné na: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:61983CJ0268

[4] RADA EURÓPSKEJ ÚNIE. Smernica Rady 2006/112/ES, čl. 1 ods. 2. [online]. EUR-Lex. [cit. 2025-12-22]. Dostupné na: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/?uri=CELEX:32006L0112

[5] SÚDNY DVOR EURÓPSKEJ ÚNIE. Rozsudok z 22. 12. 2010, C-174/08, NCC Construction Danmark. [online]. EUR-Lex. [cit. 2025-12-22]. Dostupné na: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:62008CJ0174

[6] RADA EURÓPSKEJ ÚNIE. Smernica Rady 2006/112/ES, čl. 1 ods. 2. [online]. EUR-Lex. [cit. 2025-12-22]. Dostupné na: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/?uri=CELEX:32006L0112

Ak je tento mechanizmus narušený, napríklad prostredníctvom oslobodení neumožňujúcich odpočítanie dane, dochádza k odklonu od základnej logiky systému DPH a k vzniku daňových deformácií, ktoré majú zásadný význam najmä v sektore finančných a poistných služieb.

1.1.2 Úloha judikatúry Súdneho dvora Európskej únie

Keďže smernica o DPH obsahuje viaceré neurčité právne pojmy a ponecháva členským štátom určitý priestor pri transpozícii, kľúčovú úlohu pri zabezpečení jednotného výkladu zohráva judikatúra Súdneho dvora Európskej únie. SDEÚ systematicky zdôrazňuje, že pojmy použité v smernici o DPH predstavujú autonómne pojmy práva Únie, ktoré nemožno vykladať výlučne podľa vnútroštátneho práva.[7]

Judikatúra tak plní nielen interpretačnú, ale aj výraznú harmonizačnú funkciu: prostredníctvom výkladu základných princípov systému DPH (najmä zásady daňovej neutrality, proporcionality a právnej istoty) koriguje divergencie vyplývajúce z rozdielnej správnej praxe a z rôznych vnútroštátnych prístupov. Táto harmonizačná úloha nadobúda osobitný význam v oblastiach, kde sekundárne právo stanovuje len rámcové pravidlá alebo kde absentujú presné legálne definície, čo zvyšuje riziko fragmentácie jednotného trhu a narušenia neutrality hospodárskej súťaže.

Za typickú oblasť, v ktorej sa uvedené prejavuje najintenzívnejšie, možno považovať zdaňovanie finančných, poistných a zaisťovacích služieb, keďže ich režim je založený na **oslobodení bez explicitného vymedzenia kľúčových pojmov** (napr. rozsah „poistnej transakcie“, „súvisiacich služieb“ či hranice medzi poistením a podpornými činnosťami). V takýchto prípadoch SDEÚ fakticky dopĺňa legislatívny rámec vytváraním interpretačných kritérií, ktoré majú zabezpečiť predvídateľnosť a jednotnosť uplatňovania DPH v cezhraničných situáciách, a tým zmierňovať riziká rozdielneho zaobchádzania s ekonomicky porovnateľnými transakciami v jednotlivých členských štátoch.

[7] SÚDNY DVOR EURÓPSKEJ ÚNIE. Rozsudok z 25. 2. 1999, C-349/96, Card Protection Plan (CPP). [online]. EUR-Lex. [cit. 2025-12-22]. Dostupné na: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:61996CJ0349

1.2 Špecifiká zdaňovania finančných služieb

Finančné a poisťovacie služby predstavujú v rámci spoločného systému dane z pridanej hodnoty osobitnú kategóriu plnení, ktorá je z hľadiska daňovej koncepcie výnimočná. Kým základným pravidlom vyjadreným v článku 2 ods. 1 písm. c) smernice Rady 2006/112/ES o spoločnom systéme dane z pridanej hodnoty (ďalej len „smernica o DPH“) je zdanenie poskytnutia služieb uskutočneného za protihodnotu zdaniteľnou osobou, finančné a poistné služby podliehajú rozsiahlemu systému oslobodení zakotvenému v článku 135 smernice o DPH.

Podľa článku 135 ods. 1 písm. a) smernice o DPH sú členské štáty povinné oslobodiť od dane poistné a zaisťovacie transakcie **vrátane súvisiacich služieb poskytovaných poisťovacími agentmi a maklérmi.** Ide o povinné oslobodenie harmonizované na úrovni Únie, ktoré členské štáty nemôžu jednostranne modifikovať. Súčasne však ide o oslobodenie, ktoré nezakladá nárok na odpočítanie dane na vstupe, čím sa zásadne odlišuje od bežného mechanizmu DPH založeného na princípe neutrality.

1.2.1 Normatívne a historické dôvody oslobodenia finančných a poistných služieb

Historické korene oslobodenia finančných a poistných služieb od DPH siahajú do obdobia prijatia Šiestej smernice Rady 77/388/EHS, ktorej koncepcia bola následne prevzatá a kodifikovaná v smernici 2006/112/ES. Európsky normotvorca v čase tvorby tejto úpravy vychádzal z predpokladu, že pri mnohých finančných produktoch je určenie daňového základu technicky mimoriadne zložité alebo ekonomicky nevhodné. Tento problém sa týka najmä poistných zmlúv so sporiacou alebo investičnou zložkou, kde nie je možné jednoznačne identifikovať protihodnotu predstavujúcu skutočnú pridanú hodnotu.

Uvedené dôvody boli opakovane reflektované aj v oficiálnych dokumentoch Európskej komisie. Osobitne to vyplýva z legislatívneho balíka z roku 2007, ktorým Komisia navrhovala zmeny pravidiel uplatňovania DPH na finančné a poistné služby (COM(2007) 746 a COM(2007) 747). V týchto návrhoch Komisia explicitne konštatuje, že začlenenie finančných a poistných služieb do štandardného mechanizmu DPH naráža na podstatné konceptuálne a technické prekážky – najmä v súvislosti s určením základu dane pri implicitne

oceňovaných plneniach a s administratívnou realizovateľnosťou plného zdanenia – ktoré neboli pri prijímaní smernice uspokojivo vyriešené.[8]

Komparatívne analýzy zároveň naznačujú, že oslobodenie od DPH nepredstavuje jediné teoreticky uvažované riešenie. V odbornej literatúre sa diskutujú alternatívne modely, ako napríklad zero-rating vybraných B2B plnení, rozšírenie možnosti dobrovoľnej voľby zdanenia (*option to tax*), prípadne špecifické metódy zdaňovania finančných marží, pričom spoločným menovateľom týchto prístupov je snaha obmedziť „skrytú“ (embedded) DPH a súvisiace narušenia neutrality bez neúmerného zvýšenia administratívnej záťaže a nákladov na súlad.[9] Z podrobnejšieho hľadiska sa týmto alternatívnym návrhom budeme venovať v ďalších podkapitolach.

1.2.2 Oslobodenie bez nároku na odpočítanie dane a jeho systémové dôsledky

Z koncepčného hľadiska oslobodenie finančných a poistných služieb od DPH predstavuje zásadný zásah do mechanizmu neutrality dane, keďže ide o oslobodenie, ktoré neumožňuje odpočítanie dane na vstupe. Poisťovne a zaisťovne tak nemajú možnosť odpočítať DPH zaplatenú na tovaroch a službách používaných pri výkone svojej ekonomickej činnosti, ako sú informačné technológie, právne a daňové poradenstvo, outsourcing administratívnych procesov či správa poistných udalostí.[10]

V odborných analýzach Európskej komisie a v ekonomickej literatúre sa tento jav označuje ako „skrytá DPH“ (angl. *hidden VAT*, resp. *embedded VAT*). Ide o tú časť DPH zaplatenej na vstupe, ktorú zdaniteľná osoba poskytujúca oslobodené plnenia nemôže (alebo môže len čiastočne) odpočítať; neodpočítaná vstupná DPH sa tak stáva nákladom a premieta sa do cien poskytovaných služieb, pričom na výstupe už nie je explicitne vyčíslená ako daň.[11] V poisťovníctve sa preto daň kumuluje v nákupných cenách vstupov (napr. pri outsourcingu,

8 EURÓPSKA KOMISIA. Návrh smernice Rady, ktorou sa mení smernica 2006/112/ES, pokiaľ ide o zaobchádzanie s poisťovacími a finančnými službami, COM(2007) 747 final. [online]. EUR-Lex. [cit. 2025-12-22]. Dostupné na: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:52007PC0747

9 PAPIS-ALMANSA, Jaime. VAT and Financial Services: Comparative Perspectives. In: VAN BREDERODE, R.; KREVER, R. (eds.). *VAT and Financial Services: Comparative Perspectives*. Singapore: Springer, 2017. ISBN 978-981-10-3465-7.

10 EURÓPSKA KOMISIA. Pracovný dokument útvarov Komisie – Impact Assessment k návrhu COM(2007) 747 final, SEC(2007) 1554 final. [online]. EUR-Lex. [cit. 2025-12-22]. Dostupné na: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:52007SC1554

11 LEJEUNE, Ine; STUYVER, Inge; VERMEIRE, Liesbeth. *VAT and Cost Sharing in the EU.* In: VAN BREDERODE, Robert F.; KREVER, Richard (eds.). *VAT and Financial Services: Comparative Law and Economic Perspectives.* Singapore: Springer, 2017, s. 226–227.

nákupe IT a poradenských služieb či iných podporných činností) a následne sa prenáša do poistného. Výsledkom je, že konečný spotrebiteľ síce formálne neplatí DPH ako osobitne vyčíslenú položku, avšak znáša jej ekonomické dôsledky prostredníctvom vyššieho poistného a potenciálne aj prostredníctvom deformácií v organizácii poskytovania služieb (preferencia interného zabezpečenia pred outsourcingom).[12]

Tejto problematike sa venuje významná pozornosť v ekonomickej literatúre. Tak, Antonov upozorňuje, že existencia skrytej DPH v oslobodených sektoroch dlhodobo vytvára napätie medzi deklarovanou zásadou daňovej neutrality a ekonomickou realitou finančného a poistného sektora, keďže výsledná efektívna daňová záťaž závisí nielen od zákonnej úpravy, ale aj od štruktúry vstupov a organizačného modelu poskytovania činností (najmä rozhodnutia *in-house* vs. outsourcing).[13] Altenburger, Diewald a Göttsche zároveň poukazujú na to, že kumulácia neodpočítateľnej vstupnej DPH spolu s existenciou národných daní z poistného môže viesť k relatívne vysokej, avšak netransparentnej celkovej daňovej záťaži poistných produktov, ktorá sa v cenách prejaví nepriamo a bez explicitného vyčíslenia na výstupe.[14]

Z hľadiska základných princípov systému DPH ide o stav, ktorý je v rozpore s princípom daňovej neutrality aj princípom zaťaženia konečného spotrebiteľa, keďže daňová záťaž v podstatnej miere dopadá na samotných poskytovateľov služieb. Európska komisia v sprievodných dokumentoch k návrhom na reformu DPH v oblasti finančných služieb konštatovala, že výsledná efektívna daňová záťaž poisťovacích služieb môže byť v dôsledku tohto javu vyššia než pri porovnateľných službách podliehajúcich štandardnému režimu DPH.[15]

1.2.3 Súbeh oslobodenia od DPH a národných daní z poistného

[12] PAPIS-ALMANSA, Marta. *VAT and Insurance: The European Union.* In: VAN BREDERODE, Robert F.; KREVER, Richard (eds.). *VAT and Financial Services: Comparative Law and Economic Perspectives.* Singapore: Springer, 2017, s. 361.
[13] ANTONOV, Sergei. Value Added Tax on Financial Services: Past Developments and Future Trends. *EC Tax Review*. 2024, roč. 33, č. 1, s. 33–46. DOI 10.54648/ECTA2024004.
[14] ALTENBURGER, Daniela; DIEWALD, Michaela; GÖTTSCHE, Andreas. Indirect Taxes. In: DREVET, Stéphane (ed.). *Insurance Regulation in the European Union*. Cham: Springer, 2022. DOI 10.1007/978-3-030-84096-7_10.
15 EURÓPSKA KOMISIA. Návrh smernice Rady, ktorou sa mení smernica 2006/112/ES, pokiaľ ide o zaobchádzanie s poisťovacími a finančnými službami, COM(2007) 747 final. [online]. EUR-Lex. [cit. 2025-12-22]. Dostupné na: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:52007PC0747

Osobitným systémovým problémom je súbeh oslobodenia poistných služieb od DPH s existenciou národných daní z poistného, ktoré sú uplatňované vo viacerých členských štátoch Európskej únie. Právnym základom pre zachovanie týchto daní je článok 401 smernice o DPH, ktorý umožňuje členským štátom „zachovať alebo zaviesť“ dane z poistných zmlúv a iné nepriame dane, pokiaľ nemajú charakter obratových daní a nevedú k formalitám pri prekračovaní hraníc.[16]

Súdny dvor Európskej únie však v judikatúre poukázal na to, že pôvodným cieľom oslobodenia poistných transakcií od DPH bolo zabrániť dvojitému zdaneniu poistníka, teda situácii, v ktorej by bol poistný produkt zaťažený súčasne DPH aj osobitnou daňou z poistného (napr. rozsudok C-242/08 *Swiss Re Germany Holding*).[17] Zachovanie oboch foriem daňovej záťaže však v praxi vedie k vysokej a netransparentnej kumulatívnej daňovej záťaži, ktorá sa nepriamo prenáša na poistníkov.

1.2.4 Cezhraničný rozmer finančných služieb a mechanizmus reverse charge

Špecifiká zdaňovania finančných služieb sa výrazne prejavujú aj v cezhraničnom kontexte. Podľa článku 44 smernice o DPH sa miesto dodania služieb medzi zdaniteľnými osobami určuje podľa sídla príjemcu služby, čím sa uplatňuje princíp štátu spotreby. Daňová povinnosť sa v týchto prípadoch prenáša na príjemcu služby prostredníctvom mechanizmu prenesenia daňovej povinnosti (reverse charge) podľa článku 196 smernice o DPH.[18]

Aj keď pri oslobodených poistných a zaisťovacích službách spravidla nevzniká povinnosť odviesť DPH na výstupe, určenie miesta dodania služby ostáva z hľadiska systému DPH ekonomicky a právne významné. V prvom rade determinuje, či sa príslušné plnenie považuje za zdaniteľné plnenie realizované v tuzemsku, v inom členskom štáte alebo mimo Únie, čo následne ovplyvňuje výpočet pomerného odpočtu (pro-rata) a celkovú mieru obnovy vstupnej DPH u poskytovateľa.[19] Oslobodenie bez nároku na odpočítanie totiž spôsobuje, že vstupná DPH sa v poisťovníctve stáva nákladom; preto aj relatívne „technická“

[16] RADA EURÓPSKEJ ÚNIE. Smernica Rady 2006/112/ES, čl. 401. [online]. EUR-Lex. [cit. 2025-12-22]. Dostupné na: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/?uri=CELEX:32006L0112
[17] SÚDNY DVOR EURÓPSKEJ ÚNIE. Rozsudok z 22. 10. 2009, C-242/08, Swiss Re Germany Holding. [online]. EUR-Lex. [cit. 2025-12-22]. Dostupné na: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:62008CJ0242
[18] RADA EURÓPSKEJ ÚNIE. Smernica Rady 2006/112/ES, čl. 44 a 196. [online]. EUR-Lex. [cit. 2025-12-22]. Dostupné na: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/?uri=CELEX:32006L0112
[19] RADA EURÓPSKEJ ÚNIE. Smernica Rady 2006/112/ES, čl. 168–173 [online]. EUR-Lex. [cit. 2025-12-22]. Dostupné na: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/?uri=CELEX:32006L0112

otázka lokalizácie plnenia nadobúda materiálny význam pri alokácii neodpočítateľnej DPH, najmä v rámci cezhraničných skupín, kde sa kumulujú intragroup služby, outsourcing a centralizované podporné funkcie.[20] Aj keď je konkrétne plnenie oslobodené, jeho správna lokalizácia je predpokladom konzistentnej aplikácie režimu, správneho vykazovania a – v konečnom dôsledku – aj posúdenia, či vnútorný trh funguje bez skrytých daňových bariér medzi členskými štátmi.

Z teoretického hľadiska je tento mechanizmus úzko spätý so zásadou daňovej neutrality a s cieľom DPH ako všeobecnej spotrebnej dane zaťažujúcej konečnú spotrebu. Ak sa pri porovnateľných transakciách v dôsledku rozdielnej lokalizácie plnenia a rozdielnych pravidiel odpočtu mení efektívna daňová záťaž vstupov, môže dochádzať k narušeniu neutrality hospodárskej súťaže a k neefektívnym organizačným rozhodnutiam (napr. preferencia „in-house“ modelu pred outsourcingom alebo štrukturálne preskupenie transakcií v rámci skupiny).[3] Tieto deformácie sú z hľadiska teórie optimálneho zdaňovania problematické, pretože oslabujú tzv. produkčnú efektívnosť (production efficiency), ktorú má neutrálna spotrebná daň v ideálnom prípade zachovať.[21]

Zhrnutím uvedeného možno uviesť, že oslobodenie poistných a viacerých finančných služieb od DPH je **historicky a normatívne založené na kombinácii praktických a koncepčných dôvodov.** Na jednej strane ide o technickú náročnosť určenia základu dane pri marginálnych (implicitne oceňovaných) službách, na druhej strane o snahu vyhnúť sa dvojitému nepriamo-daňovému zaťaženiu tam, kde členské štáty uplatňujú osobitné dane z poistného.

Zároveň však ide o oslobodenie bez plného nároku na odpočítanie dane na vstupe, čo vytvára tzv. skrytú (embedded) DPH a kaskádovanie dane. Tieto efekty deformujú rozhodnutia o organizačnom usporiadaní (in-house vs. outsourcing), zvyšujú cenu vstupov a môžu narúšať neutralitu hospodárskej súťaže medzi subjektmi s odlišnou mierou zdaniteľných a oslobodených plnení. Cezhraničný rozmer (miesto dodania, reverse charge) síce pri oslobodených transakciách nevedie k priamemu výberu DPH, ale výrazne ovplyvňuje

[20] LEJEUNE, Ine; STUYVER, Inge; VERMEIRE, Liesbeth. VAT and Cost Sharing in the EU. In: VAN BREDERODE, Robert F.; KREVER, Richard (eds.). VAT and Financial Services: Comparative Law and Economic Perspectives. Singapore: Springer, 2017, s. 226–227

[21] DE LA FERIA, Rita. The EU VAT Treatment of Insurance and Financial Services (Again) Under Review. EC Tax Review, 2007, roč. 16, č. 2, s. 86–88

alokáciu vstupnej DPH a pomerný odpočet, čím sa otázky jurisdikcie a kvalifikácie transakcie stávajú ekonomicky významnými. Analytický záver je preto dvojitý: súčasný model znižuje administratívne náklady v oblasti výberu dane, no generuje náklady skryté v cenách a v sporoch o hranice oslobodenia.

1.3 Poisťovacie a zaisťovacie služby z pohľadu DPH – judikatúrny vývoj

Poisťovacie a zaisťovacie služby predstavujú oblasť, v ktorej sa výklad pravidiel dane z pridanej hodnoty v Európskej únii formoval vo výraznej miere prostredníctvom judikatúry Súdneho dvora Európskej únie (ďalej len „SDEÚ“). Právnym východiskom je povinné oslobodenie „poisťovacích a zaisťovacích transakcií vrátane súvisiacich služieb vykonávaných poisťovacími maklérmi a poisťovacími agentmi“ podľa článku 135 ods. 1 písm. a) smernice Rady 2006/112/ES o spoločnom systéme DPH. Toto ustanovenie však neobsahuje legálnu definíciu pojmov „poisťovacia transakcia“, „zaisťovacia transakcia“ ani „súvisiace služby“, čo vytvorilo priestor pre rozdielne vnútroštátne prístupy a pre potrebu postupného judikatórneho dotvárania obsahu uvedených pojmov.[22]

Z metodologického hľadiska sa v rozhodovacej praxi SDEÚ stabilizovali dve základné východiská. Po prvé, pojmy oslobodení predstavujú autonómne pojmy práva EÚ, ktoré musia byť vykladané **jednotne v celej Únii,** nezávisle od kategorizácie v národnom práve alebo v sektorovej regulácii. Po druhé, oslobodenia od DPH sú výnimkou zo všeobecného pravidla zdanenia, a preto sa vykladajú **reštriktívne**, avšak tak, aby bol zachovaný zmysel oslobodenia a princíp daňovej neutrality. Uvedené napätie medzi požiadavkou reštriktívneho výkladu a požiadavkou neutrality je v poisťovníctve obzvlášť významné, keďže produkty a procesy v praxi často zahŕňajú viacstupňovú distribúciu, zložité zmluvné štruktúry a rozsiahly outsourcing podporných činností.

Na účely systematiky možno judikatúru týkajúcu sa článku 135 ods. 1 písm. a) smernice 2006/112/ES usporiadať do viacerých tematických okruhov, ktoré zároveň odrážajú vývoj prístupu EÚ k poisteniu z pohľadu DPH. V ďalšom texte sa podkapitola zameriava najmä na: (i) vytvorenie autonómneho pojmu poistnej transakcie na základe materiálnych kritérií, (ii) odlíšenie poistných a zaisťovacích transakcií od podporných a

[22] RADA EURÓPSKEJ ÚNIE. **Smernica Rady 2006/112/ES** o spoločnom systéme dane z pridanej hodnoty, čl. 135 ods. 1 písm. a). [online]. EUR-Lex. [cit. 2025-12-22]. Dostupné na: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/?uri=CELEX:32006L0112

outsourcingových služieb, (iii) výklad pojmu sprostredkovania (vrátane tzv. sub-agentov), (iv) špecifiká zaisťovania a hranice oslobodenia pri transakciách so samostatným ekonomickým významom a (v) význam doktríny kompozitných plnení pri kvalifikácii „balíkových“ produktov a súvisiacich služieb.

1.3.1 Vytvorenie autonómneho pojmu poistnej transakcie – materiálny (funkčný) prístup

Prvú a základnú judikatúrnu líniu predstavuje vytvorenie **autonómneho pojmu poistnej transakcie.** Kľúčovým rozhodnutím v tejto etape je rozsudok C-349/96 Card Protection Plan (CPP). Skutkový stav sa týkal poskytovania poistného krytia subjektom, ktorý nebol tradičnou poisťovňou, avšak za protihodnotu preberal riziko a zaväzoval sa poskytnúť plnenie pri realizácii poistnej udalosti. SDEÚ zdôraznil, že rozhodujúcim kritériom nie je formálny status poskytovateľa, ale ekonomická a právna podstata plnenia.

Z CPP možno odvodiť, že poistná transakcia je typicky charakterizovaná najmä:

- existenciou právneho vzťahu s poisteným (resp. osobou, v prospech ktorej sa poskytuje krytie),
- prevzatím rizika poskytovateľom,
- záväzkom poskytnúť plnenie pri realizácii rizika, a
- protihodnotou (poistným) platenou za krytie rizika.[23]

Tento materiálny prístup bol neskôr použitý aj pri posudzovaní produktov, ktoré sa formálne neoznačujú ako poistenie, no funkčne majú poistný charakter. Vo veci C-584/13 Mapfre asistencia/Mapfre warranty SDEÚ posúdil predĺženú záruku ako poistnú transakciu, keďže obsahovala prvky prémie, prevzatia rizika budúcej udalosti a protiplnenia pri jej realizácii.[24]

Táto línia judikatúry je vnútorne konzistentná so zásadou daňovej neutrality: rovnaké (funkčne porovnateľné) plnenia by mali mať rovnaký DPH režim, aj keď sa realizujú odlišnými právnymi formami. Súčasne však otvára otázku, do akej miery môže materiálny

[23] SÚDNY DVOR EURÓPSKEJ ÚNIE. Rozsudok z 25. 2. 1999, C-349/96, Card Protection Plan (CPP). [online]. EUR-Lex. [cit. 2025-12-22]. EUR-Lex
[24] SÚDNY DVOR EURÓPSKEJ ÚNIE. Rozsudok z 16. 7. 2015, C-584/13, Mapfre asistencia/Mapfre warranty. [online]. EUR-Lex. [cit. 2025-12-22]. EUR-Lex

test rozširovať oslobodenie aj na hraničné produkty – čo sa následne premieta do sporov pri kompozitných plneniach.

1.3.2 Sprísnenie výkladu – rozlíšenie poistenia a podporných (outsourcingových) činností

Druhou judikatúrnou líniou je postupné **sprísňovanie výkladu oslobodenia** a dôsledné odlišovanie medzi samotnou poistnou (resp. zaisťovacou) transakciou a službami, ktoré poistenie len organizačne, technicky alebo administratívne umožňujú.

V rozsudku C-240/99 Skandia SDEÚ odmietol kvalifikovať administratívne služby poskytované jednej poisťovni inou poisťovňou ako oslobodené poistné transakcie. Rozhodujúcim bolo, že poskytovateľ nepreberal poistné riziko a zároveň neexistoval relevantný právny vzťah s poistenými osobami.[25] SDEÚ tým jasne oddelil výkon poistnej činnosti od jej administratívneho zabezpečenia.

Podobný prístup bol potvrdený v rozsudku C-8/01 Taksatorringen, týkajúcom sa činností spojených s posudzovaním poistných udalostí. SDEÚ zdôraznil, že hoci ide o činnosti významné (a v praxi často nevyhnutné) pre fungovanie poistného mechanizmu, samy o sebe nespĺňajú znaky poistnej transakcie ani sprostredkovania, ak poskytovateľ nemá postavenie typické pre sprostredkovateľa a nie je zapojený do uzatvárania poistnej zmluvy.[26]

Reštriktívny trend ďalej prehĺbil rozsudok C-472/03 Arthur Andersen, v ktorom SDEÚ odmietol oslobodenie tzv. „back-office“ činností v oblasti životného poistenia. Súd explicitne uviedol, že funkčná nevyhnutnosť služby pre poistnú činnosť nie je rozhodujúcim kritériom; rozhodujúca je vlastná povaha služby a jej zaraditeľnosť pod pojem „súvisiace služby“ sprostredkovateľov.[27]

Napokon, judikatúra ukazuje, že ani kombinácia viacerých „poisťovacích“ prvkov ešte automaticky nezabezpečí oslobodenie, pokiaľ jadro plnenia spočíva v licencii alebo inom samostatnom plnení bez prevzatia rizika. Vo veci C-907/19 Q-GmbH SDEÚ posudzoval situáciu underwritingového subjektu poskytujúceho licenciu na poistný produkt spolu s

[25] SÚDNY DVOR EURÓPSKEJ ÚNIE. Rozsudok z 8. 3. 2001, C-240/99, Skandia. [online]. EUR-Lex. [cit. 2025-12-22]. EUR-Lex
[26] SÚDNY DVOR EURÓPSKEJ ÚNIE. Rozsudok z 20. 11. 2003, C-8/01, Taksatorringen. [online]. EUR-Lex. [cit. 2025-12-22]. EUR-Lex
[27] SÚDNY DVOR EURÓPSKEJ ÚNIE. Rozsudok z 17. 3. 2016, C-40/15, Aspiro. [online]. EUR-Lex. [cit. 2025-12-22]. EUR-Lex

ďalšími službami a zdôraznil, že licencia bez prevzatia rizika spravidla nespadá pod oslobodenie podľa čl. 135 ods. 1 písm. a).[28]

1.3.3 Funkčný výklad sprostredkovania poistenia

Tretiu líniu predstavuje judikatúra, ktorá koriguje príliš formalistické chápanie sprostredkovania poistenia a zohľadňuje ekonomickú realitu viacstupňových distribučných reťazcov.

V rozsudku C-124/07 J.C.M. Beheer SDEÚ riešil postavenie tzv. sub-agentov, ktorí nemusia mať priamy zmluvný vzťah s poisťovateľom ani s poisteným. Súdny dvor rozhodol, že oslobodenie sa môže uplatniť aj na sub-agenta, pokiaľ vykonáva činnosti typické pre sprostredkovateľa smerujúce k uzatvoreniu poistnej zmluvy (napr. vyhľadávanie klientov, vykonávanie úkonov vedúcich k uzatvoreniu zmluvy v mene sprostredkovateľského článku).[29]

Prípad Beheer je významný tým, že posilňuje zásadu neutrality hospodárskej súťaže v distribúcii: ekonomicky porovnateľné sprostredkovateľské funkcie nemajú byť zdaňované odlišne len preto, že sú vykonávané v subdodávateľskom modeli. Táto argumentácia sa zároveň objavovala aj v legislatívnej diskusii EÚ o potrebe jednotnejšieho prístupu k sprostredkovaniu finančných a poisťovacích služieb.[30]

1.3.4 Hranice oslobodenia zaisťovacích služieb

Osobitnú líniu tvoria rozhodnutia týkajúce sa zaisťovacích transakcií a portfóliových operácií. Zaisťovanie je z ekonomického hľadiska transfer rizika, avšak právne formy transakcií (najmä prevody portfólií) môžu mať samostatný ekonomický význam, ktorý nie je možné automaticky subsumovať pod oslobodenie.

Kľučový pre definíciu hraníc zaisťovacej-transakcie je rozsudok C-242/08 Swiss Re Germany Holding. SDEÚ rozhodol, že prevod portfólia zaisťovacích zmlúv nemožno automaticky považovať za zaisťovaciu transakciu oslobodenú od DPH. V situácii, keď

[28] SÚDNY DVOR EURÓPSKEJ ÚNIE. Rozsudok z 25. 3. 2021, C-907/19, Q-GmbH. [online]. EUR-Lex. [cit. 2025-12-22]. EUR-Lex
[29] SÚDNY DVOR EURÓPSKEJ ÚNIE. Rozsudok z 3. 4. 2008, C-124/07, J.C.M. Beheer. [online]. EUR-Lex. [cit. 2025-12-22]. EUR-Lex
[30] EURÓPSKA KOMISIA. COM(2007) 747 final – návrh smernice Rady o zaobchádzaní s poisťovacími a finančnými službami z pohľadu DPH. [online]. EUR-Lex. [cit. 2025-12-22]. Dostupné na: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:52007PC0747

prevodca po prevode stráca relevantný zmluvný vzťah k zaisťovaným subjektom a transakcia má povahu samostatného plnenia, oslobodenie sa neuplatní.[31]

Prípad Swiss Re potvrdzuje, že súvislosť s poistením nie je postačujúca pre definíciu oslobodených služieb. Oslobodenie sa viaže na kvalifikované transakcie poistenia/zaistenia alebo na sprostredkovanie, nie na akúkoľvek transakciu v poistnom hodnotovom reťazci.

1.3.5 Kompozitné plnenia

Judikatúra systematizuje predchádzajúce línie prostredníctvom posudzovania tzv. kompozitných plnení, pri ktorých je potrebné určiť, či ide o jedno komplexné plnenie (s jednotným daňovým režimom), alebo o viacero samostatných plnení (s odlišným režimom).

V rozsudku C-224/11 BGŻ Leasing SDEÚ posudzoval situáciu, keď leasingová spoločnosť poskytovala leasing spolu s povinným poistením predmetu leasingu, pričom poistné náklady prenášala na nájomcu. Súdny dvor zdôraznil, že rozhodujúce je, či má poistenie pre zákazníka autonómny cieľ a či je možné ho oddeliť od hlavného plnenia; ak je poistenie len vedľajšie k leasingu, môže zdieľať daňový režim hlavného plnenia.[32]

Z hľadiska trendov posledných rokov je relevantné, že SDEÚ aj v novších veciach potvrdzuje prísny prístup k tomu, čo možno „pripojiť“ k oslobodenej poistnej činnosti. V rozsudku C-42/22 Global Companhia de Seguros SDEÚ dospel k záveru, že predaj náhradných dielov získaných z poistných udalostí predstavuje samostatný predaj tovaru, ktorý nepodlieha oslobodeniu podľa čl. 135 ods. 1 písm. a).[33] Rovnako vo veci C-695/19 Rádio Popular sa riešili dôsledky oslobodených poistných služieb pri pomernom odpočte (pro-rata), čo ilustruje, že dopady oslobodenia sa prejavujú nielen v kvalifikácii výstupov, ale aj v odpočítateľnosti vstupov.[34]

Doktrína kompozitných plnení je nevyhnutná pre realitu trhu, no zároveň zvyšuje počet „hraničných“ sporov: malé rozdiely v zmluvnom nastavení (napr. možnosť voľby poisťovateľa, spôsob refakturácie poistného, ekonomický cieľ zákazníka) môžu viesť k

[31] SÚDNY DVOR EURÓPSKEJ ÚNIE. Rozsudok z 22. 10. 2009, C-242/08, Swiss Re Germany Holding. [online]. EUR-Lex. [cit. 2025-12-22]. EUR-Lex
[32] SÚDNY DVOR EURÓPSKEJ ÚNIE. Rozsudok z 17. 1. 2013, C-224/11, BGŻ Leasing. [online]. EUR-Lex. [cit. 2025-12-22]. EUR-Lex
[33] SÚDNY DVOR EURÓPSKEJ ÚNIE. Rozsudok z 9. 3. 2023, C-42/22, Global Companhia de Seguros. [online]. EUR-Lex. [cit. 2025-12-22]. EUR-Lex
[34] SÚDNY DVOR EURÓPSKEJ ÚNIE. Rozsudok z 18. 3. 2021, C-695/19, Rádio Popular. [online]. EUR-Lex. [cit. 2025-12-22]. EUR-Lex

odlišnej kvalifikácii. To zvyšuje právnu neistotu a compliance náklady, najmä pri cezhraničných produktoch a skupinových štruktúrach.

Z uvedeného vývoja vyplýva, že judikatúra SDEÚ postupne vybudovala autonómny pojem poistnej a zaisťovacej transakcie na materiálnych znakoch (zmluvný vzťah, prevzatie rizika, záväzok plniť pri poistnej udalosti, protihodnota), pričom súčasne presadila reštriktívny prístup k podporným a outsourcingovým činnostiam.

Kľúčovým problémom zostáva, že ide prevažne o kazuistické dotváranie práva ex post, pričom sekundárna legislatíva EÚ ponecháva definície otvorené. Následkom je, že právna istota sa v praxi často dosahuje až sporovým mechanizmom, čo je z pohľadu neutrality a predvídateľnosti systému DPH neoptimálne. Tento deficit právnej istoty sa zosilňuje v sektore poisťovníctva a zaisťovníctva, kde sú typické: outsourcing prevádzkových funkcií, intragroup dodávky služieb, digitálna distribúcia a hybridné produkty.

Analyticky možno uzavrieť, že judikatúra tu plní dvojitú úlohu: zvyšuje jednotnosť výkladu na úrovni EÚ, ale zároveň zvyšuje transakčné náklady, keďže zložité testy sa aplikujú ex post a sporové situácie sa riešia až pred súdmi. To podporuje argumenty pre delimitačné spresnenie pravidiel v sekundárnom práve, najmä pri outsourcingu a kompozitných plneniach.

1.4 Súčasné výzvy a legislatívne iniciatívy

Najvýznamnejším pokusom o modernizáciu režimu DPH pre finančné a poisťovacie služby bol legislatívny balík Komisie z roku 2007, najmä:

- návrh smernice COM(2007) 747 (zmena smernice 2006/112/ES v časti finančných a poisťovacích služieb).[35]
- návrh vykonávajúceho nariadenia COM(2007) 746 (implementačné opatrenia k oslobodeniam).[36]

[35] EURÓPSKA KOMISIA. Proposal for a Council Regulation laying down implementing measures for Directive 2006/112/EC as regards the treatment of insurance and financial services, COM(2007) 746 final. [online]. EUR-Lex. [cit. 2025-12-22]. Dostupné na: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:52007PC0746

[36] EURÓPSKA KOMISIA. Pracovný dokument útvarov Komisie – Impact Assessment k návrhu COM(2007) 747 final, SEC(2007) 1554 final. [online]. EUR-Lex. [cit. 2025-12-22]. Dostupné na: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:52007SC1554

Normatívna logika návrhu smernice COM(2007) 747 bola výslovne dvojkoľajná: na jednej strane zvýšiť právnu istotu a znížiť administratívnu záťaž pri aplikácii oslobodení, na druhej strane znížiť dopady skrytej DPH v nákladoch poisťovní a finančných inštitúcií.[37] Komisia tieto ciele chcela dosiahnuť prostredníctvom troch vzájomne previazaných nástrojov:

1. **Spresnenie definícií a podmienok oslobodenia** na základe „objektívnych ekonomických kritérií“, teda tak, aby sa výklad odpútal od národných súkromnoprávnych konceptov, ktoré boli jedným z hlavných zdrojov rozdielnej praxe; zároveň sa zaviedla koncepcia, že oslobodenie môže pokryť aj dodanie „konštitučného prvku“ oslobodenej služby, ak tvorí samostatný celok a má jej „špecifický a podstatný charakter“, a doplnil sa harmonizovaný koncept sprostredkovania.
2. **Rozšírenie voľby zdanenia (option to tax)** – kľúčová zmena spočívala v tom, že právo rozhodnúť o zdanení sa malo presunúť z úrovne členských štátov na úroveň ekonomických operátorov. Komisia argumentovala, že len obmedzený počet štátov umožňoval voľbu zdanenia a ešte aj za rozdielnych podmienok, čo deformovalo „level playing field“. Rozšírenie voľby zdanenia malo umožniť odpočet vstupnej DPH a tým redukovať skrytú (embedded) DPH v investíciách a prevádzkových nákladoch.
3. **Zavedenie modelu cost-sharing group** – Komisia reagovala na rastúci význam poolingových štruktúr a potrebu efektívneho zdieľania investícií (napr. IT, špecializovaný personál) najmä u menších poskytovateľov. Cieľom bolo umožniť spoločné obstarávanie a následnú redistribúciu nákladov členom skupiny bez dodatočného DPH zaťaženia, čím by sa opäť tlmil efekt skrytej DPH.[38]

Význam sprievodného návrhu vykonávajúceho nariadenia COM(2007) 746 spočíval v tom, že mal „preložiť“ rámcové definície do aplikačne použiteľných scenárov a redukovať sporovosť. Nariadenie malo obsahovať nevyčerpávajúce vymedzenia prípadov, ktoré sú

[37] EURÓPSKA KOMISIA. SEC(2007) 1554 – Commission staff working document (accompanying COM(2007) 747). [online]. EUR-Lex. [cit. 2025-12-22]. EUR-Lex
[38] EURÓPSKA KOMISIA. Návrh smernice Rady COM(2007) 747 final: amending Directive 2006/112/EC… as regards the treatment of insurance and financial services. 28. 11. 2007. EUR-Lex (CELEX: 52007PC0747).

„zahrnuté“ alebo „vylúčené“ z oslobodenia, zaviesť jednotný prístup k sprostredkovaniu a najmä spresniť test „špecifického a podstatného charakteru“ konštitučných prvkov oslobodených služieb (t. j. odlíšenie jadrových prvkov od čisto technických, administratívnych či pomocných služieb).[39] V poisťovníctve je z tohto pohľadu podstatné, že návrh explicitne smeroval k jednotnému rámcu aj pre činnosti, ktoré sú v praxi typicky outsourcované a ktoré dnes často generujú skrytú DPH (napr. spracovanie, administratíva, technické dodávky).

Neúspech reformy z roku 2007 je pre analýzu významný, pretože ukazuje štrukturálne limity reformovateľnosti režimu DPH v citlivých sektoroch. Z oficiálnych zdrojov EÚ vyplýva viacero kumulatívnych dôvodov, a to:

1. Jednomyseľnosť v daňových veciach ako systémová bariéra. Harmonizácia nepriamych daní vrátane DPH podlieha osobitnému legislatívnemu postupu, pričom Rada rozhoduje jednomyseľne. Túto požiadavku explicitne ustanovuje čl. 113 ZFEÚ.[40] Jednomyseľnosť zvyšuje pravdepodobnosť blokácie aj pri technických návrhoch, ak majú dopady na rozpočtové záujmy alebo na konkurenčné postavenie finančných centier.

2. Spor o „politicky citlivé“ delimitačné okruhy. Podľa dokumentu VAT Expert Group patrili medzi komplikované oblasti najmä (i) otázky správy fondov (vrátane dôchodkových fondov), (ii) určité transakcie s derivátmi, a (iii) outsourcingové a podporné služby – teda presne tie segmenty, ktoré sú ekonomicky významné a zároveň výkladovo hraničné.[41]

3. Technická náročnosť alternatív k oslobodeniu. Európsky parlament vo svojom analytickom materiáli upozorňuje, že aplikácia DPH na finančné služby je technicky zložitá (najmä pri určení základu dane), čo dlhodobo vysvetľuje opatrnosť členských štátov pri zásahoch do tejto oblasti. Tento argument má význam aj pre poisťovníctvo, najmä pri produktoch s investičnou/sporiacou zložkou, kde je delimitačná hranica medzi poplatkom, rizikovým krytím a investičným výnosom často komplikovaná.

[39] EURÓPSKA KOMISIA. Návrh vykonávajúceho nariadenia Rady COM(2007) 746 final: implementing measures… as regards the treatment of insurance and financial services. 28. 11. 2007. EUR-Lex (CELEX: 52007PC0746).
[40] EURÓPSKA ÚNIA. ZFEÚ – článok 113 (daňové ustanovenia; jednomyseľnosť). [online]. EUR-Lex. [cit. 2025-12-22]. EUR-Lex
[41] EUROPEAN PARLIAMENT. VAT on financial and insurance services (technická náročnosť; option to tax). [online]. EP Think Tank, 2014. [cit. 2025-12-22]. Epthinktank

4. Koexistencia národných daní z poistných zmlúv. Keďže smernica o DPH členským štátom umožňuje zachovať špecifické dane z poistných zmlúv,[4] reformné zásahy do režimu DPH sa v praxi môžu dotýkať aj existujúcich národných nastavení daňových príjmov a regulácie poistného trhu, čo zvyšuje politickú citlivosť kompromisu.

K týmto faktorom možno doplniť aj politicko-ekonomickú interpretáciu, podľa ktorej Komisia už v konzultačnej fáze modernizácie (2006) pracovala skôr s inkrementálnymi variantmi než s plnou integráciou finančných a poistných služieb do DPH. V literatúre sa uvádza, že medzi dôvody patrila heterogenita národných režimov, požiadavka jednomyseľnosti v Rade v oblasti harmonizácie nepriamych daní a očakávané vysoké prechodné náklady implementácie (najmä úpravy produktových modelov a IT systémov pri masívnom objeme transakcií v sektore).[42]

Následný „plán B“ prístup – čiastkové korekcie bez zmeny základnej konštrukcie oslobodenia – síce mohol redukovať niektoré deformácie, no ponechával jadro problému skrytej DPH a sporov o hranice oslobodenia. Z analytického hľadiska to podporuje záver, že bez systémovej zmeny bude finančný a poistný sektor v DPH štrukturálne spojený s právnou neistotou a vyššími transakčnými nákladmi.

1.4.1 Revízia režimu DPH po roku 2020

Po stiahnutí návrhov z roku 2007 sa Komisia k téme vrátila v rámci širšieho programu daňovej politiky. V Akčnom pláne pre spravodlivé a jednoduché zdaňovanie (COM(2020) 312) Komisia výslovne avizovala zámer aktualizovať pravidlá DPH aj pre finančné služby. Na tento rámec nadviazala iniciatíva Komisie k revízii pravidiel DPH pre finančné a poisťovacie služby, ktorá bola formalizovaná aj cez „initiative summary“ (Ares) a následne prostredníctvom verejnej konzultácie.[43][44]

V rámci novej iniciatívy komisia explicitne kritizuje súčasný stav pravidiel ako komplexných, ťažko aplikovateľných a nedostatočne prispôsobených vývoju trhu. Zároveň

[42] DE LA FERIA, Rita. The EU VAT Treatment of Financial Services: The European Commission's Proposal to Amend the VAT Directive and the Future of the Exemption. [online]. SSRN, 2007. [cit. 2025-12-22]. Dostupné na: https://ssrn.com/abstract=3489277

[43] EURÓPSKA KOMISIA. An Action Plan for fair and simple taxation supporting the recovery strategy (COM(2020) 312 final). [online]. EUR-Lex. [cit. 2025-12-22]. Dostupné na: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:52020DC0312

[44] EURÓPSKA KOMISIA. VAT rules for financial and insurance services – review (public consultation). [online]. European Commission – Have your say. [cit. 2025-12-22]. European Commission

konzultácia ukazuje, že medzi diskutovanými riešeniami sa opakovane vracajú tie isté nástroje ako v roku 2007 (spresnenie oslobodení, *option to tax*, otázky skupinových mechanizmov a nákladových zdieľaní).[45]

Popri daňovej debate prebieha paralelná harmonizácia prudenciálneho a krízového rámca. Kľúčovým výstupom je Smernica (EÚ) 2025/1 z 27. novembra 2024, ktorou sa vytvára rámec ozdravenia a riešenia krízových situácií poisťovní a zaisťovní (IRRD).[46] Jej prijatie reflektuje trend posilňovania cezhraničnej koordinácie v sektore, najmä pri skupinách pôsobiacich vo viacerých členských štátoch, a pre prax je významné aj z hľadiska nákladov compliance a právnej istoty pri reštrukturalizáciách.

Hoci IRRD nie je daňovým predpisom, vytvára relevantný kontext: krízové a reštrukturalizačné procesy (prevody portfólií, reorganizácie služieb, centralizácia funkcií v skupinách) často generujú zložité otázky kvalifikácie plnení aj pre DPH. IRRD pritom výslovne vychádza z premisy, že bez harmonizovaných postupov môžu národné režimy „*ohroziť plnenie tzv.* kritických *funkcií poistného trhu a stabilitu vnútorného trhu"*.[47] Tento argumentačný rámec je relevantný aj pre daňové otázky, keďže právna neistota pri kvalifikácii transakcií (napr. prevody portfólií, intragroup služby, outsourcing) sa v praxi premieta do nákladov a rozhodovania o organizačnej štruktúre.

1.4.2 Kritická diskusia o alternatívnych modeloch zdaňovania

Diskusia o reforme DPH v poisťovníctve a finančných službách je v jadre konfliktom medzi (i) požiadavkou neutrality a odstránenia skrytej (embedded) DPH a (ii) požiadavkou administratívnej realizovateľnosti. V rámci dostupných modelov možno identifikovať štyri základné prístupy, a to:

1. Zachovanie oslobodenia ako „default" (status quo). Tento model minimalizuje zmeny a zachováva administratívnu jednoduchosť, avšak reprodukuje skrytú DPH,

[45] EURÓPSKA KOMISIA. Ares(2020)5770956 – Initiative summary: Review of VAT rules for financial and insurance services. [online]. EUR-Lex. [cit. 2025-12-22]. EUR-Lex
[46] EURÓPSKA KOMISIA. COM(2021) 582 – Proposal for a directive establishing a framework for the recovery and resolution of insurance and reinsurance undertakings. [online]. EUR-Lex. [cit. 2025-12-22]. EUR-Lex
[47] EURÓPSKA KOMISIA. COM(2021) 582 – Proposal for a directive establishing a framework for the recovery and resolution of insurance and reinsurance undertakings. [online]. EUR-Lex. [cit. 2025-12-22]. EUR-Lex

deformuje organizačné rozhodnutia (outsourcing vs. in-house) a udržiava tlak na judikatúrne riešenie hraničných situácií.

2. Rozšírenie alebo harmonizácia *option to tax*. Smernica o DPH už umožňuje členským štátom poskytnúť zdaniteľným osobám možnosť voľby zdaňovania pri určitých oslobodených transakciách (čl. 137). EP zároveň upozorňuje, že tento nástroj sa v praxi používa nerovnomerne, čo znižuje jeho harmonizačný účinok.[48] Kriticky teda platí: *option to tax* môže znížiť skrytú DPH najmä v B2B segmentoch, ale bez harmonizácie môže prehlbovať fragmentáciu vnútorného trhu (rozdielne podmienky v štátoch, vyššie náklady na cezhraničný compliance).

3. Cielené spresnenie hraníc oslobodenia (delimitačná reforma). Spresnenie definícií v sekundárnom práve môže znížiť sporovosť, avšak len za predpokladu, že reforma vyrieši „ťažké okruhy“ (outsourcing, zložené produkty, digitálna distribúcia). Skúsenosť z roku 2007 naznačuje, že práve tieto okruhy boli politicky najcitlivejšie.[49]

4. Plná integrácia finančných/poisťovacích služieb do DPH. Ide o koncepčne „čisté“ riešenie z pohľadu neutrality, no EP zdôrazňuje technickú náročnosť zdaňovania finančných služieb, ktorá bola historicky dôvodom oslobodení. V poisťovníctve sa tento problém premieta najmä do produktov s investičnou zložkou a do koexistencie s národnými daňami z poistného, ktoré smernica výslovne toleruje.

Zhrnutím možno konštatovať, že neúspech balíka 2007 nie je len historickou epizódou, ale poukazuje na štrukturálnu dilemu. V kritickej rovine sa tak ukazujú dve nosné tézy:

1. **Legislatívna neurčitosť** posúva rozhodovanie na judikatúru (ex post), čo zvyšuje compliance náklady. Pokiaľ sekundárne právo neponúkne jasnejšie definície a delimitačné pravidlá, trh ostane odkázaný na postupné judikatúrne „dolaďovanie“ hraníc oslobodenia, čo je z pohľadu predvídateľnosti neželané – najmä pri cezhraničných modeloch a skupinových štruktúrach.

[48] EURÓPSKA KOMISIA. VAT rules for financial and insurance services – review (public consultation). [online]. European Commission – Have your say. [cit. 2025-12-22]. European Commission
[49] DE LA FERIA, Rita. The EU VAT Treatment of Financial Services: The European Commission's Proposal to Amend the VAT Directive and the Future of the Exemption. [online]. SSRN, 2007. [cit. 2025-12-22]. Dostupné na: https://ssrn.com/abstract=3489277

2. Oslobodenie bez plného odpočtu je **systémovo stabilné, ale ekonomicky deformujúce**. Skrytá DPH sa neprejavuje ako „viditeľná daň“ na poistnom, no pôsobí ako nákladový faktor, ktorý môže deformovať organizačné rozhodnutia a nepriamo zvyšovať cenu pre poistníka.

Skúsenosť s balíkom Komisie z roku 2007 ukazuje, že technicky racionalizujúce návrhy narážajú na politickú nepriechodnosť (jednomyseľnosť v Rade, heterogenita praxí a obavy z nákladov implementácie). O to viac sa prax spolieha na judikatúru a na čiastkové korekcie (option to tax, zero-rating B2B, spresnenie definícií).

Výsledkom je, že dlhodobá stabilita oslobodenia je výsledkom kompromisu medzi administratívnou uskutočniteľnosťou a ekonomickou neutralitou. Realistická reforma preto pravdepodobne nebude jednorazovou „veľkou“ zmenou, ale kombináciou delimitačných úprav, posilnenia neutrality v B2B a cielenej redukcie skrytej DPH pri zachovaní kompatibility so základnými princípmi systému DPH.

Za realisticky obhájiteľné reformné minimum sa v podmienkach EÚ javí buď (i) delimitačné spresnenie (zníženie sporovosti a fragmentácie), alebo (ii) harmonizovanejšie využitie *option to tax* tam, kde je to funkčné (najmä B2B), pri súčasnom zachovaní administratívnej realizovateľnosti. Táto línia nadväzuje na reformnú logiku roku 2007 a zároveň korešponduje s novým cyklom hodnotenia po roku 2020.

2 Cieľ práce

Hlavným cieľom diplomovej práce je zhodnotiť vplyv regulácie DPH na poisťovací a zaisťovací sektor vo vybraných členských štátoch EÚ, porovnať ich prístupy k uplatňovaniu DPH v sektore poisťovníctva a zaisťovníctva a zhodnotiť ich z hľadiska administratívnej náročnosti, právnej istoty a finančného dopadu pre nadnárodné poisťovacie a zaisťovacie skupiny.

Práca vychádza z premisy, že hoci je základná koncepcia oslobodenia poistných a zaisťovacích transakcií harmonizovaná právom EÚ, praktická aplikácia pravidiel DPH – najmä pri doplnkových a podporných službách, cezhraničných scenároch a pri zmiešaných činnostiach – zostáva výrazne heterogénna. Táto heterogenita sa neprejavuje len v rozdieloch právnej interpretácie, ale aj v rozdieloch administratívnych procesov, reportingových požiadaviek a v celkovej compliance záťaži podnikov.

V nadväznosti na splnenie hlavného cieľa práce sme si stanovili **parciálne ciele,** a to:

- systematizovať teoreticko-právny rámec DPH v sektore poisťovníctva a zaisťovníctva v Európskej únii, so zameraním na princípy systému DPH a špecifiká zdaňovania finančných služieb,
- porovnať a posúdiť právno-administratívne prístupy k uplatňovaniu DPH v poisťovníctve a zaisťovníctve vo vybraných členských štátoch (Taliansko, Holandsko, Dánsko a Slovensko) z hľadiska administratívnej náročnosti, právnej istoty a procesných požiadaviek,
- vyhodnotiť, ako sa identifikované rozdiely medzi krajinami premietajú do procesnej záťaže a DPH neistoty v praxi.

V rámci riešenia problematiky sme si stanovili **výskumnú otázku**: Ovplyvňuje súčasný režim DPH pre poisťovacie a zaisťovacie služby v EÚ administratívnu a ekonomickú záťaž podnikov v praxi a do akej miery sa tieto dopady líšia medzi vybranými členskými štátmi EÚ?

Z výskumnej otázky vyplývajú dve pracovné hypotézy, ktoré sú formulované tak, aby boli empiricky overiteľné v rámci prípadovej štúdie a zároveň komplementárne k právno-administratívnej komparácii:

H1: V krajinách s vyššou administratívnou a regulačnou náročnosťou uplatňovania DPH v sektore poisťovníctva a zaisťovníctva je pozorovaná vyššia compliance záťaž podniku.

H2: Vyššia administratívna a regulačná náročnosť je spojená s vyššou mierou DPH neistoty v praxi, ktorá sa prejaví buď kvantitatívne – vyšším počtom opráv/korekcií a vyšším podielom „hraničných“ (zmiešaných) činností, alebo kvalitatívne – vyšším subjektívnym hodnotením náročnosti klasifikácie plnení pri zmiešaných činnostiach a outsourcingu.

3 Metodika práce a metódy skúmania

Metodológia diplomovej práce je postavená na synergickom prepojení empirickej analýzy interných procesno-účtovných údajov s komparatívnym hodnotením právno-administratívnej komplexnosti vybraných členských štátov Európskej únie. Takýto prístup umožňuje detailne skúmať štruktúru, dynamiku a korekcie transakcií v čase, ako aj identifikovať špecifické javy súvisiace s DPH compliance v poisťovníctve a zaisťovníctve.

3.1 Komparatívna analýza

Komparatívna analýza bola vykonaná **benchmarkingom právno-administratívnej komplexnosti** prostredníctvom vlastného indexu IAC-DPH (Index administratívno-právnej komplexnosti v oblasti DPH). Index vychádza zo štyroch konkrétnych hodnotiacich kritérií: počet administratívnych úkonov, rozsah povinností, štruktúra procesov a špecifické právne požiadavky. Každé kritérium má určenú váhu podľa jeho významu pre DPH compliance, pričom metodika je podložená praxou a literatúrou. Porovnávané krajiny (Taliansko, Dánsko, Holandsko, Slovensko) boli hodnotené touto metódou, výsledkom je kvantitatívne porovnanie úrovne právno-administratívnej komplexnosti.

Index IAC-DPH bol do metodológie zaradený ako nástroj na systematické zachytenie a porovnanie právno-administratívnej komplexnosti medzi krajinami. Jeho konštrukcia bola inšpirovaná prístupmi využívanými v aplikovanom výskume a v praxi nadnárodných spoločností, kde sa pri hodnotení regulačných a compliance rizík často používajú kompozitné (viackriteriálne) indexy. S podobným spôsobom analytického uvažovania – t. j. so syntézou viacerých kvalitatívnych a procesných faktorov do transparentného hodnotiaceho rámca – sa autorka stretla aj v rámci odborného výskumu realizovaného počas odbornej stáže vo finančnej spoločnosti, kde sa porovnávali krajiny alebo procesy podľa vopred definovaných kritérií a váh. IAC-DPH preto nadväzuje na tento praktický výskumný prístup: umožňuje explicitne odôvodniť výber hodnotiacich dimenzií, zachovať porovnateľnosť medzi jurisdikciami a zároveň vytvoriť most medzi komparatívnou právno-administratívnou analýzou a empirickými ukazovateľmi procesnej záťaže v prípadovej štúdii.

3.2 Empirická analýza

Empirická analýza vychádza z anonymizovaných interných transakčných údajov **nadnárodnej poisťovacej a zaisťovacej skupiny**, ktorá pôsobí vo viacerých členských štátoch EÚ. Dáta majú charakter procesno-účtovných záznamov, ktoré umožňujú podrobne skúmať štruktúru transakcií, procesné spracovanie i mieru korekcií v čase. Analýza je vedená na úrovni jednotlivých transakcií, pričom zaznamenané informácie zahŕňajú:

- Jurisdikciu spracovania transakcie (porovnávané štáty EÚ);
- Časové zaradenie (roky, štvrťroky, obdobie 2023–2025);
- Typ transakcie (poistné plnenia, škodová agenda);
- Interný klasifikačný atribút (poplatkové vrstvy, škodové služby, odborné a právne služby);
- Proces spracovania (automatizácia/manuálny zásah);
- Korekčné záznamy (dodatočné úpravy);
- Finančnú hodnotu transakcie.

Transakcie sú spracované komparatívne podľa krajiny a časového obdobia, pričom základnou jednotkou analýzy je krajina–rok, príp. krajina–štvrťrok V ďalšej vrstve sú transakcie agregované podľa interných analytických skupín, čo pomáha identifikovať oblasti s najvyššou DPH citlivosťou a procesnou záťažou (napr. servisné poplatky, outsourcing, právne služby).

Pri práci s údajmi je použitá kombinácia deskriptívnych a proxy ukazovateľov. Pretože dataset neobsahuje explicitnú právnu kvalifikáciu z pohľadu DPH, analytický rámec bol postavený na ukazovateľoch reflektujúcich procesnú náročnosť a transakčnú neistotu, najmä:

- Mieru korekcií;
- Mieru manuálneho spracovania;
- Štruktúru transakcií podľa typu;
- Výskyt DPH-senzitívnych vrstiev v popisoch a klasifikácii transakcií.

Výsledky sú interpretované primárne v komparatívnej rovine (rozdiely medzi krajinami a časom) a následne prepojené s právno-administratívnou analýzou jednotlivých jurisdikcií. Z dôvodu ochrany anonymity sú prezentované výhradne agregované výsledky a

analytické kategórie bez identifikačných údajov, interných názvov systémov či detailov klasifikačných pravidiel.

Empirická časť práce je spracovaná ako prípadová štúdia business segmentu označeného ako *„poisťovnícke a poradenské služby“*, ktorý v rámci analyzovanej nadnárodnej spoločnosti zahŕňa spektrum činností od spolu-istenia, cez poradenstvo, až po konzultačné služby. Tento segment bol zvolený s cieľom zabezpečiť porovnateľnosť medzi krajinami, dostatočnú relevantnosť z pohľadu DPH a vysokú analytickú hodnotu vzhľadom na právnu neistotu. V sledovaných jurisdikciách má segment podobnú štruktúru, čím sa eliminuje riziko skreslenia výsledkov spôsobené rozdielnou povahou portfólia služieb. Obsahuje transakcie, ktoré vyžadujú posúdenie DPH, najmä pri sprievodných procesoch (určenie miesta dodania, režim prenesenia daňovej povinnosti, interné preúčtovania, cezhraničné služby). Segment zahŕňa aj najviac „hraničné“ transakcie z pohľadu oslobodenia či zdaniteľnosti (sprostredkovanie, administratívne poplatky, poradenské a konzultačné služby), čím vytvára vhodný priestor na prepojenie empirickej a teoretickej časti práce.

4 Výsledky práce

Praktická časť diplomovej práce nadväzuje na teoreticko-právny rámec DPH v sektore poisťovníctva a zaisťovníctva a jej cieľom je zachytiť, ako sa harmonizované pravidlá EÚ premietajú do reálnej podnikovej praxe v rôznych členských štátoch. Východiskom je poznanie, že aj keď základný režim DPH pre poisťovacie a zaisťovacie transakcie vyplýva zo spoločného európskeho rámca, aplikačná prax zostáva v mnohých aspektoch heterogénna. Rozdiely medzi krajinami sa pritom neprejavujú iba v rovine právnej interpretácie hraničných plnení, ale výrazne aj v rovine administratívnych postupov, lokálnych procesných požiadaviek a v celkovej compliance záťaži, ktorú tieto režimy vytvárajú pre nadnárodné poisťovacie a zaisťovacie skupiny.

Praktická časť je vystavaná na kombinácii dvoch komplementárnych prístupov. Prvým je **komparatívna právno-administratívna analýza vybraných členských štátov** (Taliansko, Holandsko, Dánsko a Slovensko), ktorá hodnotí najmä legislatívne špecifiká relevantné pre poisťovníctvo, administratívnu náročnosť a lokálne procesné požiadavky. Druhým pilierom je **empirická prípadová štúdia**, ktorá využíva anonymizované interné transakčné údaje nadnárodnej poisťovne/zaisťovne za roky 2023–2025. Táto časť umožňuje zamerať sa na praktické prejavy komplexnosti: do akej miery si spracovanie transakcií vyžaduje manuálne zásahy, následné korekcie a zvýšenú pozornosť pri transakciách označených ako DPH-senzitívne.

4.1 Komparatívna právno-administratívna analýza vybraných krajín z pohľadu DPH v poisťovníctve a zaisťovníctve

Cieľom tejto podkapitoly je systematicky porovnať štyri vybrané členské štáty Európskej únie (Taliansko, Dánsko, Holandsko a Slovensko) z pohľadu praktickej aplikácie DPH na poisťovacie a zaisťovacie transakcie. Výber krajín je založený na dvoch kľúčových kritériách. Prvým je prítomnosť vybranej prípadovej spoločnosti v daných jurisdikciách, čo zabezpečuje prepojenosť komparatívnej analýzy krajín s konkrétnou štúdiou a umožňuje praktickú aplikáciu zistení. Druhým kritériom sú výrazné rozdiely v prístupe k DPH v poistnom sektore, najmä z pohľadu definície zmiešaných transakcií a rozsahu oslobodenia, čo poskytuje vhodný základ na identifikáciu legislatívnych a administratívnych odlišností v rámci EÚ.

Hoci základný hmotnoprávny rámec vyplýva zo smernice Rady 2006/112/ES, praktická compliance záťaž nadnárodnej poisťovne alebo zaisťovne je formovaná predovšetkým vnútroštátnymi procesnými pravidlami, mierou digitalizácie, lokálnymi evidenčnými povinnosťami a spôsobom, akým sa riešia hraničné typy služieb (outsourcing, claims handling, service/admin fees, intragroup recharges). Komparácia preto nesleduje iba normatívne vymedzenie oslobodenia podľa čl. 135 ods. 1 písm. a) smernice o DPH, ale analyzuje najmä tri vzájomne prepojené roviny:

- legislatívnu komplexnosť pri kvalifikácii transakcií
- administratívnu náročnosť DPH compliance a reportingu a
- procesuálnu vyťaženosť, t. j. mieru technicko-operatívnych požiadaviek, ktoré sa premietajú do interných workflow, manuálnych zásahov a korekcií bookingov.

4.1.1 Taliansko

Legislatívna komplexnosť

Taliansko predstavuje v rámci Európskej únie mimoriadne relevantný prípad pre komparatívnu analýzu DPH v sektore poisťovníctva a zaisťovníctva, keďže spája štandardizovaný harmonizovaný rámec DPH podľa smernice 2006/112/ES s pokročilými vnútroštátnymi procesnými a digitálnymi požiadavkami, najmä v oblasti elektronickej fakturácie a priebežného reportovania. Z hľadiska praktickej aplikácie na úrovni nadnárodných skupín nejde len o otázku materiálnoprávnej kvalifikácie transakcií, ale vo významnej miere aj o schopnosť efektívne zvládať lokálne požiadavky na compliance režim.

Z pohľadu legislatívy je talianske prostredie pre poisťovacie a zaisťovacie subjekty mimoriadne komplexné, predovšetkým v dôsledku súbehu troch úrovní pravidiel: (a) harmonizovaných smerníc EÚ týkajúcich sa DPH, (b) vnútroštátnej právnej úpravy DPH, najmä DPR 633/1972, a (c) sektorovo špecifických povinností spolu s procesnými opatreniami daňovej správy (Agenzia delle Entrate), vrátane digitalizačných požiadaviek.

Pre účely tejto práce je dôležité zdôrazniť, že samotná existencia oslobodenia poistných a zaisťovacích transakcií ešte neznamená nízku právnu náročnosť. Naopak, v talianskom kontexte je právna náročnosť často presunutá do oblasti vymedzenia povahy konkrétneho plnenia (poistenie alebo zaisťovanie verzus zdaniteľná podporná služba), určenia miesta

dodania služby pri cezhraničných B2B transakciách, režimu prenesenia daňovej povinnosti (reverse-charge) a správneho procesného zachytenia transakcie v talianskom digitálnom reportingu.

Hlavné legislatívne zákony a predpisy upravujúce DPH v Taliansku:

- DPR 633/1972 (Presidenziale Decreto n. 633 del 1972) – hlavný taliansky zákon o DPH, ktorý upravuje povinnosti, definície, oslobodenia, miesto dodania služieb a pravidlá prenesenia daňovej povinnosti v Taliansku.
- Legge 205/2017 – zákon, ktorý zaviedol povinnú elektronickú fakturáciu (FatturaPA) pre B2B a B2C transakcie, spracovávanú cez systém Sistema di Interscambio (SDI).
- Procesné a technické opatrenia Agenzia delle Entrate – množstvo vyhlášok, usmernení a technických predpisov vydávaných talianskou daňovou správou, ktoré určujú formát, validáciu a reportovanie elektronických faktúr a ďalších DPH dokumentov.
- Sektorové predpisy pre poisťovníctvo – osobitné pravidlá týkajúce sa dane z poistenia, ktoré môžu ovplyvniť organizačné nastavenie daňového compliance a dátové toky v poisťovniach, hoci priamo nepatria do DPH, často sa s DPH administratívne prelínajú.

Tieto legislatívne zdroje spoločne formujú komplexný právny a administratívny rámec, v ktorom musia poisťovacie a zaisťovacie spoločnosti v Taliansku operovať pri DPH compliance, reportovaní a správnom zachytení transakcií.

Z komparatívneho pohľadu (voči krajinám ako Slovensko, Dánsko alebo Holandsko) je Taliansko špecifické tým, že právna neistota sa v praxi často neprejavuje iba vo výklade oslobodenia, ale aj **v technicko-procesnej kvalifikácii transakcie** (správny typ dokladu, správny tok cez SDI, správne časovanie a kódovanie). To zvyšuje význam interných kontrol a lokálneho know-how aj pri transakciách, ktoré sú ekonomicky rutinné.

Ďalšou relevantnou vrstvou je existencia osobitných povinností naviazaných na poistný sektor (napr. povinnosti súvisiace s daňou z poistenia), ktoré síce nie sú totožné s DPH, ale v praxi ovplyvňujú organizačné nastavenie daňového compliance a dátové toky poisťovne. V dôsledku toho sa zvyšuje celková compliance náročnosť sektora a môže dochádzať k procesnej fragmentácii medzi DPH a inými nepriamymi daňami.

Administratívna náročnosť

Najvýraznejším faktorom administratívnej náročnosti v Taliansku je generalizovaná **povinná elektronická fakturácia** a centralizované spracovanie cez systém Sistema di Interscambio (SDI). V praktickom dôsledku to znamená, že administratívna záťaž nie je určená len tým, či je plnenie oslobodené alebo zdaniteľné, ale aj tým, ako je transakcia procesne zachytená, validovaná a reportovaná v systéme.

Pri domácich (tuzemských) transakciách v Taliansku je elektronická fakturácia povinná pre väčšinu B2B a B2C operácií. Všetky domáce faktúry musia byť vystavené v štruktúrovanom formáte (formát FatturaPA) a odoslané prostredníctvom SDI systému, ktorý zabezpečuje validáciu, evidenciu a doručenie faktúr medzi subjektmi. To znamená, že aj pri tuzemských službách alebo dodávkach musia poisťovacie a zaisťovacie spoločnosti zabezpečiť správne kódovanie, načasovanie a úplnosť údajov v súlade s požiadavkami SDI. Prípadné chyby alebo nezrovnalosti môžu viesť k zamietnutiu faktúry zo strany SDI, čo následne vyžaduje manuálne zásahy a môže predĺžiť proces účtovania a reportovania. Elektronická fakturácia pri domácich transakciách tak zvyšuje potrebu detailnej znalosti lokálnych pravidiel, ako aj technickej pripravenosti systémov na správne spracovanie a archiváciu elektronických dokladov.

Ďalším príkladom je predaj služieb do zahraničia, kde je potrebné zvoliť správny typ dokladu a a zabezpečiť korektné dátové mapovanie v SDI systéme. Pri kombinovaných alebo hraničných službách, ako sú outsourcing likvidačných procesov či intragroup preúčtovania, je nevyhnutné správne určiť DPH kvalifikáciu a následne technicky nastaviť reportovanie v súlade s talianskymi požiadavkami.

Administratívnu náročnosť zvyšuje aj existencia viacerých časových a dokumentačných pravidiel (lehoty vystavenia, formálne náležitosti, technické formáty a osobitné požiadavky pri určitých transakčných scenároch), čo v praxi zvyšuje potrebu krajinsko-špecifických SOP, lokálnych daňových kontrol a validovaných účtovných scenárov.

Procesuálna vyťaženosť a lokálne požiadavky

Procesuálnu vyťaženosť talianskeho prostredia možno v kontexte poisťovníctva a zaisťovníctva chápať ako kombináciu frekvencie compliance úkonov, miery technického

detailu požadovaného pri spracovaní transakcií a počtu rozhodovacích bodov, v ktorých vzniká potreba odborného (často manuálneho) posúdenia DPH režimu.

V praktickej rovine je Taliansko náročné najmä pri transakciách na hranici medzi oslobodenou poistnou alebo zaisťovacou činnosťou a zdaniteľnou podpornou službou. V týchto prípadoch je potrebné materiálne správne posúdiť povahu plnenia, určiť miesto dodania a zabezpečiť korektné procesné zachytenie pre lokálny reportingový režim.

Ambiguita v režime DPH často vyvstáva pri transakciách, v rámci ktorých nie je jednoznačné, či služba úzko súvisí s poistnou činnosťou alebo predstavuje podpornú činnosť podliehajúcu dani. Táto otázka je aktuálna najmä pri transakciách, ako sú:

Tabuľka 1. DPH-senzitívne transakcie v Taliansku

Služba	Rozhodovanie o DPH	Charakter služby
Intragroup recharge za IT služby	Rozhodovanie závisí od priameho alebo podporného charakteru	Podpora poistných operácií, administratívy alebo marketingu
Outsourcing likvidácie poistných udalostí	Externé služby môžu byť oslobodené alebo zdaniteľné	Neoddeliteľná súčasť poistenia alebo samostatné podporné služby
Poplatky za správu zmlúv	Fakturácia môže byť oslobodená alebo zdaniteľná	Priama súvislosť s poistením alebo administratívna/ technická podpora
Expert a legal fees	Určiť, či ide o zdaniteľnú odbornú podporu alebo neoddeliteľnú časť poistnej činnosti	Právne či znalecké služby

Zdroj: vlastné spracovanie

Práve zložité materiálne správne posúdenie povahy plnenia, kombinácia služieb a rozdelenie medzi hlavné a podporné činnosti spôsobuje neistotu a vyžaduje individuálne odborné posúdenie. To následne ovplyvňuje technické nastavenie reportingu v lokálnom reportingovom režime.

Z administratívneho a procesného hľadiska viacvrstvový charakter periodických podaní a oznamovaní v Taliansku výrazne zvyšuje potrebu koordinácie medzi účtovníctvom, daňovým oddelením a lokálnym reportingom. Talianske požiadavky presahujú štandardné DPH povinnosti, najmä v poisťovníctve, kde majú spoločnosti navyše aj samostatné

oznamovacie povinnosti týkajúce sa dane z poistenia. Túto organizačnú zložitosť ešte prehlbujú viaceré špecifiká talianskeho compliance prostredia:

Tabuľka 2.Daňová špecifiká Talianska

Oblasť	**Povinnosť**	**Platforma/Formát**	**Špecifiká**
Elektronická fakturácia (Fattura Elettronica)	Vystavovanie a prijímanie elektronických faktúr	Sistema di Interscambio (SDI)	Platí pre tuzemské aj cezhraničné transakcie, prísne technické požiadavky, povinnosť okamžitého odoslania údajov
DPH podania	Pravidelné DPH priznania (liquidazioni IVA), ročné DPH vyhlásenie	Podania zosúladené s údajmi z elektronickej fakturácie	Detailné členenie podľa typu transakcie, obchodného partnera
Daň z poistného (Imposta sui Premi Assicurativi)	Oznamovacie a platobné povinnosti	Spravuje sa oddelene od DPH	Odlišné termíny a formáty podávania
Skupinový režim (Gruppo IVA)	Povinnosti pre DPH skupiny – spoločné podávanie DPH priznania, koordinácia medzi členmi skupiny	Špecifický formát podávania, elektronická komunikácia cez SDI	Skupina je povinná viesť centrálnu evidenciu transakcií medzi členmi, spoločná zodpovednosť za DPH, povinnosť včasného podania a zosúladenia údajov za všetkých členov skupiny

Zdroj: vlastné spracovanie podľa: Agenzia delle Entrate: Imposta sulle assicurazion

Tieto požiadavky spoločne vytvárajú náročné prostredie pre plnenie povinností. Efektívne zvládnutie vyžaduje úzku spoluprácu viacerých oddelení, robustné IT systémy na zber a prenos údajov a priebežné sledovanie legislatívnych zmien, keďže talianske úrady často aktualizujú technické špecifikácie a pravidlá podávania. Nedodržanie týchto povinností môže viesť k významným sankciám, preto je precízna procesná správa a včasné podávanie rozhodujúce pre spoločnosti pôsobiace v talianskom poisťovacom a finančnom sektore.

Z pohľadu pripravovanej komparatívnej analýzy je možné Taliansko predbežne označiť za krajinu s **nadpriemernou až vysokou mierou administratívnej a procesnej komplexnosti**, a to aj v prípadoch, keď materiálny DPH režim vychádza z harmonizovaných pravidiel EÚ. Tento stav nie je spôsobený iba obsahom hmotnoprávnych pravidiel, ale najmä ich prepojením na digitalizovaný, formálne a technicky náročný compliance ekosystém.

4.1.2 Dánsko

Legislatívna komplexnosť

Z pohľadu systématiky DPH predstavuje Dánsko jurisdikciu s **relatívne vysokou mierou procesnej štandardizácie** a jasným komunikačným rámcom voči podnikateľom. Základné pravidlá zostávajú harmonizované právom EÚ; praktická komplexnosť však vzniká najmä pri aplikácii všeobecných pravidiel na zmiešané modely plnení (poisťovacia transakcia vs. podporná služba, resp. cezhraničná B2B služba v režime reverse charge). V porovnaní s Talianskom je dánsky režim menej zaťažený plošnými transakčnými digitálnymi kontrolami typu povinného B2B e-invoicingu; hlavná výzva teda nevychádza z pred-clearance modelu, ale zo spoľahlivého a včasného plnenia elektronických povinností voči daňovým orgánom.

Prehľad základných právnych predpisov a nariadení týkajúcich sa DPH v Dánsku môžeme zhrnúť nasledovne:

Tabuľka 3. Kľúčové zákony a regulácie DPH platné v Dánsku

Názov právneho predpisu	Popis
Dánsky zákon o DPH (Momsloven, Konsolidovaný zákon č. 1021 z roku 2019)	Kľúčový národný zákon implementujúci smernicu EÚ o DPH, stanovuje pravidlá registrácie DPH, zdaniteľných plnení, oslobodení (vrátane poisťovacích a zaisťovacích transakcií) a požiadavky na vykazovanie.
Zákon o účtovníctve (Bogføringsloven)	Stanovuje požiadavky na dokumentáciu, evidenciu a uchovávanie, ktoré podporujú dodržiavanie DPH a elektronické vykazovanie.
Vyhláška o registrácii a podávaní DPH (Bekendtgørelse om registrering og afgift af merværdiafgift)	Poskytuje podrobné administratívne postupy pre registráciu DPH, periodické a ročné podania, ako aj korekčné procesy.
Zákon o daňovej kontrole (Skattekontrolloven)	Upravuje povinnosti elektronického podávania priznaní a využívania systému E-tax (TastSelv Erhverv), vrátane digitálneho prístupu, identifikačných požiadaviek a štandardov vykazovania.
Smernice a obežníky Dánskej daňovej agentúry (Skattestyrelsen)	Pravidelne publikované pokyny a objasnenia, najmä týkajúce sa klasifikácie poisťovacích a podporných služieb, postupov reverse charge a spracovania nulových podaní.

Zdroj: vlastné spracovanie podľa SKAT (daňový portál Dánska)

Pre poisťovacie a zaisťovacie skupiny je dôležité, že aj pri oslobodených výstupoch ostáva rozhodujúce správne určenie povahy plnenia a jeho väzby na poistné riziko, najmä pri

outsourcingu škodovej agendy, odborných posudkoch, právnych službách alebo interných preúčtovaniach. Dánska špecifickosť v tejto oblasti nespočíva v odlišnej koncepcii oslobodenia od jadra práva EÚ, ale skôr v tom, že podnik musí interné klasifikačné pravidlá nastaviť tak, aby sa dali konzistentne reportovať v digitalizovanom prostredí (E-tax/TastSelv Erhverv) bez neskorých opráv.

Administratívna náročnosť

Administratívna náročnosť v Dánsku je výrazne ovplyvnená **pokročilou elektronizáciou procesov** a požiadavkou na samostatné plnenie povinností cez portál E-tax for businesses (TastSelv Erhverv). Spoločnosti pritom sú povinné podávať DPH priznania aj v obdobiach bez akýchkoľvek transakcií (tzv. zero declaration / nulindberetning), čím sa výrazne zvyšuje pravidelná procesná disciplína a citlivosť na správne nastavenie periodicity. Pre konkrétne skupiny, napríklad multinárodné spoločnosti s nízkou transakčnou aktivitou v Dánsku, to znamená neustálu administratívnu záťaž, ktorú nemožno ignorovať – zanedbanie nulového podania vedie k pokutám a zbytočnému auditu.

Jednoznačná výhoda dánskeho systému spočíva v prehľadnosti používateľských návodov a procesov publikovaných daňovou správou. V prípade nejasnosti sa podnikom odporúča konzultovať s miestnym daňovým poradcom alebo využiť oficiálne metodické materiály Skattestyrelsen, ktoré často obsahujú konkrétne príklady k jednotlivým typom služieb. Táto transparentnosť však vyžaduje maximálnu presnosť v interných klasifikáciách transakcií. Typickým konkrétnym príkladom chyby je nesprávne zaradenie outsourcingových nárokov (claims outsourcing), čo znamená prenesenie spracovania nárokov na externého poskytovateľa služieb. Ak podnik nesprávne označí tieto transakcie v DPH priznaniach, systém E-tax automaticky identifikuje nezrovnalosti, ktoré vedú k nutnosti dodatočných korekcií, oneskoreným podaniam a potenciálnym finančným sankciám.

Z analytického hľadiska je dánska administratívna náročnosť relatívne štandardizovaná a dobre formalizovaná v porovnaní s krajinami ako Taliansko, kde je reporting viac fragmentovaný a menej transparentný. Na druhej strane, Dánsko si zachováva vysokú mieru DPH neistoty pri klasifikácii niektorých služieb – najmä pri claims outsourcingu, expert fees a legal fees, kde výsledné zaradenie do oslobodeného alebo zdaniteľného režimu závisí od detailného posúdenia povahy plnenia. Ak podnik zanedbá precíznosť v tejto oblasti, systém

E-tax nielenže zvýrazní chyby, ale zároveň umožní dánskej daňovej správe promptne zasiahnuť, čo zvyšuje riziko následných auditov a korekcií. Prístup "preventívnej kontroly" je preto v Dánsku kľúčový – podniky by mali svoje workflow nastaviť tak, aby sa minimalizovali manuálne zásahy a opakované opravy, čím sa optimalizuje administratívna efektivita a znižuje riziko penalizácie.

Procesuálna vyťaženosť a lokálne požiadavky

Procesuálna vyťaženosť dánskeho režimu je značne ovplyvnená presne stanovenými postupmi pri podaní a opravách priznaní. Dôležitým aspektom je fakt, že daňová správa rozlišuje medzi korekciami doručenými do 16:00 v deň pôvodného podania a tými, ktoré prichádzajú neskôr. V tomto prípade cut-off predstavuje konkrétny časový limit (16:00), do ktorého možno vykonať opravu bez ďalších administratívnych prekážok či oneskorení. V praxi to znamená, že ak si účtovník všimne nesprávne zaradenú transakciu alebo chýbajúci doklad, môže túto chybu pred cut-off časom rýchlo opraviť bez nutnosti špeciálneho vysvetľovania či zdĺhavého procesu s daňovou správou.

Z hľadiska lokálnych požiadaviek je potrebné rátať aj s technicko-organizačnými prvkami: napríklad prístupové oprávnenia do systému, používanie lokálnych identifikačných prostriedkov – ako je NemKonto (poznámka: NemKonto je oficiálny dánsky bankový účet na prijímanie refundácií a úhrad od štátu; ide o povinný účet pre každého obyvateľa Dánska, ktorý slúži na finančné transakcie so štátnymi inštitúciami), alebo workflow cez E-tax/NemKonto (poznámka: E-tax je elektronický portál daňovej správy, umožňuje spracovanie daňových priznaní, refundácií a ďalších operácií; jeho prepojenie s NemKonto zabezpečuje automatizované prijímanie platieb od štátu či refundácií). Tieto technické náležitosti môžu zvyšovať závislosť skupinového procesu na lokálnych roliach alebo na externých poskytovateľoch podpory.

Dánsko možno zaradiť medzi jurisdikcie so **strednou celkovou komplexnosťou** pre potreby poisťovacej/zaisťovacej skupiny. Hmotnoprávna nejasnosť pri hraničných službách pretrváva – najmä pri claims (napr. správa poistných udalostí) a odborných službách (napr. aktuárske posudky), kde je zaradenie do oslobodeného alebo zdaniteľného režimu často závislé od detailného posúdenia povahy plnenia. Táto neistota pramení najmä z nejednoznačného výkladu miestnych daňových predpisov v súvislosti s cezhraničnými

službami. Administratívno-procesná vrstva je však v Dánsku relatívne štandardizovaná a dobre formalizovaná. Môžeme konštatovať, že Dánsko v porovnaní s Talianskom dosahuje lepšie výsledky v oblasti administratívnej záťaže, ale nemusí to automaticky znamenať, že má aj priaznivejšie skóre pri neistote ohľadom DPH pri klasifikovaní služieb.

Špecifiká DPH režimu v Dánsku je možné zhrnúť nasledovne:

Tabuľka 4. Daňové špecifiká Dánska

Oblasť	Povinnosť	Platforma/Formát	Špecifiká
Elektronická fakturácia	Vystavovanie a prijímanie elektronických faktúr (len vybrané B2G transakcie)	Nemzentrale platformy (napr. NemHandel)	Povinné najmä pri obchodovaní s verejným sektorom; B2B e-invoicing zatiaľ nie je plošne zavedený
DPH podania	Pravidelné DPH priznania, ročné DPH vyhlásenie	Elektronické podanie cez portál Erhvervsstyrelsen alebo TastSelv	Podania musia byť zosúladené s účtovnými údajmi; termíny závisia od obratu a typu subjektu
Daň z poistného	Oznamovacie a platobné povinnosti	Spravuje sa oddelene od DPH	Odlišné termíny a formáty podávania, povinnosť registrácie pre poisťovne

Zdroj: vlastné spracovanie podľa SKAT (daňový portál Danska)

4.1.3 Holandsko

Legislatívna komplexnosť

Holandsko predstavuje z pohľadu praktickej analýzy mimoriadne významnú jurisdikciu, pretože kombinuje relatívne transparentnú komunikáciu daňovej správy s viacerými pravidlami, ktoré priamo ovplyvňujú vnútroskupinové modely a cezhraničné väzby medzi holandským hlavným sídlom alebo prevádzkarňou a zahraničnými entitami.

Významným prvkom je napríklad režim „fiscale eenheid“ (VAT group), ktorý umožňuje viacerým spoločnostiam v skupine vystupovať ako jeden daňový subjekt. Vďaka tomu sa transakcie medzi nimi nezdaňujú DPH, zatiaľ čo transakcie s externými subjektmi podliehajú zdaneniu.

Dôraz na holandský režim „fiscale eenheid“ (VAT group) vyplýva z jeho jedinečnej schopnosti zásadne ovplyvniť vnútroskupinové transakcie v rámci medzinárodných podnikových štruktúr. Na rozdiel od režimov v Taliansku, na Slovensku či v Dánsku, kde sa transakcie medzi prepojenými subjektmi v skupine spravidla zdaňujú DPH, prípadne

podliehajú komplikovanému posudzovaniu, holandský „fiscale eenheid“ umožňuje, že tieto transakcie sú automaticky považované za interné a nezdaňujú sa DPH. Táto úprava má zásadný dopad predovšetkým na optimalizáciu cash flow, zjednodušenie administratívy a elimináciu DPH na transakciách medzi spoločnosťami v rámci skupiny.

Zároveň však holandská úprava explicitne rieši cezhraničné limity: zahraničné stále prevádzkarne sa nemusia automaticky stať súčasťou holandskej fiscale eenheid a transakcie medzi holandskou fiscale eenheid a zahraničným head office / foreign permanent establishment môžu zostať zdaniteľnými plneniami. Pre nadnárodnú poisťovňu/zaisťovňu ide o zásadný prvok, ktorý priamo ovplyvňuje dizajn interných service fee a recharge tokov.

Z legislatívneho hľadiska patria medzi najdôležitejšie regulačné akty v oblasti DPH tieto dokumenty:

Tabuľka 5. Kľúčové zákony a regulácie DPH platné v Holandsku

Názov právneho predpisu	**Popis**
Wet op de omzetbelasting 1968	Primárny právny rámec upravujúci DPH v Holandsku. Stanovuje pravidlá pre zdaniteľné transakcie, oslobodenia, registráciu k DPH a požiadavky na dodržiavanie predpisov.
Usmernenia Belastingdienst	Holandský daňový úrad pravidelne zverejňuje metodické pokyny a výkladové poznámky týkajúce sa dodržiavania DPH, režimu fiscale eenheid a cezhraničných transakcií. Dokumenty objasňujú praktické uplatňovanie a administratívne procesy.
Predpisy o fiscale eenheid	Osobitné pravidlá upravujú režim „fiscale eenheid“ pre DPH, umožňujú spoločnostiam v skupine byť považované za jediný zdaniteľný subjekt. Ovplyvňujú vnútroskupinové transakcie a vykazovanie DPH.
Mijn Belastingdienst Zakelijk & eHerkenning	Digitálne platformy a autentifikačné mechanizmy požadované pri podávaní a správe DPH, odrážajú technické a procesné nároky pre spoločnosti pôsobiace v Holandsku.

Zdroj: vlastné spracovanie podľa Belastingdienst (daňový úrad Holandska)

Holandský systém DPH je mimoriadne prehľadný, najmä z pohľadu rozlišovania medzi oslobodenými poistnými plneniami a sprostredkovateľskými službami na jednej strane, a zdaniteľnými súvisiacimi službami na strane druhej. Belastingdienst poskytuje jasné a konzistentné pokyny, ktoré zvyšujú právnu istotu a minimalizujú riziko nesprávneho

uplatnenia DPH v zložitých, kombinovaných transakciách medzinárodných poisťovacích skupín.

Administratívna náročnosť

Administratívna náročnosť v Holandsku je stredne vysoká a v praxi sa často prejavuje v konkrétnych situáciách, ktoré vyžadujú zvýšenú pozornosť zo strany podnikov. Výhodou je detailná publikačná prax Belastingdienst (daňový úrad) – napríklad ich prehľadné webové stránky poskytujú jasné informácie o podávaní priznaní, korekciách, oslobodeniach či režime fiscale eenheid, čo podporuje právnu istotu a predvídateľnosť pre podnikateľov.

Na druhej strane, vysoká úroveň detailnosti pravidiel a špeciálne režimy pre fiscale eenheid kladú vyššie nároky na internú evidenciu, správu identifikátorov a konzistentnosť procesov medzi lokálnymi a centrálnymi DPH funkciami. Špecifický režim fiscale eenheid môže viesť k tomu, že podnik musí opakovane upravovať interné postupy pri zmene skupinovej štruktúry, aby zabezpečil správne prideľovanie DPH čísiel a dodržiaval požiadavky daňových úradov.

Korekčný mechanizmus, známy ako „suppletie“, predstavuje významný aspekt daňového procesu. Daňový úrad Belastingdienst umožňuje podávať korekcie až **do piatich rokov po príslušnom zdaňovacom období.** Táto rozšírená lehota zvyšuje flexibilitu pri náprave nesprávností, keďže podniky získavajú viac času na identifikáciu a opravu chýb, avšak zároveň predlžuje dobu auditnej a dokumentačnej expozície. V praxi to môže viesť k nižšiemu tlaku na okamžitú korekciu v porovnaní s alternatívnymi režimami, pričom zdôrazňuje potrebu efektívneho archivačného a kontrolného systému.

Ak porovnáme holandský systém s napríklad dánskym či slovenským režimom, v Holandsku je väčší dôraz na **štruktúrované procesy a digitalizáciu** (napr. povinnosť používať digitálne portály a autentifikačné mechanizmy), zatiaľ čo v iných krajinách môžu byť procesy menej komplexné, ale zároveň menej transparentné alebo menej flexibilné v oblasti spätnej nápravy.

Procesuálna vyťaženosť a lokálne požiadavky

Procesuálna vyťaženosť v Holandsku výrazne narastá pri režime fiscale eenheid, pretože okrem hmotnoprávneho posúdenia vzájomnej previazanosti (finančnej, organizačnej a ekonomickej) vzniká potreba správneho nastavenia podávania priznania, prístupov do

portálu Mijn Belastingdienst Zakelijk a autentifikácie (eHerkenning) pre subjekt fiscale eenheid. Z praktického pohľadu to znamená, že aj pri potenciálnej úspore DPH na interných plneniach môže byť onboarding a priebežná správa režimu procesne náročná.

Ďalším významným zdrojom procesnej záťaže je potreba oddeliť transakcie v rámci fiscale eenheid od transakcií so subjektmi mimo jednotky, vrátane vlastných zahraničných prevádzkarní. V poisťovacej/zaisťovacej skupine, kde sa často používajú zdieľané servisné centrá a interné recharges, ide o prakticky najvýznamnejšiu oblasť, ktorá môže ovplyvniť mieru potreby následných úprav DPH aj podiel manuálne spracovaných položiek v procese reportingu (teda počet transakcií vyžadujúcich individuálne posúdenie a manuálny zásah namiesto automatizovaného spracovania). Napríklad, pri zdieľanom servisnom centre môže vzniknúť potreba oddeliť fakturáciu za IT služby medzi členmi fiscale eenheid a zahraničnými pobočkami, čo si vyžaduje detailné sledovanie transakcií, presnú identifikáciu príjemcov a správne uplatnenie DPH pravidiel na jednotlivé plnenia. Typickou situáciou je, keď IT oddelenie vystavuje faktúry za softvérovú podporu – tie musia byť precízne rozdelené podľa toho, či smerujú do skupiny alebo mimo nej, aby sa eliminovalo riziko nesprávneho uplatnenia DPH či následných korekcií.

Holandsko možno hodnotiť ako krajinu so **stredne vysokou komplexnosťou v oblasti DPH**, najmä kvôli režimu fiscale eenheid, ktorý kladie nároky na detailnú evidenciu a rozlišovanie vnútropodnikových transakcií. Časté úpravy interných postupov sú potrebné pri zmenách skupinovej štruktúry alebo DPH identifikátorov, čo zvyšuje administratívnu záťaž.

Povinnosť koordinácie s viacerými regulačnými orgánmi pri cezhraničných prevádzkarňach znamená vyššiu procesnú náročnosť než v krajinách, ako je napríklad Dánsko, kde sú požiadavky jednoduchšie a menej detailné. Holandsko však vyniká kvalitnými verejnými usmerneniami – najmä v oblasti poistných a sprostredkovateľských služieb – ktoré zvyšujú právnu istotu a transparentnosť systému. Výsledkom je, že vyššia komplexnosť je v Holandsku vyvážená predvídateľnosťou a jasnosťou pravidiel.

Tabulka 6. Špecifiká DPH režimu v Holandsku

Oblasť	Povinnosť	Platforma/Formát	Špecifiká
Elektronická fakturácia	Vystavovanie a prijímanie elektronických faktúr (B2G povinne, B2B dobrovoľne)	Peppol, Digipoort (štátne platformy), komerčné e-invoicing riešenia	Povinné najmä pri obchodovaní s verejným sektorom; B2B elektronická fakturácia je podporovaná, ale zatiaľ nie povinná
DPH podania	Pravidelné DPH priznania (mesačné, štvrťročné alebo ročné podľa obratu), ročné DPH vyhlásenie	Elektronické podanie cez portál Belastingdienst (holandská daňová správa)	Podania musia byť zosúladené s účtovnými údajmi; termíny závisia od obratu a typu subjektu, skupinové priznania v režime „fiscale eenheid“
DPH skupina („fiscale eenheid“)	Možnosť združovať firmy do DPH skupiny; transakcie medzi členmi skupiny nie sú zdaňované DPH	Registrácia a správa cez portál Belastingdienst	Transakcie v rámci skupiny sú interné, nezdaňované DPH; transakcie so subjektmi mimo skupiny podliehajú DPH, zahraničné prevádzkarne nemusia byť súčasťou skupiny
Daň z poistného	Oznamovacie a platobné povinnosti (Insurance Premium Tax)	Spravuje sa oddelene od DPH; elektronické podania cez Belastingdienst	Odlišné termíny a formáty podávania, povinnosť registrácie pre poisťovne; sadzba a pravidlá odlišné od DPH

Zdroj: vlastné spracovanie podľa Belastingdienst (daňový úrad Holandska)

4.1.4 Slovensko

Legislatívna komplexnosť

Oblasť dane z pridanej hodnoty (DPH) na Slovensku je primárne regulovaná zákonom č. 222/2004 Z. z. o dani z pridanej hodnoty v znení neskorších predpisov. Tento zákon transponuje základné požiadavky európskej smernice 2006/112/ES o spoločnom systéme DPH, ktorá tvorí harmonizovaný základ pravidiel v celej Európskej únii. Okrem toho sú relevantné aj vykonávacie predpisy, najmä vyhlášky Ministerstva financií SR, ktoré upravujú technické aspekty podávania daňových priznaní, kontrolných výkazov a elektronickej komunikácie s finančnou správou. Významnú úlohu zohrávajú aj metodické pokyny a usmernenia vydávané Finančnou správou SR, ktoré konkretizujú postupy v špecifických situáciách a napomáhajú správnemu uplatňovaniu DPH v praxi.

Slovenská republika predstavuje v rámci vybraného súboru krajín kombináciu harmonizovaného materiálneho rámca a relatívne vysokej formálno-reportovacej náročnosti.

Zákon č. 222/2004 Z. z. o dani z pridanej hodnoty transponuje základné prvky smernice 2006/112/ES vrátane oslobodenia poistných a zaisťovacích transakcií a mechanizmov skupinovej registrácie, avšak z pohľadu podnikovej praxe je výsledná komplexnosť výrazne spoluurčená lokálnymi výkazmi a elektronickou komunikáciou s finančnou správou.

Praktickým príkladom je povinnosť slovenskej poisťovne pri cezhraničných plneniach vyplniť súhrnný výkaz v špecifickom formáte, kde je potrebné presne načasovať podanie a skontrolovať správnosť údajov, aby sa predišlo chybám a následným korekciám. Rovnako, elektronická komunikácia s finančnou správou si vyžaduje stabilné nastavenie prístupov, elektronického podpisovania a jasné definovanie zodpovedností v tíme – napríklad pri podávaní kontrolného výkazu DPH musí firma zabezpečiť, že všetky transakcie sú správne roztriedené a včas odoslané cez portál finančnej správy, inak hrozí riziko dodatočnej kontroly alebo sankcií.

V porovnaní s Holandskom je slovenská osobitosť v kombinácii hmotnoprávnych pravidiel s dôrazom na formálnu správnosť reportingu (najmä kontrolný výkaz DPH, súhrnné výkazy pri relevantných cezhraničných plneniach a elektronické podávanie). Pre nadnárodnú poisťovňu/zaisťovňu to znamená, že riziko nevzniká len pri klasifikácii transakcie, ale aj pri správnom a včasnom „preklade“ účtovných dát do lokálnych reportovacích štruktúr, kde každá nepresnosť môže viesť k zvýšenej administratívnej záťaži.

Administratívna náročnosť

Administratívne nároky slovenského režimu DPH v praxi neraz prevyšujú tie, ktoré by vyplývali zo samotnej harmonizovanej hmotnoprávnej úpravy. Pre Slovensko je typická vysoká granularita požiadaviek na správnosť a úplnosť údajov, najmä v kontrolnom výkaze DPH. Tento výkaz je povinný pre všetky právnické osoby registrované na DPH a jeho štruktúra je prispôsobená slovenským daňovým orgánom – obsahuje detailné členenie transakcií podľa partnerov, typov plnení, sadzieb DPH a identifikátorov. Slovenský systém navyše vyžaduje pravidelné zosúlaďovanie údajov medzi účtovnými a daňovými systémami, pričom odchýlky môžu viesť k okamžitým požiadavkám na vysvetlenie alebo korekciu zo strany finančnej správy.

Významná administratívna záťaž vzniká najmä subjektom s vysokým podielom oslobodených plnení, ak zároveň využívajú zdaniteľné vstupy alebo podporné služby –

typicky IT služby, právne poradenstvo, audit či konzultačné expertízy. V slovenskej praxi je často potrebné každú podpornú službu individuálne kvalifikovať z pohľadu DPH, pričom nesprávne zaradenie do výkazov môže viesť nielen k dodatočnej kontrole, ale aj k pokutám. Zároveň je nevyhnutné sledovať, či nárok na odpočítanie DPH z týchto vstupov je plne zachovaný alebo je krátený v dôsledku oslobodených výstupov, čo je typická slovenská špecifikácia.

Oblasť elektronickej komunikácie so štátnou správou je v Slovenskej republike výrazne formalizovaná. Finančná správa SR poskytuje služby pre elektronické podávanie výkazov prostredníctvom portálu www.financnasprava.sk, kde je nutné využívať elektronický podpis prostredníctvom kvalifikovaného certifikátu, čo je technická a procesná výzva najmä pre zahraničné subjekty. Dôležitým aspektom je taktiež pravidelná aktualizácia nastavení elektronických systémov. Slovensko je známe častými legislatívnymi zmenami – napríklad zmeny v sadzbách DPH, v štruktúre výkazov alebo v technických požiadavkách na formát údajov podávaných elektronicky. Firmy pôsobiace na Slovensku musia koordinovať postupy IT oddelení a účtovníkov pri implementácii týchto zmien, aby minimalizovali riziko chýb v elektronických podaniach. V prípade neaktuálnych nastavení môže dôjsť k zamietnutiu podania alebo k automatickému vyžiadaniu opravy, čo zvyšuje administratívnu záťaž a riziko sankcií.

Špecifickou požiadavkou slovenského systému je aj **povinnosť pravidelného overovania správnosti údajov v reportoch**. Finančná správa často využíva automatizované kontroly na báze porovnávania údajov z kontrolného výkazu DPH s údajmi z iných výkazov (napr. súhrnný výkaz, účtovná závierka). Každá odchýlka môže vyvolať dodatočné požiadavky na vysvetlenie, alebo priamo iniciovať korekčný proces, ktorý je časovo náročný a môže znamenať povinnosť podania dodatočného daňového priznania či výkazu.

Procesuálna vyťaženosť a lokálne požiadavky

Procesná záťaž na Slovensku vyplýva najmä z potreby pravidelného a presného podávania výkazov daňovým orgánom. Hoci základné poistné a zaisťovacie transakcie bývajú často od DPH oslobodené, rôzne podporné služby či intragroup transakcie – najmä s využitím mechanizmu reverse charge – prinášajú ďalšie povinnosti, ktoré je nutné detailne vykazovať v miestnych reportoch.

V slovenskom kontexte je kľúčové, že procesná záťaž nie je len funkciou objemu transakcií, ale predovšetkým ich detailného spracovania. Každá transakcia musí byť v kontrolnom výkaze DPH roztriedená podľa partnerov, typov služieb, sadzieb DPH a identifikátorov, pričom systém automatizovaných kontrol finančnej správy vyžaduje presné zosúladenie údajov s účtovnými a daňovými systémami. V prípade odchýlky hrozí okamžité vyžiadanie vysvetlenia alebo korekcie, čo môže znamenať povinnosť podania dodatočného priznania a zvýšenie administratívnej záťaže.

Ak má poisťovňa viac pobočiek alebo intragroup tokov, každý z nich vyžaduje samostatné sledovanie a reporting – často v špecifických formátoch (napr. súhrnný výkaz, kontrolný výkaz), čo zvyšuje komplexnosť procesov. V neposlednom rade je slovenskou špecifikou aj jazyková požiadavka – všetky elektronické podania, komunikácia s finančnou správou a sprievodné dokumenty musia byť vyhotovené v slovenskom jazyku, vrátane prípadných prekladov z cudzích jazykov. To kladie ďalšie nároky na zahraničné subjekty pôsobiace na Slovensku, ktoré musia zabezpečiť kvalitný preklad a jazykovú správnosť podaní.

Slovensko možno v praktickom benchmarku zaradiť medzi jurisdikcie **so stredne vyššou až vyššou administratívnou a procesnou záťažou**, najmä ak je entita zapojená do cezhraničných intragroup servisných tokov. Táto úroveň záťaže je spôsobená predovšetkým komplexnou štruktúrou povinných reportov a detailným rozčlenením transakcií v kontrolnom výkaze DPH. Okrem povinnosti presného zaznamenávania údajov je nevyhnutné pravidelné zosúlaďovanie medzi účtovnými a daňovými systémami, pričom každá odchýlka môže viesť k okamžitým požiadavkám na vysvetlenie alebo korekciu zo strany finančnej správy. V prípade subjektov s vysokým podielom oslobodených plnení a súčasným využívaním zdaniteľných vstupov či podporných služieb (napríklad IT, právne, audit) je administratívna záťaž ešte výraznejšia, keďže každú podpornú službu je potrebné individuálne kvalifikovať z pohľadu DPH a správne zaradiť do výkazov.

Hmotnoprávna logika oslobodenia zostáva harmonizovaná v rámci EÚ, avšak výsledná podniková náročnosť je významne ovplyvnená reportovacou granularitou a kvalitou dátovej prípravy. Slovenský systém vyžaduje, aby všetky elektronické podania, komunikácia s finančnou správou a sprievodné dokumenty boli vyhotovené v slovenskom jazyku, často vrátane prekladov z cudzích jazykov, čo kladie ďalšie nároky najmä na zahraničné subjekty.

Navyše, pravidelné aktualizácie legislatívy a technických požiadaviek na formát údajov znamenajú, že IT oddelenia a účtovníci musia úzko spolupracovať, aby minimalizovali riziko chýb a sankcií.

Tabuľka 7. Špecifiká DPH režimu Slovenska

Oblasť	Povinnosť	Platforma/Formát	Špecifiká
Elektronická fakturácia	Vystavovanie a prijímanie elektronických faktúr (dobrovoľné, povinné pre vybrané subjekty verejného sektora)	Slovenské komerčné e-invoicing riešenia, štátne portály pre verejné obstarávanie	Elektronická fakturácia v B2B segmente zatiaľ nie je povinná; povinnosť sa vzťahuje najmä na transakcie s verejným sektorom, pripravuje sa rozšírenie povinností v rámci e-faktúry (e-faktúra je podporovaná, ale nie plošne povinná)
DPH podania	Pravidelné DPH priznania (mesačné, štvrťročné podľa obratu), kontrolný výkaz DPH, súhrnný výkaz pri cezhraničných plneniach	Elektronické podanie cez portál finančnej správy	Podania musia byť zosúladené s účtovnými údajmi; termíny podania závisia od typu subjektu a obratu, kontrolný výkaz je povinný pre všetky právnické osoby registrované na DPH, súhrnný výkaz pri relevantných cezhraničných plneniach
DPH skupina („skupinová registrácia“)	Možnosť združovať firmy do DPH skupiny; transakcie medzi členmi skupiny nie sú zdaňované DPH	Registrácia a správa cez portál finančnej správy	Transakcie v rámci skupiny nie sú zdaňované DPH; transakcie so subjektmi mimo skupiny podliehajú DPH, zahraničné prevádzkarne nemusia byť súčasťou skupiny, administratívna správa je detailne regulovaná
Daň z poistného	Oznamovacie a platobné povinnosti (Insurance Premium Tax)	Spravuje sa oddelene od DPH; elektronické podania cez portál finančnej správy	Odlišné termíny a formáty podávania, povinnosť registrácie pre poisťovne; sadzba a pravidlá odlišné od DPH, metodické usmernenia vydáva Finančná správa SR

Zdroj: vlastné spracovanie podľa Finančnej správy SR

Realizovaná komparatívna právno-administratívna analýza štyroch krajín Európskej únie (Taliansko, Dánsko, Holandsko, Slovensko) v oblasti uplatňovania DPH na poistné a zaisťovacie transakcie odhaľuje významné rozdiely v úrovni legislatívnej, administratívnej aj procesnej zložitosti. Napriek harmonizácii základných právnych rámcov (smernica 2006/112/ES) je praktická záťaž v oblasti compliance pre medzinárodné subjekty vo veľkej

miere určovaná národnými procedurálnymi predpismi, mierou digitalizácie, miestnymi evidenčnými povinnosťami a technickými aspektmi reportingu.

Taliansko sa vyznačuje vysokou komplexnosťou nielen legislatívne, ale aj procesne – najmä vďaka povinnej elektronickej fakturácii, pokročilým požiadavkám na reporting a rozsiahlym postupom pri rozlišovaní oslobodených a zdanených služieb. V praxi to znamená nevyhnutnosť neustálej spolupráce daňových, účtovných a IT oddelení, ako aj veľké množstvo manuálnych zásahov a opráv.

Dánsko vyniká vysokým stupňom formalizácie a transparentnosti administratívnych procesov, ktoré sú založené na digitálnych nástrojoch a jasných pokynoch daňového úradu. Napriek nižšej celkovej zložitosti reportovania ako v Taliansku zostáva významnou výzvou presná klasifikácia služieb, najmä v oblasti outsourcingu poistných udalostí či expertných služieb – chyby môžu viesť k potrebe opráv a auditom.

Holandsko vďaka režimu „fiscale eenheid“ a prepracovaným digitálnym platformám ponúka relatívne vysokú predvídateľnosť a jasnosť regulácie. No špeciálne požiadavky na skupinové vyúčtovanie a oddeľovanie interných od externých transakcií generujú vyššiu procesnú komplexnosť, pričom od firiem sa vyžaduje veľká precíznosť v evidencii a správe daňových identifikátorov.

Slovensko sa napriek harmonizácii hmotnoprávnych zásad DPH vyznačuje veľmi vysokou formálno-reportovacou zložitosťou – najmä v oblasti kontrolných výkazov, elektronickej komunikácie a prísneho rozdelenia transakcií podľa typov služieb, partnerov a sadzieb dane. To si vyžaduje úzku spoluprácu medzi oddeleniami firmy a pravidelné aktualizácie informačných systémov, predovšetkým v kontexte častých legislatívnych zmien.

Zhrnuté, miera administratívnej a procesnej zložitosti DPH systémov v sektore poistenia a zaisťovania je **silne ovplyvnená lokálnymi reguláciami a technickými požiadavkami** – aj v krajinách s harmonizovanými právnymi základmi. Vysoký stupeň digitalizácie a pokročilých reportingových procesov (Taliansko, Holandsko) zvyšuje organizačné požiadavky a riziko chýb, zatiaľ čo transparentnosť a formalizácia (Dánsko, Slovensko) vyžaduje vysokú disciplínu v klasifikácii transakcií a správe údajov. Pre medzinárodné poisťovacie skupiny je kľúčové nielen porozumenie hmotnoprávnym zásadám

DPH, ale najmä adaptácia na miestne compliance požiadavky, technické štandardy a efektívnu koordináciu vnútrofiremných procesov.

4.2 Benchmark právno-administratívnej komplexnosti krajín (IAC-DPH)

Nasledujúca podkapitola konsoliduje rozšírený benchmarkingový rámec, ktorý predstavuje hodnotiacu štruktúru zahŕňajúcu viacero dimenzií – právnu komplexnosť, administratívnu náročnosť a procesné aspekty. Rozšírený benchmarkingový rámec teda umožňuje komplexné posúdenie krajín z viacerých uhlov pohľadu.

Cieľom benchmarkingu je previesť kvalitatívne zistenia z komparatívnej analýzy národných DPH režimov do transparentného kompozitného ukazovateľa, pričom kompozitný ukazovateľ vyjadruje kombinované skóre jednotlivých dimenzií v podobe jedného čísla, ktoré umožňuje systematické porovnanie Talianska, Dánska, Holandska a Slovenska z pohľadu právnej komplexnosti, administratívnej náročnosti a procesuálnej vyťaženosti pri aplikácii DPH na poistné a súvisiace služby. Benchmark nehodnotí "kvalitu" daňového systému vo všeobecnosti, ale mieru náročnosti jeho praktickej aplikácie v podmienkach nadnárodnej poisťovne alebo zaisťovne. Benchmarking bude realizovaný na základe bodového hodnotenia jednotlivých kritérií podľa vopred stanovených parametrov, pričom zdrojom dát sú verejne dostupné právne predpisy a odborné analýzy.

Benchmark je zostavený ako vážený **kompozitný index právno-administratívnej komplexnosti DPH** (ďalej len „IAC-DPH“). Každej krajine sa priraďuje skóre na škále 1-5 v jednotlivých kritériách, kde hodnota 1 predstavuje nízku komplexnosť/nízku záťaž a hodnota 5 vysokú komplexnosť/vysokú záťaž. Výsledné skóre krajiny sa vypočíta ako vážený aritmetický priemer.

$$IAC\text{-}DPH_j = \Sigma\ (w_k \times s_{jk})$$

kde w_k je váha kritéria k a s_jk je bodové hodnotenie krajiny j v danom kritériu. Pre lepšiu interpretáciu možno výsledok previesť aj na percentuálnu škálu (IAC-DPH/5 × 100).

Index IAC-DPH primárne reflektuje externé podmienky DPH compliance, konkrétne úroveň právnej a administratívnej náročnosti prostredia, v ktorom daný subjekt operuje. Tento index však samostatne nezohľadňuje internú procesnú vyspelosť organizácie, kvalitu

dát, úroveň automatizácie ani rozdelenie kompetencií medzi útvarmi financie, dane či prevádzka.

Z týchto dôvodov je metodicky korektné využívať benchmark ako rámec kontextových premenných, nie ako priame potvrdenie kauzality.

4.2.1 Kritériá benchmarkingu a zdôvodnenie váh

Benchmarking právno-administratívnej komplexnosti DPH v poisťovníctve a zaisťovníctve vychádza z presne definovaných kritérií, ktorých váhy odrážajú ich analytickú relevanciu pre posúdenie DPH pravidiel. Bodovanie kritérií je výsledkom analytickej syntézy právno-komparatívnej analýzy národných pravidiel a oficiálnych odporúčaní. Zohľadňuje aj miestne požiadavky, ktoré sú dôležité pre compliance procesy, a vychádza z poznatkov podnikovej praxe i transakčných dát. Kompozitný index tak slúži ako účinný analytický nástroj „fit for purpose“ pre danú prípadovú štúdiu, pričom jeho použiteľnosť pre všetky sektory hospodárstva je obmedzená:

- Skóre 1 (nízka komplexnosť): Ide o štandardný režim bez zásadných dodatočných miestnych požiadaviek, ktoré si nevyžadujú výrazné manuálne zásahy.
- Skóre 2 (skôr nižšia komplexnosť): Lokálne špecifiká síce existujú, no ich implementácia je stabilná a procesne zvládnuteľná.
- Skóre 3 (stredná komplexnosť): Vyskytuje sa kombinácia všeobecných pravidiel s viacerými lokálnymi požiadavkami, čo zvyšuje potrebu koordinácie medzi oddeleniami tax a operations.
- Skóre 4 (vyššia komplexnosť): Administratívna či technická náročnosť alebo väčšia interpretačná neistota v prípade bežných typov transakcií.
- Skóre 5 (vysoká komplexnosť): Dochádza ku kumulácii legislatívnych zložitostí, miestnych procesných požiadaviek a významných dopadov na operatívu či korekčné procesy.

Nižšie uvedená tabuľka sumarizuje základné kritériá, ich obsah, váhu v indexe a analyticky podložené zdôvodnenie:

Tabuľka 8. Kritéria benchmarkingu

Kritérium	Obsah kritéria	Váha	Analytické zdôvodnenie
K1. Legislatívna komplexnosť a interpretačná neurčitosť	Rozsah a detailnosť pravidiel relevantných pre DPH klasifikáciu poistných/súvisiacich služieb, miera potreby expertného výkladu, riziko rozdielnej interpretácie.	0,30	Dominantné kritérium, keďže legislatívna neistota priamo ovplyvňuje kvalitatívnu i kvantitatívnu úroveň compliance, riziko diverzifikovaných výkladov a následné dopady na procesy i rozhodovanie v rámci poisťovníctva/zaisťovníctva.
K2. Administratívna/reporting náročnosť	Rozsah povinných podaní, periodicita, detailnosť reportingu, požiadavky na evidenciu a korekcie, digitálne rozhrania a povinné workflow.	0,25	Administratívna záťaž predstavuje zásadný faktor celkových nákladov na compliance; vyššia váha je odôvodnená vysokou frekvenciou a komplexnosťou reportovania, ktoré ovplyvňujú procesnú efektivitu a kapacitné požiadavky.
K3. Procesuálna vyťaženosť a lokálne formálne požiadavky	Praktická náročnosť implementácie v dennej operatíve (lokálne validačné pravidlá, formálne náležitosti, workflow opráv, interné kontroly).	0,20	Procesuálny aspekt je dôležitý najmä v súvislosti s adjustment rate a manual rate, pretože ovplyvňuje efektivitu operatívnych tímov aj kontrolných mechanizmov.
K4. Intragroup režim a štrukturálny dopad (VAT group / branch)	Možnosti a limity skupinovej registrácie, dopad na interné transakcie, praktický význam pre centralizované modely.	0,15	Štrukturálny dopad je významný najmä pre nadnárodné poisťovne a zaisťovne v centralizovaných modeloch, avšak analyticky sekundárny voči vyššie uvedeným kritériám, keďže jeho pôsobnosť i dopad sú obmedzené na špecifické transakčné scenáre.
K5. DPH citlivosť pri poistných podporných službách	Pravdepodobnosť sporovosti/vyššej opatrnosti pri outsourcingu claimov, právnych alebo expertných poplatkoch, líderských či servisných poplatkoch, ako aj pri zmiešaných plneniach.	0,10	Toto kritérium slúži ako doplňujúca analytická dimenzia, najmä vzhľadom na prepojenie s prípadovou štúdiou a KPI; jeho váha reflektuje nižší, avšak špecifický analytický význam v rámci celkového indexu.

Zdroj: vlastné spracovanie

4.2.2 Výsledky benchmarkingu (Taliansko, Dánsko, Holandsko, Slovensko)

Pri vyhodnocovaní výsledkov benchmarkingu je dôležité venovať pozornosť nielen samotnej robustnosti porovnania, ale aj metodickým obmedzeniam, ktoré analýza prináša. Robustnosť výsledkov bola priebežne testovaná citlivosťou na zmeny váh hodnotiacich kritérií – napríklad úpravou váhy K4 pri modeloch zameraných na intragroup scenáre. Ukázalo sa, že základné poradie krajín zostáva stabilné aj pri týchto alternatívach, čo posilňuje dôveryhodnosť záverov – Taliansko si zachováva vedúcu pozíciu vďaka vysokej komplexnosti, Dánsko naopak vykazuje najnižšiu kumulatívnu záťaž.

Treba však zdôrazniť, že bodovanie má prevažne expertný a analytický charakter a je nastavené špecificky na segment poisťovníctva a zaisťovníctva. Výsledky nie je možné automaticky aplikovať na iné odvetvia alebo podniky s odlišnou štruktúrou operácií.

Medzi **hlavné metodické limity** patrí najmä závislosť od verejne dostupných informácií a oficiálnych interpretačných materiálov, ktoré sa môžu v priebehu času meniť. Pri hodnotení procesnej náročnosti a úrovne digitalizácie jednotlivých jurisdikcií hrá úlohu aj určitá miera subjektivity – niektoré aspekty (napríklad kvalita master-data či účinnosť interných kontrolných mechanizmov) sa totiž kvantifikujú len veľmi ťažko.

Na záver je vhodné uviesť, že benchmarking slúži ako podporný analytický nástroj na identifikáciu kľúčových rozdielov v compliance profiloch vybraných krajín, pričom sa zameriava na oblasť DPH v sektore poisťovníctva. Benchmarking potvrdzuje, že porovnávané krajiny sa významne odlišujú nielen v právnej interpretácii a praktickej aplikácii DPH pravidiel, ale aj v administratívno-procesnom profile compliance.

Tabuľka 9. Výsledky benchmarkingu pre vybrané krajiny

Krajina	K1	K2	K3	K4	K5	IAC-DPH (1-5)	IAC-DPH (%)
Taliansko	4,7	4,8	4,6	3,0	4,4	4,42	88,4
Dánsko	3,1	2,7	2,8	2,0	3,2	2,79	55,7
Holandsko	3,6	3,0	3,1	4,4	3,6	3,47	69,4
Slovensko	3,5	3,7	3,8	3,6	3,8	3,66	73,1

Zdroj: vlastné spracovanie

Porovnanie systémov DPH v Taliansku, Slovensku, Holandsku a Dánsku ukazuje výrazné rozdiely v komplexnosti a formalizácii procesov, najmä v oblasti poisťovníctva a zaisťovníctva. Taliansko dosahuje najvyšší stupeň digitalizácie a formalizácie, kde široko aplikovaný ekosystém elektronickej fakturácie spolu s pokročilou validáciou údajov kladie vysoké nároky na správnu kvalifikáciu a technické spracovanie transakcií. To sa prejavuje zvýšeným tlakom na kvalitu master dát, presnosť klasifikácie a načasovanie opráv, najmä pri poplatkoch za služby, právnych/odborných poplatkoch a vnútroskupinovom účtovaní.

Slovensko sa v rámci benchmarku javí ako krajina so zvýšenou strednou komplexnosťou. Systém elektronickej fakturácie je menej centralizovaný než v Taliansku, no administratívnu náročnosť zvyšuje podrobný kontrolný výkaz, ktorý rozširuje požiadavky na informácie nad rámec samotného daňového priznania. V praxi to znamená, že správne rozčlenenie transakcií a následné procesy opráv sú zásadné, najmä pri kombinácii oslobodených a potenciálne zdaniteľných podporných služieb.

Holandsko vykazuje strednú až vyššiu komplexnosť. Významne zjednodušujúcim faktorom je režim fiscale eenheid voor de btw, ktorý môže znížiť DPH trenie na vnútroskupinových tokoch a obmedziť počet interných fakturačných interakcií. Tento benefit však neodstraňuje potrebu dôkladnej DPH kvalifikácie pri cezhraničných tokoch, väzbách na pobočky mimo holandskej VAT skupiny a pri poistných/sprostredkovateľských službách, ktoré zostávajú citlivé na výklad. Benchmark preto odráža kombináciu priaznivej štrukturálnej flexibility a pretrvávajúcej náročnosti klasifikácie.

Dánsko dosahuje najnižšie skóre v porovnávaných krajinách, čo neznamená nízke DPH riziko, ale skôr nižšiu kumulatívnu komplexnosť. Procesné usmernenia SKAT kladú dôraz na pravidelnú evidenciu a podávanie priznaní aj pri nulovej aktivite, pričom formálna záťaž je nižšia ako v ostatných štátoch. Stále však zostáva nutnosť správnej kvalifikácie outsourcingu služieb a cezhraničných transakcií.

Tabuľka 10. Zaradenie krajín podlá celkového indexu IAC-DPH

Poradie	Krajina	Skóre (1-5)	Interpretácia
1	Taliansko	4,42	Veľmi vysoká právno-administratívna komplexnosť
2	Slovensko	3,66	Vyššia až stredná komplexnosť
3	Holandsko	3,47	Stredná až vyššia komplexnosť
4	Dánsko	2,79	Nižšia až stredná komplexnosť

Zdroj: vlastné spracovanie

Zhrnutím možno konštatovať, že každá analyzovaná krajina má vlastný prístup k DPH compliance, ktorý ovplyvňuje administratívnu a technickú komplexnosť a riziká. Dôležitá je nielen daňová formalizácia, ale aj schopnosť prispôsobiť sa lokálnym procesným požiadavkám, čo sa v praxi prejavuje v rozdieloch operačného zaťaženia a potenciáli na korekcie či daňové spory.

4.3 Prípadová štúdia: DPH komplexnosť a procesná záťaž v segmente korporačného poistenia (2023–2025)

Táto kapitola predstavuje empirickú prípadovú štúdiu založenú na anonymizovaných interných transakčných údajoch nadnárodnej poisťovacej a zaisťovacej skupiny. Cieľom je preukázať, ako sa právno-administratívna komplexnosť DPH prostredia – diskutovaná v predchádzajúcej komparatívnej analýze krajín – premieta do procesných prejavov v dátach podniku. Skúmané sú štyri jurisdikcie EÚ (Taliansko, Holandsko, Dánsko, Slovensko) v období 2023–2025.

V teoretickej časti práce danej práce bolo spomenuté, že poisťovacie a zaisťovacie transakcie sú v práve EÚ oslobodené od DPH, avšak hranice oslobodenia a kvalifikácia podporných služieb sa v praxi vyvíjajú najmä judikatúrne. V dôsledku toho je sektor charakteristický dvoma typickými javmi:

- ekonomická kumulácia vstupnej DPH (embedded/hidden VAT), a
- právna a procesná neistota pri transakciách, ktoré sú „blízko“ poistnému mechanizmu, ale predstavujú samostatné služby (claims outsourcing, odborné a právne služby, administratívne a koordinačné poplatky).

Prípadová štúdia sa zameriava na druhý jav: ako sa neistota a administratívna náročnosť prejavujú v interných procesných dátach, a či sa tieto prejavy líšia medzi krajinami.

Analyzované údaje majú charakter procesno-účtovných transakčných záznamov (technické bookingy) z interného spracovania. Záznamy umožňujú sledovať jurisdikciu spracovania, časové zaradenie (rok/štvrťrok), typ bookingu (poistné vs. škody), interný klasifikačný atribút transakcie, indikátor procesu spracovania (automatizácia vs. manuálny zásah), korekčné záznamy (opravy) a hodnotu transakcie. Z dôvodu ochrany citlivých údajov nie sú uvádzané identifikačné údaje spoločnosti ani interné názvy systémov; výsledky sú prezentované agregovane a s analytickými kategóriami. Základnou jednotkou analýzy je krajina–rok; doplnkovo sa pracuje s krajina–štvrťrok (pre sezónnosť a uzávierkové efekty) a krajina–rok–analytická skupina transakcií (pre identifikáciu rizikových oblastí).

4.3.1 KPI rámec: operacionalizácia DPH compliance záťaže a DPH neistoty

Použite dáta neobsahujú priamu právnu kvalifikáciu transakcií podľa režimu DPH (oslobodené/zdaniteľné), preto práca používa proxy KPI ukazovatele. Ich úlohou je zachytiť procesné prejavy, ktoré sú z pohľadu DPH compliance typické: potreba korekcií, potreba manuálneho posúdenia, výskyt DPH-senzitívnych vrstiev a štruktúra transakcií (claims vs. premium).

Tabuľka 11. KPI-parametre

Ukazovateľ	Popis	Výpočet
Adjustment_rate	Miera korekčných zásahov, podiel transakcií, ktoré si vyžiadali následnú úpravu	počet transakcií s korekciou/ celkový počet transakcií v príslušnej jednotke
Manual_rate	Úroveň manuálneho spracovania transakcií, administratívna náročnosť rozhodovania o DPH parametroch	počet manuálne spracovaných transakcií/ celkový počet transakcií v príslušnej jednotke
VAT_proxy_rate	Screeningový indikátor vrstiev citlivých na DPH, identifikuje oblasti s vyššou pravdepodobnosťou požiadaviek na DPH	počet transakcií označených ako DPH-senzitívne podľa analytických znakov/ celkový počet transakcií
Claim_share	Štruktúrny ukazovateľ, vyšší podiel škodových bookingov signalizuje zvýšenú expozíciu voči podporným službám	počet škodových bookingov /celkový počet transakcií
Premium_share	Analogicky k Claim_share	počet Premium bookingov/ celkový počet transakcií

Zdroj: vlastné spracovanie

Ukazovateľ manuálnych zásahov (manual rate) predstavuje v rámci tejto práce jeden z kľúčových procesných parametrov, keďže zachytáva mieru, do akej je spracovanie transakcií z pohľadu DPH možné štandardizovať a automatizovať. V prostredí poisťovníctva a zaisťovníctva – kde značná časť výstupov podlieha oslobodeniu a zároveň existuje vysoký podiel sprievodných a podporných služieb – má práve manuálnosť spracovania osobitnú výpovednú hodnotu o praktickej DPH neistote a o administratívnej náročnosti compliance.

V kontexte transakčného spracovania manual rate nepriamo indikuje situácie, v ktorých podnik nedokáže pri vystavení alebo spracovaní dokladu jednoznačne priradiť transakciu do preddefinovanej DPH kategórie na základe štandardných pravidiel. Typicky ide o prípady, keď transakcia má kompozitný charakter (kombinácia viacerých prvkov plnenia) alebo predstavuje doplnkovú/súvisiacu službu, pri ktorej je právna kvalifikácia z hľadiska DPH menej jednoznačná. Takéto transakcie sú z pohľadu DPH spravidla rizikovejšie, keďže môžu stáť na hranici medzi oslobodeným poistným plnením a samostatnou zdaniteľnou službou, prípadne môžu vyžadovať posúdenie miesta dodania a režimu prenesenia daňovej povinnosti.

V dôsledku uvedeného je manuálny zásah v analyzovanom procese chápaný ako signál, že **transakcia podlieha individuálnemu odbornému posúdeniu zo strany DPH špecialistov**, a to nielen vo vzťahu k samotnej povahe služby, ale aj vo vzťahu k jej aplikácii

naprieč relevantnými scenármi a jurisdikciami. DPH oddelenie v takýchto prípadoch spravidla určuje príslušnú zdaniteľnú kategóriu a pravidlá spracovania pre rôzne transakčné situácie, napríklad pre domáce transakcie, cezhraničné B2B transakcie (vrátane reverse-charge), ako aj pre transakcie v rámci skupinových štruktúr (napr. pobočkové/branch toky alebo iné.

Ukazovateľ DPH-senzitivity transakcií (VAT proxy rate) je v tejto práci interpretovaný ako kľúčový indikátor DPH-senzitivity transakčného profilu skúmaného segmentu. Predstavuje podiel transakcií, ktoré sú v rámci interných pravidiel a procesov podniku identifikované ako DPH-senzitívne, t. j. ide o transakcie, pri ktorých existuje zvýšená pravdepodobnosť, že celá transakcia alebo jej časť môže podliehať zdaneniu (prípadne vyžaduje posúdenie režimu reverse-charge, miesta dodania služby alebo dopadu na pomerný odpočet).

DPH-senzitívnosť je v praxi najčastejšie spojená s komplexnými alebo doplnkovými plneniami, pri ktorých nie je možné automaticky vychádzať z oslobodenia jadra poistnej alebo zaisťovacej transakcie. Typickým príkladom sú doplnkové služby (napr. poradenské a expertné služby súvisiace so škodovou agendou, vrátane posudzovania rozsahu škody a odborných posudkov), kde daňový režim závisí od viacerých kvalifikačných parametrov. V týchto prípadoch sa daňová povinnosť často neodvíja len od „názvu“ služby, ale od jej právnej kvalifikácie a od určenia miesta dodania podľa pravidiel pre služby, čo sa môže líšiť v závislosti od predmetu a kontextu plnenia.

Osobitne relevantné sú situácie, keď doplnková služba súvisí s majetkom, pretože určenie miesta dodania môže závisieť od toho, či sa služba viaže na hnuteľnú alebo nehnuteľnú vec a – v prípade nehnuteľností – od lokality, v ktorej sa nehnuteľnosť nachádza. V takýchto scenároch sa DPH režim stáva jurisdikčne citlivým a vyžaduje dôsledné posúdenie, čo sa následne premieta do interného označenia transakcie ako DPH-senzitívnej. Pre nadnárodnú skupinu je tento aspekt dôležitý aj preto, že rovnaký typ doplnkovej služby môže viesť k odlišným DPH dôsledkom v závislosti od krajiny a charakteru rizika, ktoré je predmetom poistného vzťahu.

Ďalšou dimenziou DPH-senzitivity je **časový a zmluvný kontext doplnkových plnení.** V prostredí poisťovníctva a zaisťovníctva je z hľadiska DPH rozhodujúce, či boli

doplnkové služby dohodnuté ako súčasť pôvodného balíka plnení pri uzatváraní poistného alebo zaisťovacieho kontraktu, alebo či vznikli dodatočne (napr. ako samostatne objednané plnenie v priebehu trvania zmluvy). V prvom prípade môže byť doplnkové plnenie v praxi posudzované ako integrálna súčasť komplexnej poistnej služby, a tým nadväzovať na režim oslobodenia; v druhom prípade sa dodatočne dohodnuté služby spravidla posudzujú ako samostatné zdaniteľné plnenia, hoci v závislosti od jurisdikcie a konkrétneho nastavenia transakcie môže zostať priestor na posúdenie. Z tohto dôvodu je v interných procesoch podniku významným atribútom aj dátum a spôsob kontraktuácie (resp. prepojenie doplnkového plnenia na pôvodnú zmluvu), keďže ovplyvňuje výslednú DPH kvalifikáciu. Vyššie hodnoty VAT proxy rate preto možno interpretovať ako indikáciu, že v danej krajine alebo období je vyšší podiel transakcií, ktoré sú z pohľadu DPH potenciálne zdaniteľné alebo minimálne vyžadujú zvýšenú mieru daňového posúdenia a kontrolnej dokumentácie.

Ukazovateľ celkových úprav (adjustment rate) vyjadruje podiel transakcií, pri ktorých došlo k následnej oprave alebo úprave (napr. zmena sumy, predmetu plnenia, parametrov alebo doplnenie údajov). Samotný indikátor nie je automaticky priamo viazaný na DPH, keďže korekcie môžu mať aj čisto procesný alebo účtovný dôvod. Jeho význam z pohľadu DPH však rastie vtedy, ak sa opravy týkajú transakcií označených ako DPH-senzitívne: v takom prípade môže zmena ekonomických alebo zmluvných parametrov vyvolať potrebu opätovného posúdenia daňovej kvalifikácie, vrátane miesta dodania, režimu zdanenia (napr. reverse-charge) alebo dopadu na alokáciu v rámci zmiešaných činností. V praxi tak vyššia korekčná stopa pri DPH-senzitívnych transakciách zvyšuje administratívnu záťaž, keďže vyžaduje dodatočné kontroly, dokumentáciu a potenciálne aj následné úpravy v daňových procesoch.

4.3.2 Výsledky: KPI profil krajín a časová dynamika (2023–2025)

V tejto časti sú prezentované agregované výsledky bez rozlišovania štruktúry poskytovaných služieb, pričom dôraz sa kladie najmä na časový rámec. Tento prístup umožňuje analyzovať, ako sa právno-administratívne nastavenie legislatívy DPH v jednotlivých krajinách prejavuje v transakčných dátach vybranej spoločnosti.

Tabuľka 12. Výsledky KPI podľa roku a krajiny

Krajina	Rok	Transakcie (n)	Adjustment rate	Manual rate	VAT-proxy rate	Claim share	Premim share	Distinct adjustments
Dánsko	2023	317	20.2 %	19.6 %	12.0 %	22.7 %	77.3 %	36
Dánsko	2024	1583	28.1 %	9.2 %	4.3 %	31.2 %	68.8 %	62
Dánsko	2025	742	16.2 %	4.4 %	0.8 %	37.5 %	62.5 %	59
Taliansko	2023	555	0.9 %	14.2 %	7.0 %	84.1 %	15.9 %	2
Taliansko	2024	1387	2.5 %	7.9 %	4.2 %	89.6 %	10.4 %	5
Taliansko	2025	786	6.2 %	3.8 %	6.2 %	87.5 %	12.5 %	25
Holandsko	2023	1645	1.2 %	6.4 %	3.4 %	86.8 %	13.2 %	11
Holandsko	2024	3835	0.8 %	4.2 %	2.0 %	81.1 %	18.9 %	14
Holandsko	2025	2841	1.5 %	11.1 %	4.1 %	67.6 %	32.4 %	28
Slovensko	2023	128	8.6 %	13.3 %	13.3 %	0.0 %	100.0 %	3
Slovensko	2024	376	36.2 %	5.9 %	5.9 %	0.5 %	99.5 %	24
Slovensko	2025	189	35.4 %	9.5 %	9.5 %	1.1 %	98.9 %	18

Zdroj: vlastné spracovanie

Tabuľka č.12 poskytuje porovnanie 4 krajín v rokoch 2023–2025 na úrovni kľúčových KPI. Už na prvý pohľad sa ukazuje, že procesná záťaž a „DPH citlivosť“ sa medzi krajinami prejavujú odlišným mechanizmom: v niektorých prípadoch prevláda korekčný mechanizmus, čo sa prejavuje vysokou mierou úprav (Adjustment rate) a vysokým počtom jedinečných korekcií (Distinct adjustments). V iných prípadoch dominuje manuálny mechanizmus, ktorý je charakteristický vyššou mierou manuálnych zásahov (Manual rate) pri relatívne nízkom počte korekcií. Pre správnu interpretáciu výsledkov je zároveň nevyhnutné brať do úvahy kontext štruktúry rezervácií (Claim share vs Premium share) a ukazovateľ VAT-proxy rate.

Graf 1. Vizuálne znázornenie KPI Talianska

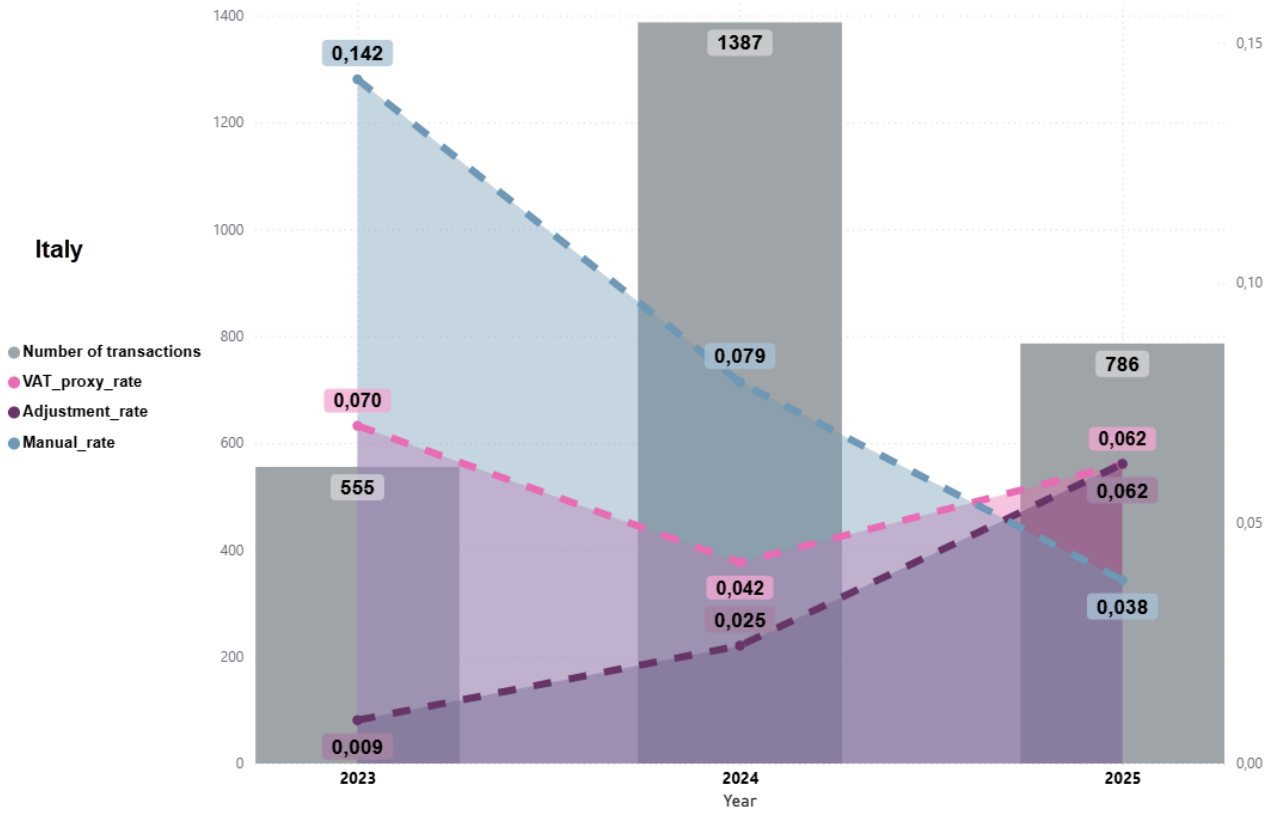

Zdroj: vlastné spracovanie, Power BI

V období rokov 2023–2024 Taliansko vykazovalo mimoriadne nízke hodnoty miery korekcie (Adjustment rate), konkrétne 0,9 % a 2,5 %. V roku 2025 však tento ukazovateľ výrazne vzrástol na 6,2 %, pričom počet evidovaných opravných zásahov (Distinct adjustments) sa zvýšil z pôvodných 2 a 5 až na 25. Uvedený nárast indikuje, že v roku 2025 došlo k významným zmenám alebo udalostiam, ktoré ovplyvnili počet aj mieru korekcií, najmä:

- zmeny v legislatívnom či procesnom nastavení zdaňovacieho režimu,
- zvýšený výskyt transakcií, ktoré si vyžadovali korekcie (napr. vyšší počet poplatkových vrstiev, úpravy v spracovaní).

Miera manuálnych zásahov (Manual rate) v Taliansku postupne klesá: 14,2 % → 7,9 % → 3,8 %, čo naznačuje, že rast počtu korekcií v roku 2025 nesúvisí s mechanizmom založeným na manuálnych zásahoch, ale skôr ide o dodatočné ex post korekcie.

Taliansko je charakteristické vysokým podielom claimov (84–90 % claim share vo všetkých sledovaných rokoch), pričom portfólio je orientované najmä na transakcie súvisiace so škodovou agendou a podpornými službami. Táto skutočnosť je významná, keďže práve v oblasti claimov sa často uplatňujú doplnkové služby, ako sú expertné, právne alebo služby likvidátorov škôd, kde je otázka DPH kvalifikácie a miesta dodania obzvlášť citlivá.

Analýza prezentovaných údajov ukazuje, že v roku 2024 došlo k významnému nárastu počtu transakcií a súčasne k poklesu manuálnych zásahov, čo signalizuje výrazný posun smerom k automatizácii procesov. V roku 2025 počet transakcií klesol, pričom podiel manuálnych zásahov pokračoval v poklese, zatiaľ čo miera vykonaných korekcií vzrástla. Tento vývoj reflektuje narastajúcu úroveň automatizácie, ktorá však prináša nové typy chýb a vytvára potrebu dodatočných úprav. Zároveň to potvrdzuje citlivosť talianskeho segmentu na zmeny v regulačnom či technologickom prostredí. Tento trend charakterizuje výzvu špecifickú pre talianske prostredie: **úsilie o zvýšenie efektivity a digitalizácie je často limitované vysokou variabilitou prípadov a nejednoznačným výkladom regulácií**, čo vedie k častejším úpravám a potrebe opakovaného overovania.

Kľúčovým analytickým zistením je, že v Taliansku sú procesy nastavené tak, aby reagovali na komplexné požiadavky formálnych i digitálnych štandardov, avšak táto komplexnosť sama vytvára priestor pre vznik neštandardných situácií a následných opráv. Vysoká miera nárokov a rastúci počet špecifických korekcií nie je len dôsledkom objemu agendy, ale aj reflexiou toho, ako sa pravidlá aplikujú v praxi – pričom rozdiely oproti iným krajinám spočívajú najmä v dôraze na detail a individuálne posudzovanie.

Graf 2. Vizuálne znázornenie KPI Dánska

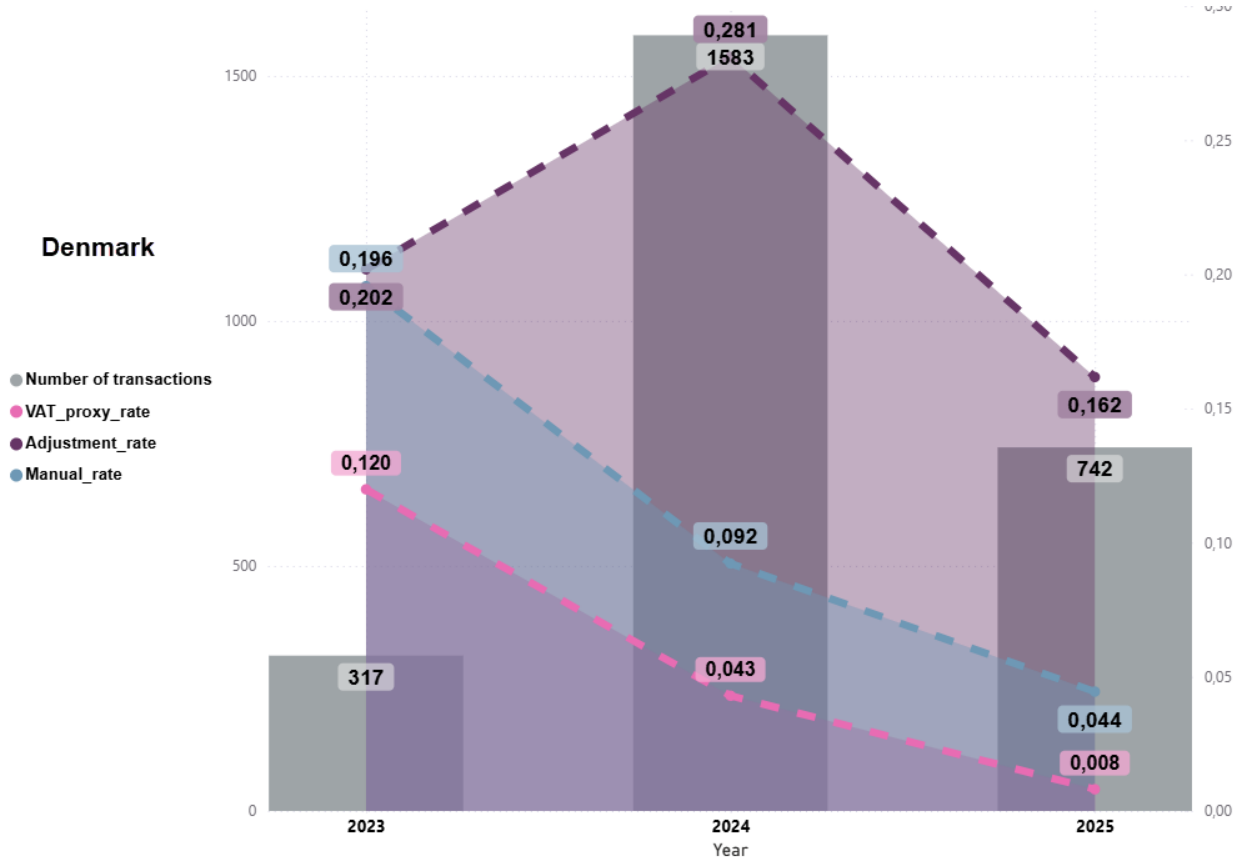

Zdroj: vlastné spracovanie, Power BI

Dánsko vykazuje počas všetkých troch rokov relatívne vysokú mieru úprav (Adjustment rate: 20,2 % → 28,1 % → 16,2 %). Súčasne sa výrazne znižuje miera manuálnych zásahov (Manual rate: 19,6 % → 9,2 % → 4,4 %), čo poukazuje na zvýšenú štandardizáciu procesného spracovania s obmedzením ručných intervencií. Korekcie však zostávajú podstatné, predovšetkým v roku 2024.

Pozoruhodný je pokles miery VAT-proxy v Dánsku (12,0 % → 4,3 % → 0,8 %) pri súčasnom raste podielu nárokovaných položiek (Claim share: 22,7 % → 31,2 % → 37,5 %). Túto skutočnosť možno interpretovať dvojako: buď došlo k zmenám interného mapovania atribútov klasifikovaných ako DPH-senzitívne (nižší VAT-proxy), alebo časť korekcií vyplýva prevažne z procesných či účtovných dôvodov, nie explicitne z vrstiev citlivých na DPH.

Analýza Dánska ukazuje, že sledovaný segment je v porovnaní s inými európskymi krajinami mimoriadne stabilný a efektívny. Dánsky právny rámec je známy svojou

transparentnosťou, jednoduchosťou a dôslednosťou, čo sa prejavuje **nízkym výskytom nárokov a menšou potrebou podporných služieb.**

Kľúčovým analytickým zistením je, že Dánsko v administratívnych procesoch uprednostňuje jasnosť, jednoduchosť a preventívnu kontrolu. Nižšia administratívna zložitosť umožňuje jednoduchšie dodržiavanie predpisov, čo vedie k nižšiemu počtu chýb a korekcií. Rozdiely oproti krajinám ako Taliansko spočívajú hlavne v nižšej variabilite prípadov a väčšej predvídateľnosti postupov.

Graf 3. Vizuálne znázornenie KPI Holandska

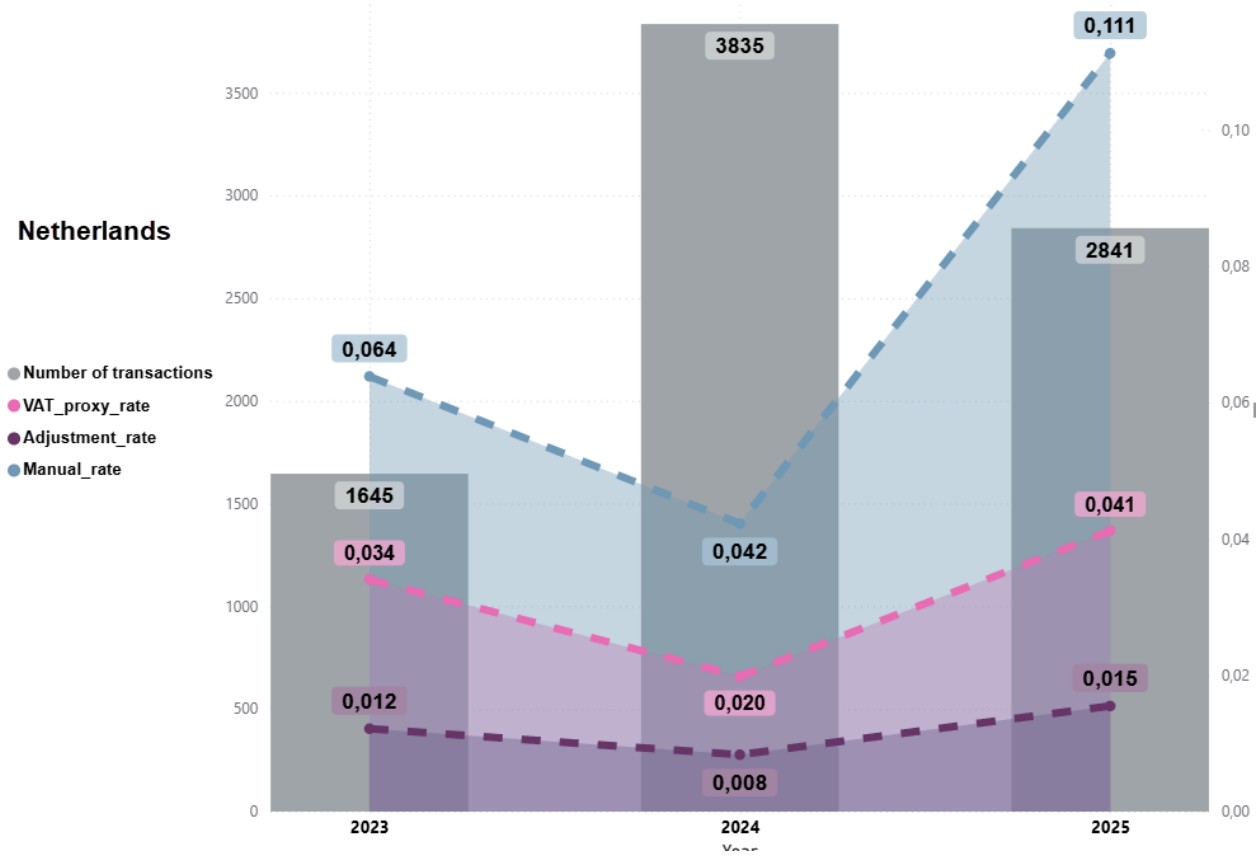

Zdroj: vlastné spracovanie, Power BI

Holandsko vykazuje konzistentne nízku mieru úprav (Adjustment rate) na úrovni 1,2 % → 0,8 % → 1,5 %, čo poukazuje na vysokú procesnú stabilitu a minimálnu korekčnú stopu v agregáte. V roku 2025 však dochádza k výraznému nárastu manuálnych zásahov (Manual rate) na 11,1 % oproti predchádzajúcim hodnotám 6,4 % a 4,2 %. To predstavuje profil, kde záťaž vyžaduje skôr individuálne posúdenie než korekcie.

Zaznamenaný je aj významný posun v štruktúre transakcií:

- Podiel reklamácií (Claim share) klesá z 86,8 % (2023) na 67,6 % (2025),
- Podiel prémií (Premium share) sa zvyšuje na 32,4 % v roku 2025.

Tento vývoj signalizuje zmenu mixu transakcií a priblíženie Holandska k profilu orientovanému na „premium-side“ v roku 2025. Nárast manuálnych intervencií môže súvisieť s novými alebo odlišnými typmi transakcií, ktoré vyžadujú detailnejšie posúdenie, napríklad rozdielny charakter poplatkov či intragroup scenáre. Okrem toho rozmanitosť úprav (distinct adjustments rate: 11 → 14 → 28) naznačuje, že hoci je korekčná stopa nízka, korekcie v roku 2025 sú výrazne rôznorodé. Z perspektívy DPH je možné tento jav spájať s alokačnými úpravami a uzávierkovými procesmi v kontexte zmiešaných činností, kde správne určenie daňovej povinnosti vyžaduje detailné individuálne posúdenie a následné korekcie.

Kľúčové analytické zistenie poukazuje na to, že administratívny proces v Holandsku je koncipovaný tak, aby reflektoval komplexnosť a dynamiku právneho prostredia. Automatizované a digitalizované systémy efektívne zvládajú vysoký objem agendy, avšak musia byť dostatočne flexibilné na riešenie neštandardných prípadov. V porovnaní s Dánskom sú rozdiely najmä v vyššej variabilite prípadov a v častejších následných korekciách, ktoré sú podmienené zložitým výkladom predpisov a častými legislatívnymi zmenami. Pre subjekty pôsobiace v Holandsku to implikuje zvýšenú potrebu odborného dohľadu nad DPH procesmi, dôraz na dôkladné overovanie údajov a flexibilitu pri implementácii legislatívnych zmien.

Graf 4. Vizuálne znázornenie KPI Slovenska

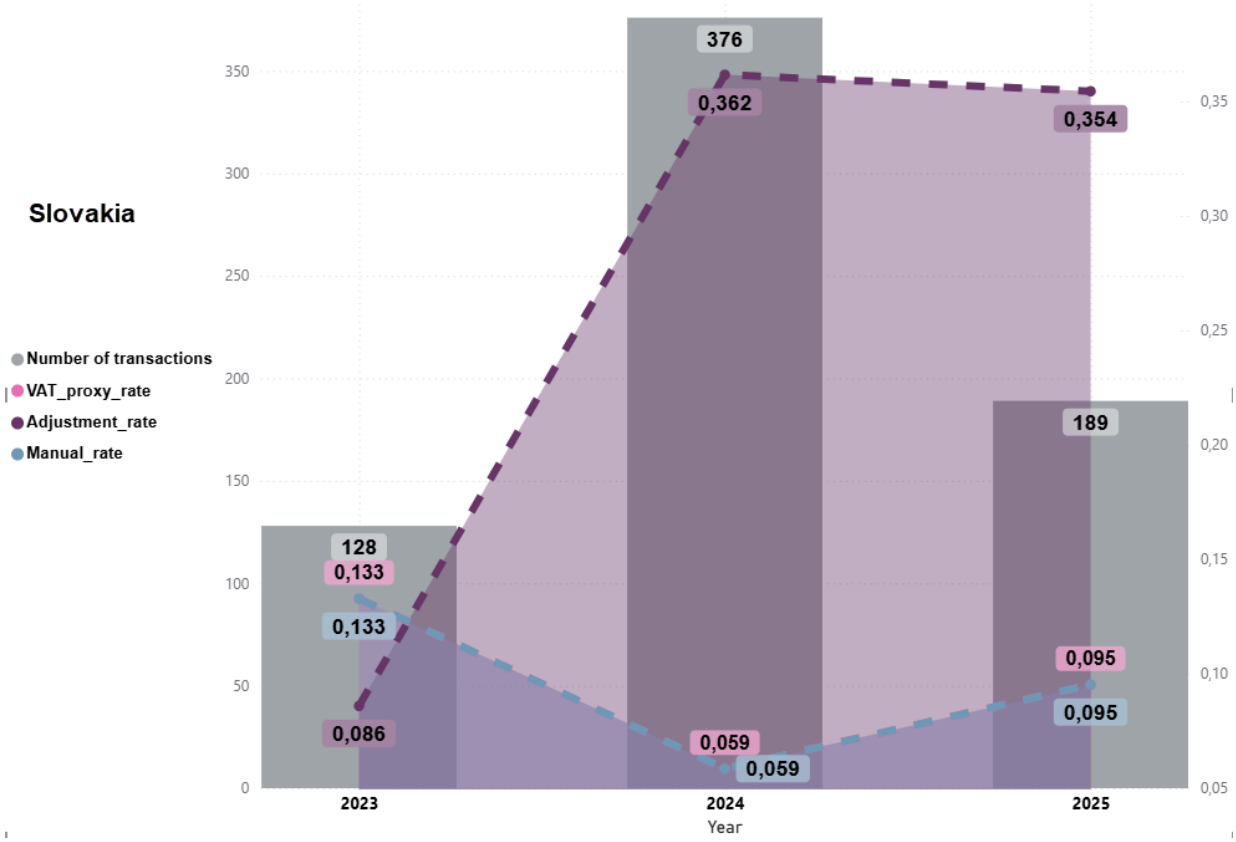

Zdroj: vlastné spracovanie, Power BI

Slovensko sa vyznačuje výrazne vysokou korekčnou stopou, ktorá je typická pre krajiny s „adjustment-driven" profilom. Na rozdiel od Holandska, kde sú korekcie najmä výsledkom zmiešaných činností a individuálnych posúdení, slovenský proces je charakterizovaný prevažne štruktúrou transakcií založenou výlučne na prémiach, pričom podiel nárokov je takmer nulový. Korekcie sú spojené hlavne s administratívnymi vrstvami, poplatkami na strane prémium a tokmi v rámci skupiny, čo poukazuje na vznik úprav predovšetkým v dôsledku zložitých interných procesov, nie outsourcingu nárokov.

V oblasti DPH je VAT-proxy rate na Slovensku pomerne vysoká, čo indikuje **silnú väzbu korekcií na DPH-senzitívne vrstvy** – ako správnu kvalifikáciu, miesto dodania, režim reverse charge alebo klasifikáciu poplatkov. Administratívna náročnosť sa prejavuje častými opravnými udalosťami, čo dokazuje rastúci počet Distinct adjustments. Slovenské prostredie preto vyžaduje detailné monitorovanie legislatívnych zmien, pravidelnú

aktualizáciu metodík a robustnú kontrolnú vrstvu za účelom minimalizácie rizika nesprávnej aplikácie právnych predpisov.

V porovnaní s krajinami ako Dánsko či Holandsko je slovenský proces menej stabilný a predvídateľný, pričom administratívna záťaž je rozdelená medzi stredný podiel manuálnych zásahov a vysoký podiel korekcií. To implikuje potrebu zvýšenej odbornej kapacity, pravidelného overovania údajov a flexibilného prístupu k implementácii legislatívnych úprav. Pre subjekty pôsobiace na Slovensku je preto kľúčové investovať do digitalizácie, automatizácie a vzdelávania zamestnancov, aby dokázali efektívne reagovať na dynamiku regulačného prostredia a vysokú variabilitu prípadov.

4.3.3 KPI profil krajín podľa typu transakcii

V rámci empirickej časti práce sa analýza neobmedzuje iba na agregované výsledky na úrovni krajín a časových období, ale cielene sa rozširuje aj o pohľad na jednotlivé druhy transakcií prostredníctvom **klasifikácie BUCO** (business component). BUCO predstavuje interný klasifikačný atribút, ktorý umožňuje transakcie rozdeliť do relatívne homogénnych skupín podľa ich ekonomicko-procesnej povahy (napr. poplatkové vrstvy, škodové služby, odborné a právne služby, administratívne plnenia a pod.). V tejto práci je BUCO využívané ako analytický segmentačný nástroj, nie ako právna kategória DPH; jeho účelom je zvyšovať interpretačnú presnosť a umožniť identifikáciu oblastí, v ktorých sa DPH komplexnosť a procesná záťaž koncentrujú.

Takýto „transakčne diferencovaný“ prístup je metodicky dôležitý z viacerých dôvodov. Po prvé, sektor poisťovníctva a zaisťovníctva je charakteristický tým, že základné poistné plnenia sú často oslobodené od DPH, zatiaľ čo významná časť sprievodných a podporných služieb môže byť zdaniteľná alebo kvalifikačne sporná. Ak by sa analýza obmedzila len na agregát krajiny, rozdiely by mohli byť výsledkom odlišnej štruktúry portfólia transakcií (napr. claims-heavy vs. premium-heavy profil), a nie odlišností v právno-administratívnom prostredí. Segmentácia podľa BUCO umožňuje tento problém zmierniť tým, že porovnáva krajiny aj „na úrovni podobných typov plnení“.

Po druhé, ukazovatele použité v práci (manual rate, adjustment rate, VAT proxy rate) sú citlivé na to, ktoré transakčné skupiny dominujú. Napríklad vyšší manual rate môže signalizovať vyššiu administratívnu náročnosť, ale bez BUCO segmentácie nie je zrejmé, či

ide o všeobecný problém krajiny, alebo o dôsledok toho, že v danom období prevažujú heterogénne a kvalifikačne citlivé služby (napr. service/administration fees). Podobne, vyšší adjustment rate môže byť dôsledkom korekcií v konkrétnej skupine (napr. leader/admin fees), čo je pre interpretáciu DPH neistoty podstatné.

Takže v rámci danej práci atribút BUCO *(*business component*)* segmentuje transakcie **do analytických skupín na základe ich ekonomicko-procesnej povahy.** Týmto spôsobom sa DPH neistota sústreďuje na konkrétne typy plnení, nie len na úroveň krajiny. Tabuľka č.13 sumarizuje použité analytické skupiny ako aj ich interpretačný význam:

Tabuľka 13. Definícia skupín služieb (BUCO)

Analytická skupina	**Analytická definícia (stručne)**
Claims outsourcing (adjusters/handling)	Outsourcované činnosti súvisiace s likvidáciou poistných udalostí (independent adjuster, claims handling). Ide o oblasť s vyšším rizikom zdaniteľnosti pri oddelení od jadra poistnej transakcie.
Co-insurer / on-behalf payments	Platby 'on behalf' a vyrovnania voči co-insurerom; často ide o technické clearingové vrstvy a refundácie.
Expert fees (technical/medical/other)	Odborné služby pri škodách (engineering, medical, other expert fees). Ekonomicky súvisia s poistením, avšak právne sa často posudzujú ako samostatné služby.
Leader/admin fees (incl. claim admin)	Poplatky spojené s rolou lead entity a administráciou programu (leader fees, claim admin fees). Typicky sú to B2B poplatkové vrstvy s vyššou citlivosťou na určenie miesta dodania a reverse charge.
Legal/defense/counsel/ADR	Právne služby a sporové náklady (defense costs, counsel, ADR). Z pohľadu DPH typicky ide o zdaniteľné služby bez priameho prevzatia rizika.
Service/administration fees	Ďalšie poplatkové vrstvy (napr. admin/res fee), ktoré nie sú leader fees ani claims admin; slúžia na prevádzkové zabezpečenie programu.
VAT layer / tax postings	Transakcie identifikované ako DPH-senzitívne podľa BUCO kódov používaných pre DPH vrstvy (napr. 93L, 973) alebo podľa kľúčových slov VAT/IVA/reverse charge v popise.

Zdroj: vlastné spracovanie

Graf 5. Transakčná štruktúra podľa BUCO

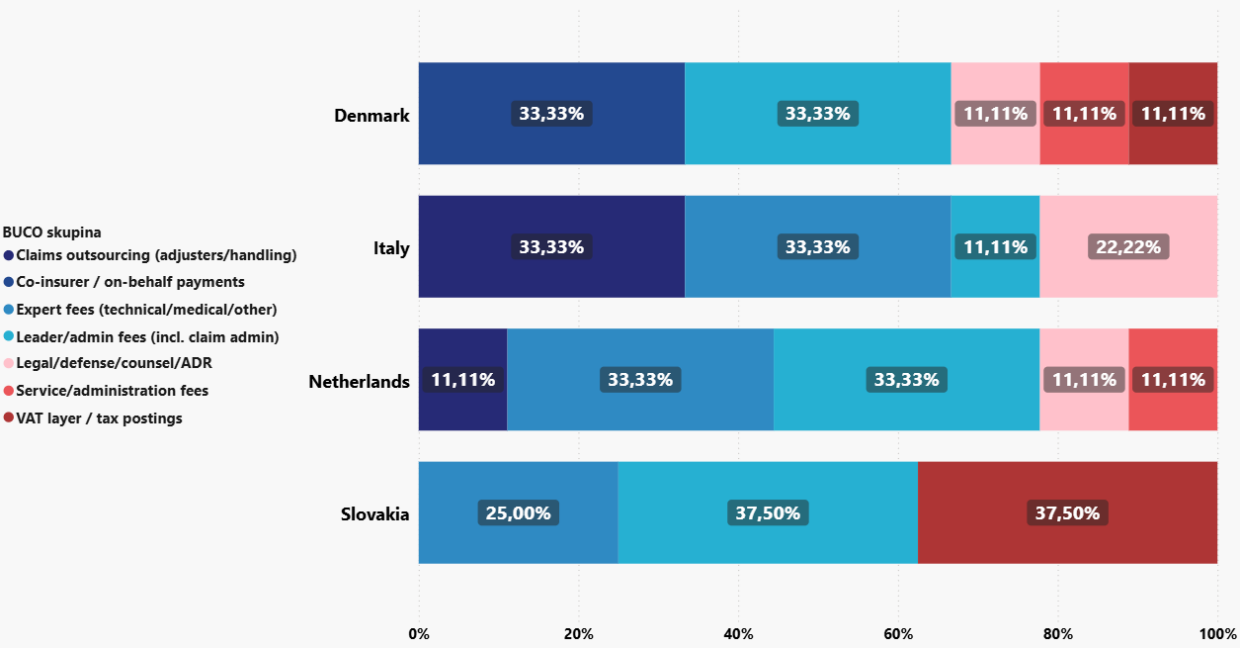

Zdroj: vlastné spracovanie, Power BI

Graf č.5 zobrazuje relatívne zastúpenie analytických BUCO skupín v jednotlivých krajinách (100 % skladaný stĺpcový graf). Cieľom vizualizácie je ukázať, aké typy transakcií tvoria transakčný profil každej jurisdikcie a tým vytvoriť interpretačný rámec pre ďalšie výsledky. Tento krok metodicky dôležitý, pretože procesná záťaž a DPH neistota sa spravidla nekoncentrujú rovnomerne, ale viažu sa na špecifické triedy plnení – najmä na poplatkové a administratívne vrstvy, outsourcing škodovej agendy, odborné a právne služby a na transakcie, pri ktorých sa v účtovných vrstvách objavujú DPH mechanizmy (napr. reverse-charge).

Dánsko vykazuje rozptýlenú štruktúru s viacerými BUCO skupinami v podobných podieloch, čo naznačuje procesnú záťaž vo viacerých transakčných kanáloch – poplatky, administratíva, odborné a právne služby, DPH vrstva. Zvýšené korekcie či manuálne zásahy nemožno pripísať jednej kategórii, skôr ide o kumulatívny efekt viacerých typov plnení (domáce, cezhraničné, intraskupinové transakcie).

Taliansko je zamerané na škodovú agendu a DPH-senzitívne položky. Vyšší podiel claims-related transakcií a outsourcingu znamená komplexné určenie zdaniteľnosti, miesta dodania a režimu DPH, najmä pri sprievodných službách. Prítomnosť DPH vrstiev indikuje zvýšené účtovné nároky pre cezhraničné služby.

Holandsko má výrazný podiel leader/admin fees a expert fees. Poplatkové vrstvy sú obsahovo rôznorodé, vyžadujú precíznu DPH klasifikáciu a scenárové priradenie. Expert fees predstavujú zdaniteľné odborné služby, procesná záťaž sa tu prejavuje v individuálnom posudzovaní a presnom mapovaní pre compliance a recovery.

Slovensko sa vyznačuje koncentráciou na leader/admin fees a VAT layer / tax postings, doplnené menším podielom expert fees. Procesná záťaž a korekčná stopa teda pramenia najmä z poplatkových a DPH vrstiev, nie z claims outsourcingu. Profil zdôrazňuje význam správneho spracovania DPH-senzitívnych scenárov, predovšetkým pri cezhraničných službách a interných preúčtovaniach.

Graf 6. KPI podľa transakčnej skupiny (BUCO)

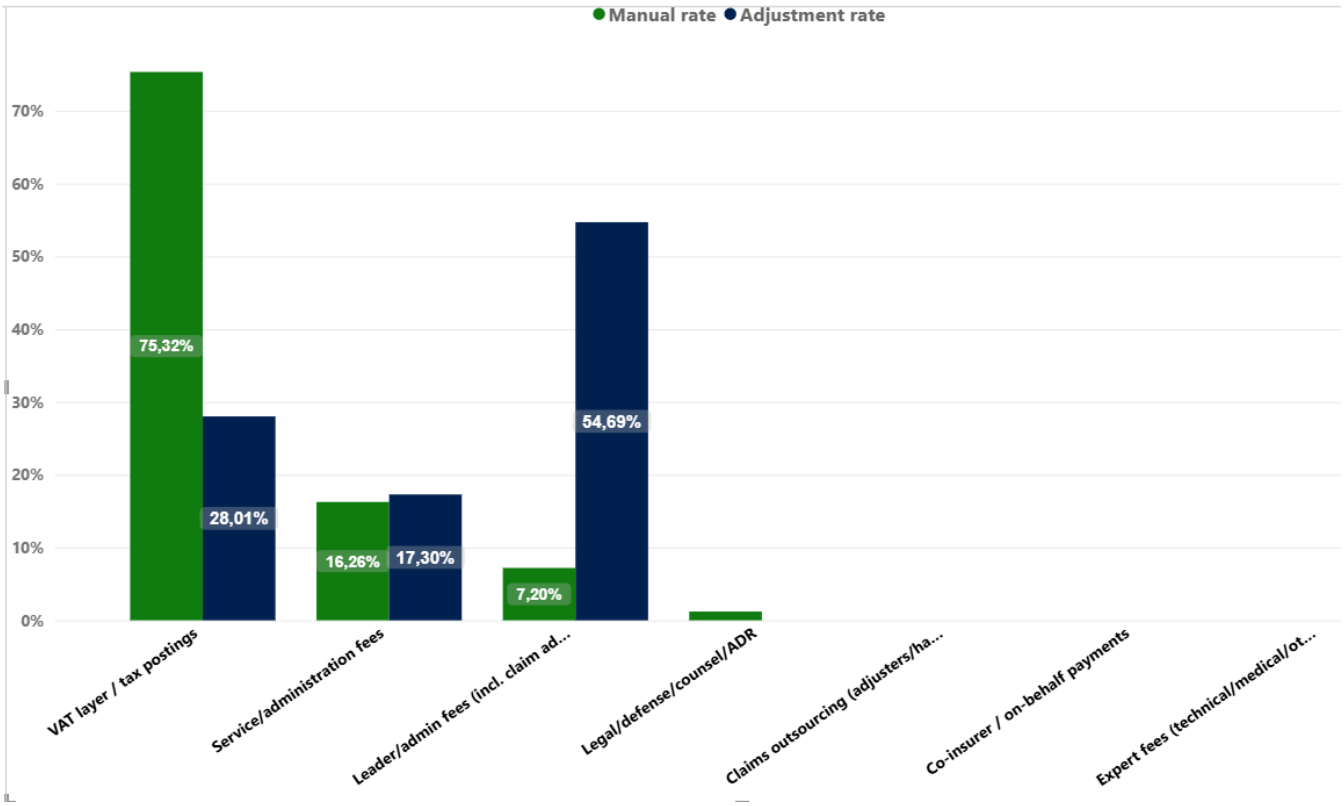

Zdroj: vlastné spracovanie, Power BI

Tento graf prezentuje procesné KPI na úrovni BUCO skupín, konkrétne Manual rate a Adjustment rate. Umožňuje presne identifikovať zdroj administratívnej záťaže a neistoty v spracovaní, pričom odlišuje **dva typy komplexnosti:**

- manual-driven: záťaž vzniká najmä manuálnymi zásahmi,

- adjustment-driven: záťaž je spôsobená opravami po spracovaní.

1) VAT layer / tax postings: extrémne vysoký Manual rate (≈ 75,32 %) a zvýšený Adjustment rate (≈ 28,01 %)

Táto skupina dosahuje extrémne vysoký podiel manuálnych zásahov pri spracovaní,32 a zároveň zvýšenú mieru následných korekcií. Z analytického pohľadu je to konzistentné s povahou tejto vrstvy, ktorá nepredstavuje bežné ekonomické plnenie (napríklad poistné alebo škodové plnenie), ale účtovno-procesnú vrstvu odrážajúcu aplikáciu DPH mechanizmov (napr. reverse-charge, zdaniteľné poplatky, špecifické mapovanie).

Vysoký počet manuálnych zásahov naznačuje, že mnoho položiek v tejto skupine nie je spracovaných výhradne podľa pravidiel, ale vyžadujú osobitné posúdenie – napríklad scenár kontrolujeme individuálne, hodnotíme miesto dodania či rozhodujeme o samostatnosti plnenia alebo jeho zaradení do balíka. Zvýšený podiel následných korekcií naznačuje, že ani po manuálnom spracovaní nie je táto vrstva úplne stabilná a časť položiek je dodatočne korigovaná (napr. po uzávierke, doplnení údajov, pri zmenách atribútov plnenia). Tento výsledok podporuje záver, že DPH-senzitívne vrstvy sú oblasťou s najvyššou procesnou náročnosťou a majú potenciál generovať dodatočnú administratívnu záťaž.

2) Leader/admin fees (vrátane claim admin) – nízky Manual rate (≈ 7,20 %), ale veľmi vysoký Adjustment rate (≈ 54,69 %)

Skupina sa vyznačuje nízkym podielom manuálnych zásahov, pri ktorých však nasleduje výrazne vysoký podiel následných úprav. Ide o charakteristický príklad adjustment-driven komplexnosti – transakcie sú spracované štandardným spôsobom už pri prvotnom zaúčtovaní bez zásahu, pričom následne dochádza k rozsiahlym korekciám.

Z pohľadu DPH je významné, že leader/admin poplatky bývajú obsahovo heterogénne a scenárovo citlivé (domáce vs. cezhraničné plnenia, intraskupinové vs. externé, rôzna povaha služby). Ak sa v tejto skupine často menia parametre transakcie (suma, typ plnenia, atribúty scenára), vzniká priestor na dodatočné prehodnotenie daňových dôsledkov, čo sa premieta do vyššieho počtu opráv. Tento výsledok priamo nadväzuje na predchádzajúce zistenia, že poplatkové a administratívne vrstvy sú jedným z hlavných ohnísk praktickej DPH neistoty.

3) Service/administration fees – stredne vysoký Manual rate (≈ 16,26 %) a stredný Adjustment rate (≈ 17,30 %)

Servisné a administratívne poplatky vykazujú kombinovaný profil – stredne vysokú manuálnosť (Manual rate ≈ 16,26 %) a stredný podiel následných korekcií (Adjustment rate ≈ 17,30 %). Analyticky je to konzistentné s obsahovo heterogénnou kategóriou, v ktorej sa miešajú rôzne typy služieb (poradenstvo, IT, podpora, administratíva). Časť transakcií vyžaduje individuálne posúdenie už pri spracovaní, zatiaľ čo ďalšia časť generuje opravy v čase – napríklad pri dodatočnom spresňovaní scenára alebo pri korekcii klasifikácie.

4) Legal/defense/counsel/ADR a ostatné skupiny – nízka alebo zanedbateľná manuálnosť/korekcie

Pri právnych službách je viditeľný len minimálny procesný signál a pri ostatných skupinách (claims outsourcing, co-insurer/on-behalf payments, expert fees) sú hodnoty nulové alebo prakticky nevýznamné v tomto výreze. Interpretácia v akademickej rovine je opatrná: buď ide o nízky výskyt týchto skupín v danom portfóliu, alebo o vyššiu mieru štandardizácie, kde je mapovanie stabilné a transakcie sa spracúvajú bez potreby zásahov a opráv. V každom prípade to podporuje záver, že hlavné ohniská záťaže sa v tomto výstupe koncentrujú inde – najmä v poplatkových vrstvách a DPH účtovných vrstvách.

Prezentované grafy vytvárajú konzistentný interpretačný rámec pre pochopenie rozdielov medzi krajinami v rámci prípadovej štúdie, následne demonštrujú, že procesná záťaž nie je rozložená rovnomerne medzi všetky typy transakcií, ale koncentruje sa do konkrétnych BUCO skupín, ktoré vykazujú zásadne odlišnú kombináciu manuálnosti a korekcií. Z metodického hľadiska to znamená, že agregované KPI na úrovni krajiny (Manual rate, Adjustment rate, VAT-proxy rate) treba interpretovať dvojúrovňovo:

1. ako výsledok lokálneho compliance prostredia, a

2. ako výsledok transakčnej štruktúry (portfóliového efektu).

4.3.4 Prepojenie s benchmarkom právno-administratívnej komplexnosti

Vzhľadom na dizajn práce (komparatívna prípadová štúdia) nie je cieľom formálne testovať kauzalitu, ale overovať konzistentnosť vzorcov: či krajiny s vyšším IAC-DPH vykazujú aj vyššiu procesnú záťaž v relevantných proxy ukazovateľoch, a či sa tento vzťah

materializuje najmä v transakčných oblastiach, ktoré index považuje za komplexné (poplatkové vrstvy, outsourcing škôd, odborné/právne služby, intragroup a reverse-charge scenáre).

Z tohto dôvodu je prepojenie indexu a prípadovej štúdie postavené na **dvoch analytických krokoch:**

- Krajinná úroveň (country effect): porovnanie IAC-DPH s agregovanými KPI na úrovni krajina–rok (manual rate, adjustment rate, VAT-proxy) a ich trendmi.
- Transakčná úroveň (portfolio effect): posúdenie, či krajiny s vyšším IAC-DPH majú zároveň portfólio „nasýtené" BUCO skupinami, ktoré sú empiricky identifikované ako procesné hotspoty (VAT layer, leader/admin fees, service/admin fees), a či sa procesné KPI koncentrujú práve v týchto skupinách.

Tabuľka 14. Zaradenie krajín podlá celkového indexu IAC-DPH

Poradie	Krajina	Skóre (1-5)	Interpretácia
1	Taliansko	4,42	Veľmi vysoká právno-administratívna komplexnosť
2	Slovensko	3,66	Vyššia až stredná komplexnosť
3	Holandsko	3,47	Stredná až vyššia komplexnosť
4	Dánsko	2,79	Nižšia až stredná komplexnosť

Zdroj: vlastné spracovanie

Index hodnotí Taliansko vysoko najmä kvôli kombinácii administratívno-procesnej náročnosti a formalizácie. V interných dátach sa to neprejavuje ako plošne vysoký adjustment rate v každom roku, ale najmä ako koncentrácia DPH-senzitívnych vrstiev a citlivosť v transakčnom mixe, ktorý je výrazne claims-heavy. To znamená, že portfólio je štrukturálne vystavené podporným službám (posudky, administratíva škôd, právne služby), kde je DPH kvalifikácia a miesto dodania typicky citlivé. Empiricky sa tento vzťah manifestuje najmä v tom, že pri náraste korekcií (napr. v roku 2025) rastie aj počet distinct adjustments, čo naznačuje „rozptýlené" korekcie naprieč viacerými úpravami. V spojení s BUCO štruktúrou (väčší podiel claims outsourcing a tax postings) to podporuje interpretačný záver: vyšší IAC-DPH je v talianskom prípade konzistentný s tým, že komplexnosť sa koncentruje v DPH-

senzitívnych vrstvách a claims-related podporných službách, kde sa zmeny parametrov transakcií premietajú aj do potreby re-posúdenia daňových atribútov.

Pre Slovensko index poukazuje na vyššiu komplexnosť najmä v oblasti intragroup a DPH-senzitívnych scenárov (typicky reverse-charge, mapovanie vrstiev, alokácie pri zmiešaných činnostiach). Prípadová štúdia ukazuje, že Slovensko je portfóliovo výrazne koncentrované do leader/admin fees a VAT layer. Agregované KPI Slovenska (veľmi vysoký adjustment rate v 2024–2025) tak možno interpretovať ako empirický odraz indexom predpokladanej komplexnosti, pričom mechanizmus je prevažne adjustment-driven. Zároveň relatívne vyšší VAT-proxy rate v určitých rokoch naznačuje, že časť korekcií sa môže týkať práve DPH-senzitívnych vrstiev. Index teda vysvetľuje, prečo Slovensko napriek menšiemu objemu môže vykazovať vysokú procesnú záťaž: nejde o objemový efekt, ale o efekt koncentrácie transakčných typov, ktoré sú z hľadiska DPH spracovania citlivé.

Holandsko sa v indexe neprofiluje ako najkomplexnejšia jurisdikcia, no prípadová štúdia poukazuje na nárast manual rate v roku 2025. Súčasne dochádza k zmene transakčného mixu (vyšší premium share, nižší claim share), čo je významný portfóliový posun. BUCO štruktúra Holandska (vyšší podiel leader/admin a expert fees) zároveň obsahuje transakcie, ktoré vyžadujú scenárové rozhodovanie a presné mapovanie. Tento výsledok podporuje interpretáciu, že v Holandsku sa komplexnosť prejavuje skôr cez manuálnosť než korekcie: transakcie sú spracované opatrnejšie už na vstupe (manual-driven mechanizmus), čo môže udržať adjustment rate nízky. V tomto zmysle index a prípadová štúdia spolu korešpondujú: krajina s vyššou procesnou zrelosťou môže „absorbovať“ komplexnosť cez manuálne posúdenie, čím znižuje potrebu následných opráv.

Dánsko v rámci benchmarkingu nevykazuje extrémnu úroveň komplexnosti v porovnaní s napr. Talianskom. Napriek tomu však v prípadovej štúdii dosahuje relatívne vysokú mieru korekcií (adjustment rate). Tento rozdiel je analyticky významný, pretože naznačuje, že korekcie nemusia byť vždy úzko prepojené s označeniami citlivými na DPH (VAT-proxy). Dánsko má rozptýlenú BUCO štruktúru (viac skupín v porovnateľných podieloch), čo naznačuje, že korekcie môžu byť rozložené naprieč viacerými typmi plnení. Tento výsledok je konzistentný s interpretáciou, že časť „komplexnosti“ sa v Dánsku prejavuje cez širšie procesné mechanizmy (reconciliácie, uzávierkové úpravy, dodatočné mapovanie), pričom samotný VAT-proxy môže klesať v čase v závislosti od interného

označovania. Z hľadiska prepojenia s indexom je podstatné: index zachytáva „pravdepodobnú“ komplexnosť prostredia, ale empirická záťaž môže byť zvýšená aj internými procesmi a portfóliovou rozptýlenosťou.

4.4 Hlavné zistenia a diskusia

Celkové výsledky praktickej časti ukazujú, že napriek harmonizovanému rámcu DPH v EÚ sa praktická záťaž v sektore poisťovníctva a zaisťovníctva prejavuje medzi krajinami rozdielne, a to najmä v administratívno-procesnej rovine.

Empirické KPI (Manual rate, Adjustment rate, VAT-proxy rate) potvrdzujú, že komplexnosť nie je plošným javom rozloženým rovnomerne v celom portfóliu, ale **koncentruje sa do špecifických typov transakcií.** V analyzovanom segmente ide najmä o poplatkové vrstvy (leader/admin fees, service/administration fees) a o transakcie reprezentujúce DPH-senzitívne účtovné vrstvy (VAT layer / tax postings). Tento výsledok je v súlade s právno-analytickými závermi o tom, že hlavné napätie nevzniká v jadre poistnej transakcie, ale v „hraničných“ a doplnkových plneniach, kde je citlivé určenie miesta dodania, režimu zdanenia (napr. reverse-charge) a posúdenie, či ide o samostatné zdaniteľné plnenie alebo súčasť komplexného balíka.

Z analytického hľadiska je významné, že index komplexnosti (IAC-DPH) sa v štúdii prejavuje dvoma dominantnými procesnými mechanizmami. Prvým je **manual-driven mechanizmus**, kde vyššia komplexnosť vyžaduje manuálne posúdenie, najmä v heterogénnych alebo DPH-senzitívnych vrstvách, kde automatizácia naráža na limity. Druhým je **adjustment-driven mechanizmus**, v ktorom sa komplexnosť odráža v dodatočných úpravách klasifikácie, scenára alebo alokácie. Tieto dve cesty manifestácie komplexnosti sú v praxi často substituované – krajina s vyšším indexom nemusí vykazovať paralelne zvýšené hodnoty manual aj adjustment rate, ale jeden z mechanizmov môže dominovať v závislosti od interného nastavenia procesov. Metodicky je tento stav konzistentný s logikou indexu: komplexnosť je prítomná, no prejavuje sa odlišnými spôsobmi podľa interného nastavenia procesov a štruktúry transakcií.

Z kvalitatívnej analýzy vyplýva niekoľko podstatných korelácií:

1. Vyšší podiel VAT layer/tax postings v portfóliu je asociovaný so zvýšenou pravdepodobnosťou manuálneho spracovania (približne 75 a zvýšenú mieru

úprav (približne 28 %). Táto kombinácia indikuje, že DPH-senzitívne účtovné vrstvy vyžadujú významný individuálny zásah, po ktorom nasledujú dodatočné korekcie. V praxi ide o transakcie s prenesením daňovej povinnosti, určením miesta dodania či ďalšími parametrami, ktoré nie je možné spoľahlivo automatizovať bez doplňujúcej analýzy. Slovensko (výrazné zastúpenie VAT layer) a čiastočne Taliansko (prítomnosť VAT vrstiev pri claims portfóliu) sú typické príklady tejto korelácie.

2. Vyšší podiel leader/admin fees je spojený s vysokou korekčnou frekvenciou (adjustment-driven mechanizmus), keďže táto skupina vykazuje extrémne vysoký adjustment rate. Manuálna miera je nízka (cca 7 %), ale miera úprav dosahuje približne 55 %. Tento profil ukazuje, že transakcie sú často spracované štandardizovane, avšak následne vyžadujú intenzívne korekcie. Typický je pre heterogénne poplatkové vrstvy citlivé na scenáre (domáce vs. cezhraničné plnenie, intragroup vs. externé, zmena atribútov plnenia), kde dodatočná zmena parametrov transakcie generuje potrebu úprav aj daňových nastavení a evidencie. Slovensko (dominancia fee vrstiev) a Dánsko (korekčná stopa naprieč portfóliom) sa v tomto smere vyznačujú najvýraznejšie.
3. Heterogénne service/administration fees vytvárajú „stredný“ tlak na manuálnosť i korekcie, pričom krajiny s vyšším podielom tejto skupiny vykazujú stabilnú, menej extrémnu procesnú záťaž.

Prepojenie benchmarku IAC-DPH s prípadovou štúdiou naznačuje, že vyššia právno-administratívna komplexnosť prostredia je vo všeobecnosti spojená s vyššou procesnou záťažou, avšak tento vzťah nie je mechanický. Úlohu zohráva aj transakčný mix: krajiny s vyšším zastúpením poplatkových a DPH-senzitívnych vrstiev prirodzene vykazujú vyššiu manuálnosť alebo korekčnosť. Inými slovami, výsledky podporujú interpretáciu, že procesná záťaž vzniká v interakcii medzi (i) externým prostredím krajiny, (ii) portfóliovou štruktúrou transakcií a (iii) interným nastavením mapovania a automatizácie.

1. Index IAC-DPH a prípadová štúdia sú komplementárne: Index poskytuje štruktúrované hodnotenie externého prostredia (pravdepodobnosť komplexnosti), zatiaľ čo

prípadová štúdia zobrazuje internú manifestáciu komplexnosti v procesných dátach (manualita, korekcie, DPH-senzitívne vrstvy).

2. Medzi IAC-DPH a procesnými KPI existuje kvalitatívna väzba sprostredkovaná dvoma mechanizmami: Vyššia hodnota indexu sa môže prejaviť buď zvýšením podielu manual rate (procesy riadené manuálne), alebo adjustment rate (procesy ovplyvnené úpravami). Preto je dôležité hodnotiť komplexnosť kombináciou viacerých KPI, nie len jednou metrikou.

3. Štruktúra BUCO predstavuje sprostredkovateľa medzi indexom a KPI: Najvýznamnejšie efekty sa objavujú v krajinách, kde sú transakčné typy koncentrované v tzv. hotspotoch (DPH vrstvy, poplatky lídra/správcu, poplatky za služby/správu). Práve v týchto oblastiach je najčastejšie prítomná praktická neistota týkajúca sa DPH a compliance záťaž, pričom zároveň najviac vystupujú rozdiely medzi jednotlivými krajinami.

Výsledky praktickej časti umožňujú navrhnúť širšie odporúčania na úrovni regulácie EÚ. Analýza ukázala, že napriek jednotnému právnemu rámcu, rozdiely medzi členskými štátmi sa v praxi prejavujú najmä v administratívnych a procesných oblastiach, ako aj pri opakujúcich sa „hraničných“ typoch plnení (napríklad poplatkové a administratívne vrstvy, outsourcing škodovej agendy, odborné a právne služby či DPH-senzitívne oblasti). Preto by snahy o zníženie heterogenity mali smerovať k cielenej harmonizácii pravidiel a postupov v oblastiach, ktoré prinášajú najväčšiu neistotu a náklady na dodržiavanie predpisov, nielen k všeobecným deklaráciám neutrality.

Ako kľúčové možné kroky v tejto oblasti si môžeme predstaviť nasledujúce návrhy:

Presné vymedzenie hraníc medzi transakciami: Je dôležité jasne určiť, čo sa považuje za oslobodenú poisťovaciu alebo zaisťovaciu transakciu a čo už spadá pod samostatnú zdaniteľnú podpornú službu. To by malo byť upravené v sekundárnej legislatíve alebo vykonávacích usmerneniach. Tým by sa znížila neistota pri určovaní, či konkrétna služba podlieha DPH alebo je oslobodená, čím by sa obmedzilo riziko nesprávnych rozhodnutí a následných korekcií.

Jednotné interpretačné pravidlá (safe harbour”): Pre sporné kategórie služieb a najmä pre cezhraničné transakcie je potrebné zaviesť jednotné interpretačné postupy, najmä pokiaľ ide o určenie miesta plnenia a režim prenesenia daňovej povinnosti (reverse-charge).

Jednotné pravidlá by poskytli jasné vodítka pre firmy aj daňové správy a obmedzili potrebu individuálneho posudzovania či daňovú neistotu. Koordinácia administratívnej praxe medzi štátmi: Odporúča sa posilniť spoluprácu medzi členskými štátmi, aby rovnaké typy transakcií neboli v každej krajine riešené inak. To znamená, že by nemalo dochádzať k opakovanému individuálnemu posudzovaniu a každá transakcia by nemala vyžadovať špecifické miestne riešenie. Takto by sa znížila administratívna záťaž a zjednodušilo dodržiavanie predpisov pre nadnárodné podniky.

Digitalizácia a interoperabilita: Digitalizácia procesov (napríklad elektronická fakturácia či reportovanie) by mala smerovať k jednotnému európskemu minimu požiadaviek na dáta – teda aby boli dátové požiadavky zjednotené a interoperabilné naprieč EÚ. Rozdielne miestne postupy totiž zvyšujú náklady medzinárodných skupín, ktoré musia spĺňať rozličné požiadavky v každej krajine. Celkovo môžu tieto opatrenia zvýšiť právnu istotu a znížiť tzv. "embedded/hidden VAT" – skrytú DPH, ktorá vzniká potrebou dodatočných korekcií, manuálneho spracovania alebo opakovaného prehodnocovania DPH režimu pri citlivých transakciách. Jednotné postupy, jasné pravidlá a digitalizácia povedú k nižším administratívnym nákladom a zjednodušeniu compliance pre podniky v rámci EÚ.

Záver

Diplomová práca sa zamerala na problematiku dane z pridanej hodnoty v sektore poisťovníctva a zaisťovníctva v Európskej únii, a to v dvoch navzájom prepojených rovinách: (i) v rovine teoreticko-právneho rámca, ktorý je formálne harmonizovaný právom EÚ, a (ii) v rovine praktickej aplikácie, kde sa aj napriek harmonizácii prejavujú významné rozdiely medzi členskými štátmi a výrazná administratívno-procesná záťaž pre podniky. Výsledky práce potvrdzujú, že sektor poisťovníctva a zaisťovníctva patrí medzi oblasti, kde sú hranice DPH režimu determinované nielen textom právnych predpisov, ale v rozhodujúcej miere aj výkladom a judikatúrou, čo prispieva k právnej neistote a k pretrvávajúcim deformáciám vyplývajúcim z oslobodenia bez nároku na odpočet.

V teoretickej časti bola najprv vysvetlená logika harmonizácie DPH v EÚ a jej zásadné princípy, osobitne princíp daňovej neutrality a neutralitu hospodárskej súťaže. Následne sa práca venovala špecifikám finančných služieb a dôvodom ich oslobodenia, pričom sa ukázalo, že historické a technické argumenty (najmä ťažkosti pri určení daňového základu finančných marží) sú naďalej významné, avšak v praxi vedú k skrytej VAT – kumulácii neodpočítateľnej vstupnej dane v nákupných cenách vstupov, ktorá sa ekonomicky prenáša do cien. Kľúčovým zistením teoretickej časti je, že absencia legálnej definície poisťovacích a zaisťovacích transakcií v smernici o DPH spôsobila, že obsah pojmov bol dotváraný predovšetkým judikatúrou Súdneho dvora EÚ. Rozhodovacia prax zároveň vytvorila viacero interpretačných línií, ktoré spresnili materiálne kritériá poistenia, odlíšili poistnú transakciu od podporných a outsourcingových činností a zdôraznili význam ekonomickej reality pri kompozitných plneniach. Táto kazuistická povaha vývoja však zároveň prispieva k tomu, že pri hybridných modeloch (outsourcing, intraskupinové služby, doplnkové plnenia) zostávajú hranice oslobodenia v praxi ťažko predvídateľné.

Praktická časť bola spracovaná ako komparatívna prípadová štúdia, ktorá prepojila právno-administratívnu analýzu vybraných krajín (Taliansko, Holandsko, Dánsko, Slovensko) s empirickými transakčnými údajmi anonymizovanej nadnárodnej skupiny za roky 2023–2025. Na účely systematickej komparácie bol zostavený benchmarkingový index IAC-DPH, ktorý zachytáva legislatívnu komplikovanosť, administratívnu náročnosť, procesnú vyťaženosť, komplexnosť intraskupinových a cezhraničných tokov a citlivosť

typických transakčných skupín. Empirická analýza následne využila proxy ukazovatele (manual rate, adjustment rate, VAT-proxy rate, claim/premium štruktúra) a segmentáciu podľa analytických skupín transakcií na identifikáciu oblastí, kde sa DPH neistota a compliance záťaž koncentrujú.

Na základe výsledkov teoretickej aj praktickej časti je možné zhrnúť, že zistenia prípadovej štúdie sú v zásade konzistentné s hypotézami stanovenými v úvode empirickej analýzy. Prvá hypotéza (H1), podľa ktorej vyššia právno-administratívna komplexnosť prostredia sa premieta do vyššej procesnej záťaže podniku, bola podporená kvalitatívnym porovnaním benchmarku a podnikových KPI. Praktická časť ukázala, že krajiny hodnotené ako komplexnejšie vykazujú spravidla zvýšenú procesnú záťaž, avšak táto záťaž sa v dátach neprejavuje jednotne. Z uvedeného vyplýva, že H1 nemožno interpretovať ako mechanické očakávanie „vyšší index = vyššia manuálnosť aj vyššie korekcie“, ale ako očakávanie zvýšenej procesnej záťaže, ktorá môže byť internalizovaná rozdielnymi procesnými stratégiami (ex ante manuálne posúdenie vs. ex post korekcie).

Druhá hypotéza (H2), ktorá predpokladá nerovnomernú koncentráciu záťaže v rámci transakčného portfólia, pričom najväčšie zaťaženie je evidované pri vybraných typoch plnení, bola potvrdená s vysokou mierou jednoznačnosti. Kombinácia oboch BUCO grafov a KPI na úrovni transakčných skupín ukázala, že najvyššia manuálnosť a korekčná stopa sa sústreďujú predovšetkým do poplatkových a administratívnych vrstiev (napr. leader/admin fees, service/administration fees) a do DPH-senzitívnych účtovných vrstiev (VAT layer / tax postings). Tento výsledok je zároveň konzistentný s teoretickým východiskom práce, podľa ktorého hlavná neistota v sektore nevzniká v jadre poistného plnenia, ale v sprievodných a podporných službách, pri ktorých je hranica medzi oslobodeným a zdaniteľným plnením kvalifikačne citlivá a často závisí od scenára transakcie (domáci vs. cezhraničný, intraskupinový vs. externý, väzba na kontraktáciu a pod.). Prepojenie benchmarku a prípadovej štúdie naznačilo kvalitatívnu konzistentnosť: krajiny hodnotené ako komplexnejšie vykazujú spravidla vyššiu procesnú záťaž, avšak jej podoba závisí od transakčného mixu a od interného procesného nastavenia. Dôležitým metodickým záverom je preto potreba interpretovať rozdiely medzi krajinami vždy aj cez štruktúru transakčných typov, inak hrozí zámena „krajinného efektu“ s „portfóliovým efektom“.

Na základe celkových zistení možno konštatovať, že súčasný režim DPH v poisťovníctve a zaisťovníctve v EÚ síce zabezpečuje formálnu harmonizáciu oslobodenia, avšak v praktickej rovine generuje významnú právnu neistotu a administratívne náklady, ktoré sú výrazné najmä pri cezhraničných skupinách a pri podporných službách. Z pohľadu regulácie EÚ sa preto ako najrelevantnejšie opatrenia javia precizovanie hraníc oslobodenia pre najčastejšie sporné kategórie plnení, zavedenie jednotnejších interpretačných „safe harbour“ pravidiel, harmonizácia prístupu k miestu dodania pri doplnkových službách a posilnenie koordinácie administratívnej praxe medzi členskými štátmi. Cieľom takýchto opatrení by malo byť zníženie rozdielov medzi krajinami, zníženie potreby manuálneho posudzovania a korekcií a tým aj redukcia compliance nákladov, pričom zároveň zostáva otvorená širšia otázka systémového riešenia skrytej VAT, ktorej sa práca venovala ako dôležitému kontextu.

Za limity práce možno považovať najmä skutočnosť, že empirická časť pracuje s proxy ukazovateľmi a anonymizovanými procesno-transakčnými dátami, nie s kompletnými DPH priznaniami. Napriek tomu práca poskytuje metodicky obhájiteľný rámec, ktorý kombinuje právnu analýzu, benchmarking a empirické KPI a umožňuje analyzovať praktické dôsledky DPH režimu v sektore. Priestor pre ďalší výskum predstavuje najmä rozšírenie analýzy na ďalšie segmenty v rámci poisťovania a na zaisťovací segment, prípadne doplnenie o detailnejšie kvalitatívne štúdie vybraných transakčných scenárov a o robustnejšie kvantitatívne testovanie vzťahu medzi právno-administratívnou komplexnosťou a procesnou záťažou. Celkovo práca potvrdzuje, že otázka DPH v poisťovníctve a zaisťovníctve zostáva nielen právne, ale aj ekonomicky a procesne významnou témou, kde zlepšenie právnej istoty a zníženie administratívnej záťaže predstavuje relevantný cieľ pre podniky aj pre európske politiky.

Zoznam použitej literatúry

Odborná literatúra

1. ANTONOV, Lyubomir. Value Added Tax on Financial Services in the EU: The Complete Story. *Review of European and Comparative Law*. 2024, roč. 58, č. 3. [online] [cit. 2025-12-22] Dostupné na: https://czasopisma.kul.pl/index.php/recl/article/download/17166/15329/85143
2. ANTONOV, Sergei. Value Added Tax on Financial Services: Past Developments and Future Trends. *EC Tax Review*. 2024, roč. 33, č. 1, s. 33–46. DOI 10.54648/ECTA2024004.
3. PARDETE, Mónica; SANTOS, João; LEOTE, Susana. Mapping Stakeholders' Positions: VAT Exemption for Financial and Insurance Services in the European Union. *EC Tax Review*. 2024, roč. 33, č. 1, s. 47–60. DOI 10.54648/ECTA2024005.
4. DE LA FERIA, Rita. The EU VAT Treatment of Financial Services: The European Commission's Proposal to Amend the VAT Directive and the Future of the Exemption. [online] SSRN, 2007. [cit. 2025-12-22] Dostupné na: https://ssrn.com/abstract=3489277
5. PAPIS-ALMANSA, Jaime. VAT and Financial Services: Comparative Perspectives. In: VAN BREDERODE, R.; KREVER, R. (eds.). *VAT and Financial Services: Comparative Perspectives*. Singapore: Springer, 2017. ISBN 978-981-10-3465-7.
6. ALTENBURGER, Daniela; DIEWALD, Michaela; GÖTTSCHE, Andreas. Indirect Taxes. In: DREVET, Stéphane (ed.). *Insurance Regulation in the European Union*. Cham: Springer, 2022. DOI 10.1007/978-3-030-84096-7_10.
7. KRATIMENOS, Nikolaos. The scope of the VAT exemption applicable to insurance and reinsurance transactions, including related services performed by insurance brokers and insurance agents. Master thesis (HARN60). 2013. [online] Lund University Publications. [cit. 2025-12-22] Dostupné na: https://lup.lub.lu.se/student-papers/record/3801129/file/3801140.pdf

Právo EÚ a dokumenty inštitúcií EÚ

8. EURÓPSKA ÚNIA. Directive (EU) 2025/1 – Insurance Recovery and Resolution Directive (IRRD). [online] EUR-Lex. [cit. 2025-12-22] Dostupné na: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:32025L0001
9. EURÓPSKA KOMISIA. Proposal for a Council Regulation laying down implementing measures for Directive 2006/112/EC as regards the treatment of insurance and financial services, COM(2007) 746 final. [online] EUR-Lex. [cit. 2025-12-22] Dostupné na: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:52007PC0746
10. EURÓPSKA KOMISIA. Návrh smernice Rady, ktorou sa mení smernica 2006/112/ES, pokiaľ ide o zaobchádzanie s poisťovacími a finančnými službami, COM(2007) 747 final. [online] EUR-Lex. [cit. 2025-12-22] Dostupné na: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:52007PC0747
11. EURÓPSKA KOMISIA. Pracovný dokument útvarov Komisie – Impact Assessment k návrhu COM(2007) 747 final, SEC(2007) 1554 final. [online] EUR-Lex. [cit. 2025-12-22] Dostupné na: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:52007SC1554
12. EURÓPSKA ÚNIA. Withdrawal of Commission proposals (2016/C 155/04). [online] EUR-Lex. [cit. 2025-12-22] Dostupné na: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:52016XC0429(01)
13. EURÓPSKA KOMISIA. An action plan for fair and simple taxation supporting the recovery strategy, COM(2020) 312 final. [online] EUR-Lex. [cit. 2025-12-22] Dostupné na: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:52020DC0312
14. EURÓPSKA KOMISIA. Ares(2020)5770956 – Initiative summary: Review of VAT rules for financial and insurance services. [online] EUR-Lex. [cit. 2026-03-31] Dostupné na: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=intcom:Ares(2020)5770956
15. EURÓPSKA KOMISIA. VAT rules for financial and insurance services – review (Have your say/Feedback). [online] European Commission. [cit. 2026-03-31] Dostupné na: https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/12671-VAT-rules-for-financial-and-insurance-services-review/F1270880_en

16. EUROPEAN COMMISSION. eInvoicing in Italy. [online] Digital Building Blocks. [cit. 2026-02-02] Dostupné na: https://ec.europa.eu/digital-building-blocks/sites/spaces/DIGITAL/pages/467108890/eInvoicing%2Bin%2BItaly
17. EUROPEAN COMMISSION. eInvoicing in The Netherlands. [online] Digital Building Blocks. [cit. 2026-02-02] Dostupné na: https://ec.europa.eu/digital-building-blocks/sites/spaces/DIGITAL/pages/467108895/eInvoicing%2Bin%2BThe%2BNetherlands
18. EUROPEAN COMMISSION. eInvoicing in Denmark. [online] Digital Building Blocks. [cit. 2026-02-02] Dostupné na: https://ec.europa.eu/digital-building-blocks/sites/spaces/DIGITAL/pages/467108882/eInvoicing%2Bin%2BDenmark
19. EUROPEAN COMMISSION. eInvoicing in Slovakia. [online] Digital Building Blocks. [cit. 2026-02-02] Dostupné na: https://ec.europa.eu/digital-building-blocks/sites/spaces/DIGITAL/pages/467108899/eInvoicing%2Bin%2BSlovakia
20. EURÓPSKA KOMISIA. Proposal for a Directive … amending Directive 2006/112/EC as regards VAT rules for the digital age, COM(2021) 582 final. [online] EUR-Lex. [cit. 2025-12-22] Dostupné na: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:52021PC0582
21. EUROPEAN PARLIAMENT. VAT on financial and insurance services (briefing). [online] EP Think Tank, 2014. [cit. 2025-12-22] Dostupné na: https://epthinktank.eu/2014/05/15/vat-on-financial-and-insurance-services/
22. RADA EURÓPSKEJ ÚNIE. Smernica Rady 2006/112/ES z 28. novembra 2006 o spoločnom systéme dane z pridanej hodnoty. [online] EUR-Lex. [cit. 2025-12-22] Dostupné na: https://eur-lex.europa.eu/legalcontent/SK/TXT/?uri=CELEX:32006L0112
23. RADA EURÓPSKYCH SPOLOČENSTIEV. Šiesta smernica Rady 77/388/EHS zo 17. mája 1977 o harmonizácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa daní z obratu. [online] EUR-Lex. [cit. 2025-12-22] Dostupné na: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/?uri=CELEX:31977L0388

24. SÚDNY DVOR EURÓPSKEJ ÚNIE. Rozsudok z 14. júla 1983, C-268/83. [online] EUR-Lex. [cit. 2025-12-22] Dostupné na: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:61983CJ0268
25. SÚDNY DVOR EURÓPSKEJ ÚNIE. Rozsudok z 25. februára 1999, C-349/96, Card Protection Plan (CPP). [online] EUR-Lex. [cit. 2025-12-22] Dostupné na: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:61996CJ0349
26. SÚDNY DVOR EURÓPSKEJ ÚNIE. Rozsudok z 8. marca 2001, C-240/99, Skandia. [online] EUR-Lex. [cit. 2025-12-22] Dostupné na: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:61999CJ0240
27. SÚDNY DVOR EURÓPSKEJ ÚNIE. Rozsudok z 20. novembra 2003, C-8/01, Taksatorringen. [online] EUR-Lex. [cit. 2025-12-22] Dostupné na: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:62001CJ0008
28. SÚDNY DVOR EURÓPSKEJ ÚNIE. Rozsudok z 3. marca 2005, C-472/03, Arthur Andersen. [online] EUR-Lex. [cit. 2025-12-22] Dostupné na: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:62003CJ0472
29. SÚDNY DVOR EURÓPSKEJ ÚNIE. Rozsudok z 3. apríla 2008, C-124/07, J.C.M. Beheer. [online] EUR-Lex. [cit. 2025-12-22] Dostupné na: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:62007CJ0124
30. SÚDNY DVOR EURÓPSKEJ ÚNIE. Rozsudok z 22. októbra 2009, C-242/08, Swiss Re Germany Holding. [online] EUR-Lex. [cit. 2025-12-22] Dostupné na: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:62008CJ0242
31. SÚDNY DVOR EURÓPSKEJ ÚNIE. Rozsudok z 11. marca 2010, C-174/08. [online] EUR-Lex. [cit. 2025-12-22] Dostupné na: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:62008CJ0174
32. SÚDNY DVOR EURÓPSKEJ ÚNIE. Rozsudok z 19. júla 2012, C-275/11. [online] EUR-Lex. [cit. 2025-12-22] Dostupné na: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:62011CJ0275
33. SÚDNY DVOR EURÓPSKEJ ÚNIE. Rozsudok z 17. januára 2013, C-224/11, BGŻ Leasing. [online] EUR-Lex. [cit. 2025-12-22] Dostupné na: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:62011CJ0224

34. SÚDNY DVOR EURÓPSKEJ ÚNIE. Rozsudok z 17. marca 2016, C-40/15, Aspiro. [online] EUR-Lex. [cit. 2025-12-22] Dostupné na: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:62015CJ0040
35. SÚDNY DVOR EURÓPSKEJ ÚNIE. Rozsudok z 16. júla 2015, C-584/13, Mapfre Warranty. [online] EUR-Lex. [cit. 2025-12-22] Dostupné na: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:62013CJ0584

Národná legislatíva

36. AGENZIA DELLE ENTRATE (IT). Modello e istruzioni: Comunicazione liquidazioni periodiche IVA (LIPE). [online] [cit. 2026-02-02] Dostupné na: https://www.agenziaentrate.gov.it/portale/modello-e-istruzioni-comunicazione-liquidazioni-periodiche-iva
37. AGENZIA DELLE ENTRATE (IT). Normativa e prassi (interpelli/metodické usmernenia; použité napr. k pro-rata/odpočtu). [online] [cit. 2026-02-02] Dostupné na: https://www.agenziaentrate.gov.it/portale/web/guest/normativa-e-prassi
38. BELASTINGDIENST (NL). Fiscale eenheid voor de btw. [online] [cit. 2026-02-02] Dostupné na: https://www.belastingdienst.nl/wps/wcm/connect/bldcontentnl/belastingdienst/zakelijk/btw/hoe_werkt_de_btw/voor_wie_geldt_de_btw/fiscale_eenheid/fiscale_eenheid
39. BELASTINGDIENST (NL). Voorwaarden fiscale eenheid voor de btw. [online] [cit. 2026-02-02] Dostupné na: https://www.belastingdienst.nl/wps/wcm/connect/bldcontentnl/belastingdienst/zakelijk/btw/hoe_werkt_de_btw/voor_wie_geldt_de_btw/fiscale_eenheid/voorwaarden_fiscale_eenheid
40. BELASTINGDIENST (NL). Gevolgen fiscale eenheid voor de btw (onderlinge leveringen). [online] [cit. 2026-02-02] Dostupné na: https://www.belastingdienst.nl/wps/wcm/connect/bldcontentnl/belastingdienst/zakelijk/btw/hoe_werkt_de_btw/voor_wie_geldt_de_btw/fiscale_eenheid/gevolgen_fiscale_eenheid_voor_de_btw
41. BELASTINGDIENST (NL). Vrijstellingen voor btw – verzekeringen (oslobodenie poistných služieb). [online] [cit. 2026-02-02] Dostupné na:

https://www.belastingdienst.nl/wps/wcm/connect/bldcontentnl/belastingdienst/zakelijk/btw/btw_berekenen/voor_welke_goederen_en_diensten/btw-vrijstelling

42. BELASTINGDIENST (NL). Aftrek van btw bij belaste en vrijgestelde omzet (pro-rata). [online] [cit. 2026-02-02] Dostupné na: https://www.belastingdienst.nl/wps/wcm/connect/bldcontentnl/belastingdienst/zakelijk/btw/hoe_werkt_de_btw/voorbelasting/aftrek_van_btw_bij_belaste_en_vrijgestelde_omzet
43. BELASTINGDIENST (NL). Opgaaf ICP bij zakendoen met andere EU-landen. [online] [cit. 2026-02-02] Dostupné na: https://www.belastingdienst.nl/wps/wcm/connect/bldcontentnl/belastingdienst/zakelijk/btw/zakendoen_met_het_buitenland/goederen_en_diensten_naar_andere_eu_landen/opgaaf_icp/opgaaf_icp
44. BELASTINGDIENST (NL). Statement of intra-community services (English). [online] [cit. 2026-02-02] Dostupné na: https://www.belastingdienst.nl/wps/wcm/connect/bldcontenten/belastingdienst/business/vat/vat_in_the_netherlands/filing_vat_return_and_paying_vat/filing_a_vat_return/statement_of_intra_community_services/statement_of_intra-community_services
45. BELASTINGDIENST (NL). Wijziging aangiftetijdvak btw (zmena periodicity priznania). [online] [cit. 2026-02-02] Dostupné na: https://www.belastingdienst.nl/wps/wcm/connect/nl/btw/content/wijziging-aangiftetijdvak-btw
46. FATTURAPA.GOV.IT (IT). Sistema di Interscambio (SDI) – elektronická fakturácia. [online] [cit. 2026-02-02] Dostupné na: https://www.fatturapa.gov.it/it/sdi/
47. NORMATTIVA (IT). DPR 26 ottobre 1972, n. 633 (IVA) – oficiálny portál konsolidovaných znení. [online] [cit. 2026-02-02] Dostupné na: https://www.normattiva.it/
48. INFO.SKAT.DK. Consequences of joint registration / fællesregistrering (VAT group). [online] [cit. 2026-02-02] Dostupné na: https://info.skat.dk/data.aspx?oid=2049569

49. INFO.SKAT.DK. Delvis fradragsret – rules on partial deduction (mixed activities). [online] [cit. 2026-02-02] Dostupné na: https://info.skat.dk/data.aspx?oid=1976709
50. NORMATTIVA (IT). DPR 26 ottobre 1972, n. 633 (IVA) – oficiálny portál konsolidovaných znení. [online] [cit. 2026-02-02] Dostupné na: https://www.normattiva.it/
51. RETSINFORMATION (DK). Lov om merværdiafgift (Momsloven) – § 13 (oslobodenia vrátane poistenia/zaisťovania). [online] [cit. 2026-02-02] Dostupné na: https://retsinformation.dk/eli/lta/2019/1021
52. SKAT.DK. Deadlines and reporting (VAT). [online] [cit. 2026-02-02] Dostupné na: https://skat.dk/en-us/businesses/vat/deadlines-and-reporting
53. SKAT.DK. Deduction of VAT on purchases (mixed taxable/exempt activities). [online] [cit. 2026-02-02] Dostupné na: https://skat.dk/en-us/businesses/vat/deduction-of-vat-on-purchases
54. SKAT.DK. VAT on international trade. [online] [cit. 2026-02-02] Dostupné na: https://skat.dk/en-us/business/vat/vat-on-international-trade
55. SKAT.DK. Betal moms – betalingsfrister (termíny podania a úhrady DPH). [online] [cit. 2026-02-02] Dostupné na: https://skat.dk/erhverv/moms/moms-saadan-goer-du/saadan-betaler-du-moms
56. SLOV-LEX. Zákon č. 222/2004 Z. z. o dani z pridanej hodnoty. [online] [cit. 2026-02-02] Dostupné na: https://www.slov-lex.sk/ezbierky/pravne-predpisy/SK/ZZ/2004/222/
57. VIRK.DK (DK). Fællesregistrering – danske selskaber (moms a/alebo lønsumsafgift). [online] [cit. 2026-02-02] Dostupné na: https://virk.dk/myndigheder/stat/ERST/selvbetjening/Faellesregistrering_-_Danske_selskaber_-_moms_ogeller_loensumsafgift_blanket_31051/

Prehlasujem, že som nástroje AI využila v súlade s princípmi akademickej integrity, a že na využitie týchto nástrojov poukazujem vhodným spôsobom.